

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA

dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Powiat Ławski, 2021 r.

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Ławie

ul. Andersa 2a, 14-200 Ława

Wykonawca:

Zespół EKO – GEO GLOB

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	6
1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.1. METODYKA OPRACOWANIA	7
1.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE	8
1.3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	8
2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	21
2.1. DEMOGRAFIA	23
2.2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	24
3. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH	26
3.1. OCHRONA KILMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	26
3.1.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	26
3.1.2. STAN WYJŚCIOWY	26
3.1.3. ANALIZA SWOT	33
3.1.4. ZAGROŻENIA	34
3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM	35
3.2.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	35
3.2.2. STAN WYJŚCIOWY	37
3.2.3. ANALIZA SWOT	45
3.2.4. ZAGROŻENIA	45
3.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	46
3.3.1. STAN WYJŚCIOWY	46
3.3.2. ANALIZA SWOT	52
3.3.3. ZAGROŻENIA	52
3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI	53
3.4.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	53
3.4.2. STAN WYJŚCIOWY	53
3.4.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE	53
3.4.2.2. WODY PODZIEMNE	64
3.4.3. ZAGROŻENIE POWODZIOWE	70
3.4.4. ANALIZA SWOT	71
3.4.5. ZAGROŻENIA	72
3.5. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	73
3.5.1. STAN WYJŚCIOWY	73
3.5.2. ANALIZA SWOT	83
3.5.3. ZAGROŻENIA	83

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

3.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	84
3.6.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	84
3.6.2.	STAN WYJŚCIOWY	84
3.6.3.	SUROWCE MINERALNE	86
3.6.4.	ANALIZA SWOT	92
3.6.5.	ZAGROŻENIA	92
3.7.	GLEBY	93
3.7.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	93
3.7.2.	STAN WYJŚCIOWY	94
3.7.3.	ANALIZA SWOT	97
3.7.4.	ZAGROŻENIA	98
3.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	99
3.8.1.	STAN WYJŚCIOWY	99
3.8.2.	ANALIZA SWOT	104
3.8.3.	ZAGROŻENIA	104
3.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE.....	105
3.9.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	105
3.9.2.	STAN WYJŚCIOWY	106
3.9.2.1.	OBSZARY CHRONIONE	109
3.9.2.2.	LASY.....	119
3.9.2.3.	TERENY ZIELENI.....	121
3.9.3.	ANALIZA SWOT	123
3.9.4.	ZAGROŻENIA	123
3.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	124
3.10.1.	EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	124
3.10.2.	STAN WYJŚCIOWY	125
3.10.3.	ANALIZA SWOT	126
3.11.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	126
3.11.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	127
3.11.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA.....	128
3.11.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	128
3.11.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	130

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

4. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY ŚRODOWISKOWE NA TERENIE POWIATU	130
5. NAJWAŻNIEJSZE SUKCESY ŚRODOWISKOWE NA TERENIE POWIATU.....	132
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	134
6.1. CELE KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA	134
6.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY.....	150
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA	166
8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	169
8.1. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	169
8.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	169
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	171
SPIS RYSUNKÓW	174
SPIS WYKRESÓW	174
SPIS TABEL	175

WYKAZ SKRÓTÓW

Analiza SWOT - Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.

CRFOP – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS - Główny Urząd Statystyczny

IUNG - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy

JCWP - Jednolita część wód powierzchniowych

JCWpd - Jednolita część wód podziemnych

JST - Jednostka samorządu terytorialnego

KOWR – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

KPGO - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OZE - Odnawialne Źródła Energii

PEM - Pola elektromagnetyczne

PGW WP - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PIORiN - Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

PMŚ - Państwowy Monitoring Środowiska

POKZA - Program Oczyszczania Kraju z Azbestu

POP Program Ochrony Powietrza

POŚ - Program Ochrony Środowiska

PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PSP – Państwowa Straż Pożarna

PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDLP - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych

RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW - Ramowa Dyrektywa Wodna

RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SOOŚ - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

UE - Unia Europejska

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR - Zakłady Dużego Ryzyka

ZZR - Zakłady Zwiększonego Ryzyka

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem sporządzenia Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu ławskiego, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

1.1. METODYKA OPRACOWANIA

Metodyka opracowania Programu polegała na:

- zebraniu materiałów źródłowych niezbędnych do opracowania Programu, na podstawie których dokonano oceny stanu aktualnego Powiatu,
- określeniu celów i kierunków wynikających ze zdiagnozowanych problemów i zagrożeń,
- sformułowaniu zadań oraz wskazaniu jednostek odpowiedzialnych za ich realizację z podziałem na zadania własne oraz zadania monitorowane,
- wskazaniu wskaźników monitorowania realizacji Programu,
- wskazaniu możliwych źródeł finansowania,
- opracowaniu systemu realizacji Programu.

Źródłem informacji do Programu były dane pochodzące z dokumentów udostępnianych przez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się ochroną środowiska, np. WIOŚ, RDOŚ, GDOŚ, dane statystyczne opracowywane przez GUS, dane pozyskane ze Starostwa Powiatowego oraz dane udostępnione w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Do opisu stanu środowiska wykorzystano najaktualniejsze dostępne dane, w głównej mierze określające stan na dzień 31.12.2020 r.

Niniejszy dokument został opracowany w oparciu o aktualne „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, projekt dokumentu poddany zostaje procedurom konsultacji społecznych, opiniowania oraz uzgadniania.

1.2. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Opracowany dokument zgodny jest z obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska. Podstawę prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowią m.in. wymienione poniżej ustawy oraz akty wykonawcze tych ustaw:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2020 r. poz. 1219, ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 247, ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1098),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1275),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1326),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 624, ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. 2020 r. poz. 2028),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1420),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 779, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 888),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 741, ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2187).

1.3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

W poniższej tabeli wykazano spójność niniejszego dokumentu z opracowaniami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i regionalnym.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 1. Analiza spójności działań zawartych w Programie Ochrony Środowiska z celami zawartymi w dokumentach strategicznych.

Cele wskazane w dokumentach strategicznych
<p style="text-align: center;"><i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030</i></p>
<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)</p> <p><i>Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki (I.1)</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Utworzenie i rozwój jednolitej struktury zarządzania gospodarką wodną w układzie zlewniowym, odpowiedzialnej za wszystkie działania związane z wodą, w tym przede wszystkim w zakresie ochrony przed powodzią i suszą2. Utworzenie mechanizmów prawno-finansowych sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wodnych i wdrażaniu wodooszczędnych technologii3. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków na podstawie zaktualizowanego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK)4. Kontynuowanie budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków na podstawie zaktualizowanego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych5. Wdrażanie aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i aktualizacji programu wodnośrodowiskowego kraju oraz realizacja prac na potrzeby kolejnej aktualizacji tych dokumentów w roku 20216. Wdrażanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju oraz realizacja prac na potrzeby kolejnej (III) aktualizacji tych dokumentów w roku 20277. Proekologiczne zarządzanie lokalnymi zasobami wodnymi, obejmujące także kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody8. Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie upowszechniania przyjaznych środowisku sposobów przechowywania i stosowania nawozów, w tym realizacja działań mających na celu racjonalną gospodarkę nawozową9. (nie dotyczy)10. Opracowanie mapy dyspozycyjnych zasobów wodnych do wykorzystania przez ludność, przemysł, rolnictwo i inne gałęzie gospodarki oraz zasad ich aktualizacji w oparciu o bilanse zasobów wód powierzchniowych oraz wód podziemnych11. Zapewnienie ochrony społeczeństwa i gospodarki przed nieuzasadnionym wzrostem cen wody <p><i>Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2)</i></p> <ol style="list-style-type: none">12. Nadanie rangi priorytetu działaniom NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, wspierającym przedsięwzięcia służące poprawie jakości powietrza

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

13. Stworzenie ram prawnych wprowadzających wymagania jakościowe dla paliw stałych ze względu na rodzaj i wielkość instalacji spalania paliw, z wyróżnieniem instalacji stosowanych w sektorze bytowo-komunalnym, jak również wymagań technicznych dla małych kotłów na paliwa stałe (SOR)
 14. Dynamizacja przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych
 15. Wzmocnienie kontroli zgodności zainstalowanego systemu ogrzewania z projektem budowlanym
 15. Zapewnienie na gruncie prawa budowlanego kontroli stosowania przepisów ustawy- Prawo energetyczne w zakresie obowiązku przyłączania instalacji grzewczych w nowych budynkach do sieci ciepłowniczych
 16. Wsparcie merytoryczne samorządów gminnych, w tym opracowanie wytycznych w zakresie przygotowywania Programów Ograniczania Niskiej Emisji (PONE), obejmujących wielokryterialność programowanych działań oraz inwentaryzację źródeł emisji
 17. Rozwój i wsparcie finansowe Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pomiarów jakości powietrza
 18. Dostosowywanie ram prawnych w celu dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym zjawiska niskiej emisji
 19. Wsparcie samorządów w zakresie zarządzania wielokryterialnego emisjami obszarowymi (systemy grzewcze) i liniowymi (transport) oraz lokalizacją inwestycji z punktowymi emitarami
 20. Dalsze ograniczenie emisji z transportu drogowego
 21. Opracowanie polityki odorowej
 22. Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza
- Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (1.3)*
23. Realizacja programu identyfikacji gleb zanieczyszczonych
 24. Wsparcie remediacji zidentyfikowanych gleb zanieczyszczonych
 25. Ochrona produktywności gruntów rolnych
 26. Ochrona przed osuwiskami
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (1.4)*
27. Określenie racjonalnych akustycznych standardów jakości środowiska
 28. Rozwój i wsparcie finansowe Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie hałasu w środowisku
 29. Powołanie zespołu ekspertów prowadzącego stały monitoring wyników podstawowych badań naukowych nad skutkami oddziaływań pól

elektromagnetycznych oraz opracowującego okresowe raporty dotyczące tego zagadnienia

30. Poprawa przejrzystości procedur administracyjnych dotyczących lokalizacji i eksploatacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne oraz infradźwięki

31. Zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych na podstawie stałego przeglądu wyników badań naukowych

32. Zapewnienie danych dotyczących poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

33. Doskonalenie kadr w dziedzinie ochrony środowiska przed hałasem i oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

34. Zapewnienie dostępu do danych dotyczących pól elektromagnetycznych

35. Zapewnienie bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej

Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II)

Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1)

36. Obiektywna ocena i weryfikacja powierzchni chronionych i ich zasobów w celu podniesienia skuteczności ochrony przestrzeni szczególnie cennej ze względów przyrodniczych i krajobrazowych

37. Mapowanie i wycena wartości usług ekosystemowych

38. Dostosowanie norm systemu planowania i zagospodarowania przestrzeni oraz wprowadzenie zmian w zarządzaniu obszarami poddanymi ochronie w celu zmniejszenia naturalnej konfliktogenności ochrony wartości wysoko cenionych

39. Wskazanie i ochrona najcenniejszych – priorytetowych – krajobrazów Polski

40. Wdrożenie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

41. Ochrona różnorodności biologicznej

Kierunek interwencji: Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2)

42. Utrzymanie, a w miarę dostępności gruntów do zalesienia, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych

43. Utrzymanie i w miarę możliwości racjonalne zwiększanie dostępności biomasy leśnej (w tym drewna energetycznego) na potrzeby zaspokojenia lokalnych potrzeb samowystarczalności energetycznej

44. Włączenie leśnictwa do dalszych działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej

45. Ochrona produktywności gruntów leśnych

46. Zapewnienie informacji o stanie zdrowotnym lasów

Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3)

47. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami

48. Rozwijanie recyklingu odpadów

49. Dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców

Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4)

50. Delimitacja złóż strategicznych dla gospodarki oraz długoterminowe zapewnienie ich ochrony, racjonalnego użytkowania i dostępu do nich

51. Wsparcie innowacyjności w eksploatacji, przeróbce i wykorzystaniu surowców z wtórnego obiegu, z zasobu tworzonego przez odpady użytkowe i produkcyjne oraz antropogeniczne złoża wtórne

Kierunek interwencji: Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5)

52. Promocja i wsparcie ekoinnowacji i ekoinnowacyjnych przedsiębiorstw

53. Wsparcie przedsiębiorstw w procesie dostosowania instalacji do konkluzji BAT

Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)

Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1)

54. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do powietrza

55. Opracowanie polityki redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektorów nieobjętych systemem handlu uprawnieniami do emisji (non-ETS)

56. Modyfikacja zrównoważonej gospodarki leśnej w celu zwiększenia możliwości pochłaniania przez lasy dwutlenku węgla (SOR)

57. Opracowanie podstaw metodologicznych do zarządzania pochłanianiem CO₂ w leśnictwie w ramach realizacji polityki klimatycznej (SOR)

Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2)

58. Wdrożenie planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy, przeprowadzenie ich przeglądu i aktualizacji (SOR)

59. Wdrożenie aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) oraz realizacja prac na potrzeby kolejnej (II) aktualizacji w 2027 r.

60. Opracowanie i wdrożenie planu przeciwdziałania skutkom suszy (SOR) oraz opracowanie jego aktualizacji

61. Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Retencji

62. Rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej w oparciu o inwestycje o wysokim stopniu skuteczności i racjonalności ekonomicznej oraz odpowiednie planowanie przestrzenne, w tym budowa wielofunkcyjnych, spójnych funkcjonalnie, zbiorników małej i – w szczególnych przypadkach – dużej retencji (SOR)

63. (nie dotyczy)

64. Zrównoważone oraz odporne na zmiany klimatu zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni (SOR)

65. Rozwój infrastruktury zielonej i błękitnej obszarów zurbanizowanych w celu zachowania łączności przestrzennej wewnątrz tych obszarów i z terenami otwartymi oraz wspomaganie procesów adaptacji do zmian klimatu (SOR)

66. Ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby

67. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska

Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)

Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1)

68. Prowadzenie kompleksowej edukacji ekologicznej

69. Promocja zielonych zamówień publicznych

70. Zapewnienie wiarygodnej i aktualnej informacji o środowisku i jego stanie

Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V)

Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1)

71. Wzmocnienie istniejących organów kontroli państwa w obszarze środowiska, zwiększenie ich efektywności w zakresie egzekwowania prawa, w tym zwalczania szarej strefy

72. Zapewnienie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska ze środków krajowych i zagranicznych po roku 2020

73. Zwiększenie skuteczności i odpowiedzialności systemu ocen oddziaływania na środowisko

74. Wspieranie systemowego zarządzania ochroną środowiska

75. Wzmocnienie zaplecza ekspercko-analitycznego w dziedzinie środowiska i gospodarki wodnej

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;
- Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;
- Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;
- Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; kierunki interwencji:

- modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; kierunki interwencji:

- rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

-wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski; kierunek interwencji:

-udroźnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska

Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną

b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii

4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego

wskaźnika w latach następnych

- b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji
 - c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną
 - d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa
 - e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
- a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
- a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego
 - b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych
 - c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych
 - d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce
 - e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

- 1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny
- 2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Kierunek interwencji – Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych
Kierunek interwencji – Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta
Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport

Kierunek interwencji – Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce

Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności

Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia

Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju

Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej

Kierunek interwencji – Rozwój techniki

Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko

Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód

Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego

Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją

Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi

Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami

Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności

Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa,

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Celem głównym Krajowego Programu Ochrony Powietrza jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Kierunki działań:

- podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

- stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza
- włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi
- Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza
- Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza
- Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza

Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (KPGO)

Przedstawione w Kpgo 2022 cele i zadania dotyczą lat 2016–2022 oraz perspektywnie okresu do 2030 r.

W dokumencie wskazano kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawania odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami dla:

- odpadów komunalnych, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegających biodegradacji
- odpadów powstających z produktów
- odpadów niebezpiecznych
- odpadów pozostałych

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

W dokumencie wskazano 14 działań, które przyczyniać się będą do zapobiegania powstawaniu odpadów:

- Opracowanie i wdrożenie bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), umożliwiającej monitoring wdrażania ZPO
- Ogólnokrajowa platforma informacyjna nt. ZPO jako baza danych, opracowań i zaleceń dotyczących wdrażania ZPO dla potrzeb samorządów, instytucji i przedsiębiorców
- Rozwój współpracy na rzecz ZPO pomiędzy interesariuszami: MŚ, organizacje zrzeszające przemysł, konsumentów, samorządy regionalne i lokalne
- Realizacja projektów badawczych i demonstracyjnych w dziedzinie technologii ZPO oraz upowszechnianie wyników badań
- Uwzględnienie w priorytetach NFOŚiGW/WFOŚiGW w perspektywie 2014-2020 możliwości wsparcia dla MŚP na: działania dotyczące zmiany technologii na technologie małoodpadowe, innowacyjne (analogiczne jak do programów efektywności energetycznej); tworzenie nowych form działalności związanej

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

z zapobieganiem powstawaniu odpadów

- Promocja ekoprojektowania
- Promowanie przeglądów ekologicznych procesów produkcyjnych, mających na celu inwentaryzację i zbilansowanie przepływu surowców, produktów, usług i odpadów oraz określenie zależności przyczynowo-skutkowych warunkujących wytwarzanie odpadów
- Kampanie promujące sens hierarchii postępowania z odpadami (w tym: mniej konsumpcyjny styl życia)
- Inicjowanie i promowanie poprzez samorządy regionalne inicjatyw, konkursów dla „małoodpadowych” gmin, miast w stałych cyklicznych programach wieloletnich
- Lokalna platforma internetowa na rzecz ZPO
- Stworzenie sieci współpracujących instytucji na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym m.in. odpadów żywności
- Gromadzenie i udostępnianie materiałów edukacyjnych nt. ZPO dla szkół i uczelni
- Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego zgodnych z normą ISO 14001, Responsible Care oraz EMAS w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych
- Promowanie i wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia

Program ochrony powietrza dla województwa wamińskiego - mazurskiego

Założenia programu zostały opisane w podrozdziale 3.1.2.

Źródło: Opracowanie własne

Dodatkowo przedmiotowy dokument wykazuje spójność z dokumentami o charakterze programowym /wdrożeniowym.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat iławski położony jest na południowo-zachodnim krańcu województwa warmińsko-mazurskiego. Jego zachodnia granica stanowi jednocześnie granicę z województwami pomorskim i kujawsko-pomorskim. Położenie powiatu zostało przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Położenie powiatu iławskiego.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Iławie.

Od północy i wschodu powiat iławski graniczy z powiatem ostródzkim, od południowego wschodu z powiatem działowskim, od południa z powiatem nowomiejskim, które to powiaty należą do województwa warmińsko-mazurskiego. Od północnego zachodu sąsiaduje z powiatem sztumskim i kwidzyńskim (województwo pomorskie). Na niewielkim odcinku w południowo-zachodniej części powiat iławski graniczy także z powiatem grudziądzkim, należącym do województwa kujawsko-pomorskiego. Powierzchnia powiatu wynosi 1385,22 km², co daje szóste miejsce w województwie. Stolicą powiatu i siedzibą władz powiatowych jest miasto Iława.

Powiat składa się z siedmiu gmin:

- Gmina miejska Iława,
- Gmina wiejska Iława,
- Gmina miejska Lubawa,
- Gmina wiejska Lubawa,
- Gmina miejsko-wiejska Susz,
- Gmina miejsko-wiejska Zalewo,
- Gmina miejsko-wiejska Kisielice.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Granice administracyjne gmin powiatu iławskiego przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Gminy powiatu iławskiego.

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/310.html> [Dostęp: 10.06.2021 r.].

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące powierzchni jednostek administracyjnych z terenu powiatu iławskiego. Największą powierzchnię powiatu zajmuje gmina Iława.

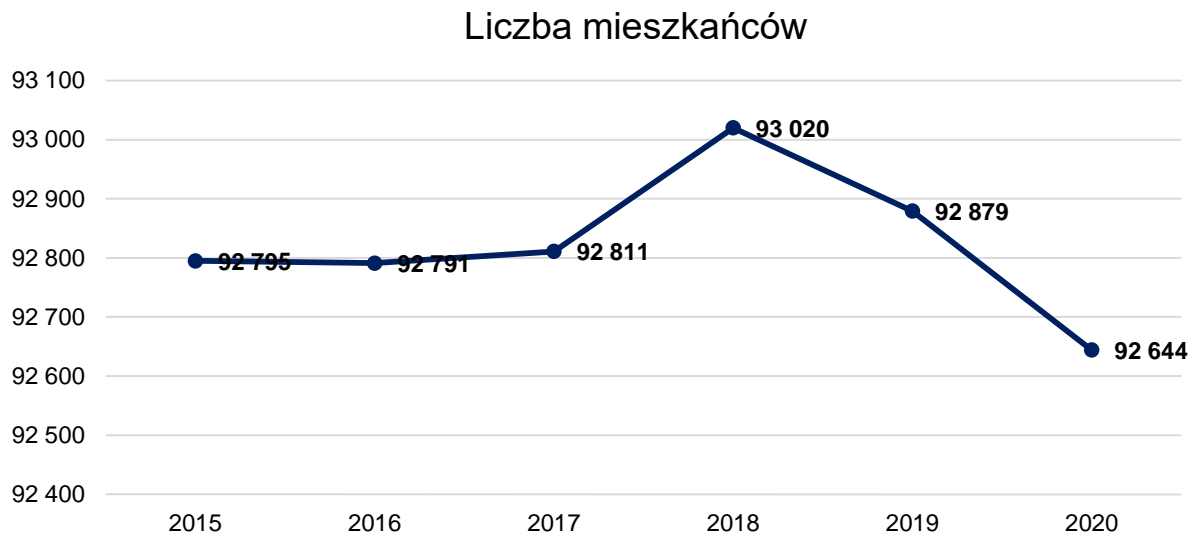
Tabela 2. Jednostki administracyjne powiatu iławskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Jednostka terytorialna	Powierzchnia [km ²]	Udział procentowy w całości powierzchni powiatu
m. Iława	2 188	1,58%
g. Iława	42 421	30,62%
m. Lubawa	1 684	1,22%
g. Lubawa	23 645	17,07%
Susz	25 905	18,70%
Zalewo	25 393	18,33%
Kisielice	17 286	12,48%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.05.2021 r.].

2.1. DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców powiatu iławskiego w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie z niewielką tendencją spadkową od 2018 roku. W roku 2020 liczba mieszkańców powiatu wynosiła 92 644 osób, dla porównania w roku 2015 liczba mieszkańców powiatu stanowiła wartość 92 795.

Wykres 1. Liczba ludności powiatu iławskiego w latach 2015– 2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

Poniższa tabela przedstawia dane demograficzne poszczególnych jednostek terytorialnych, wchodzących w skład powiatu iławskiego. Największą liczbą mieszkańców oraz gęstością zaludnienia charakteryzuje się miasto Iława.

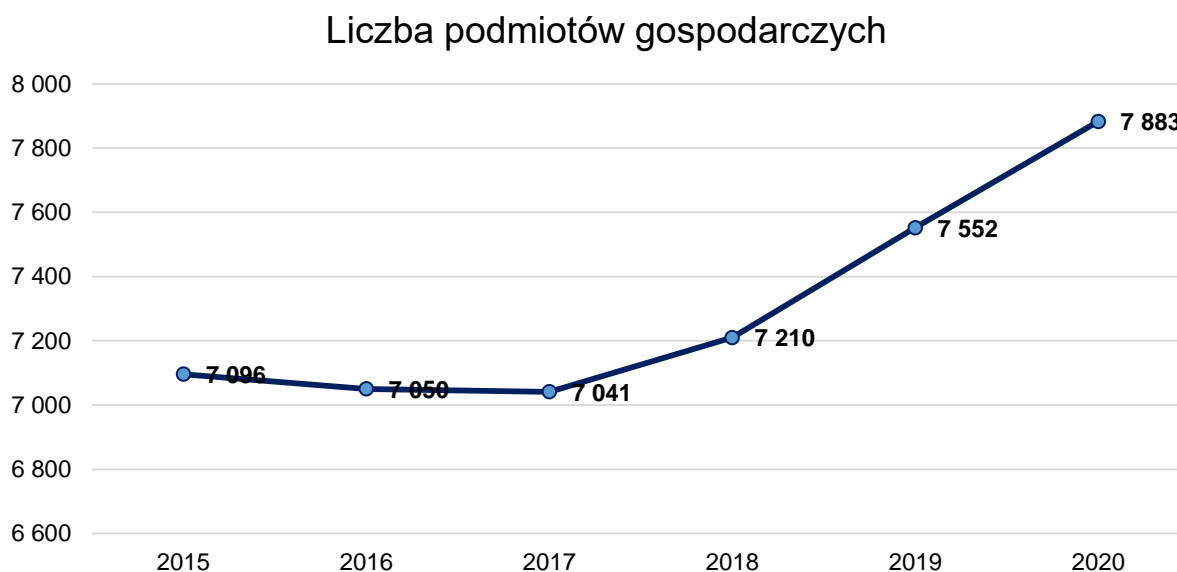
Tabela 3. Dane demograficzne gmin powiatu iławskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Jednostka terytorialna	Liczba ludności (ogółem)	Gęstość zaludnienia [l. osób /km ²]
m. Iława	33 206	1 518
g. Iława	13 073	31
m. Lubawa	10 374	616
g. Lubawa	10 717	45
Susz	12 634	49
Zalewo	6 699	26
Kisielice	5 941	34

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

2.2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie powiatu iławskiego wykazuje tendencję wzrostową. W roku 2020 zarejestrowanych było 7 883 podmiotów gospodarczych.

Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie powiatu iławskiego w latach 2015 – 2020.
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

Szczegółowy podział wg PKD 2007 został przedstawiony w poniższej tabeli. Największy udział na terenie powiatu stanowią podmioty z sekcji G – 25,0 % wszystkich podmiotów.

Tabela 4. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności na terenie powiatu iławskiego.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2020
OGÓŁEM	7 883
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	356
B. Górnictwo i wydobywanie	4
C. Przetwórstwo przemysłowe	789
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	15
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	21
F. Budownictwo	1231
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1602
H. Transport i gospodarka magazynowa	497
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	195
J. Informacja i komunikacja	154

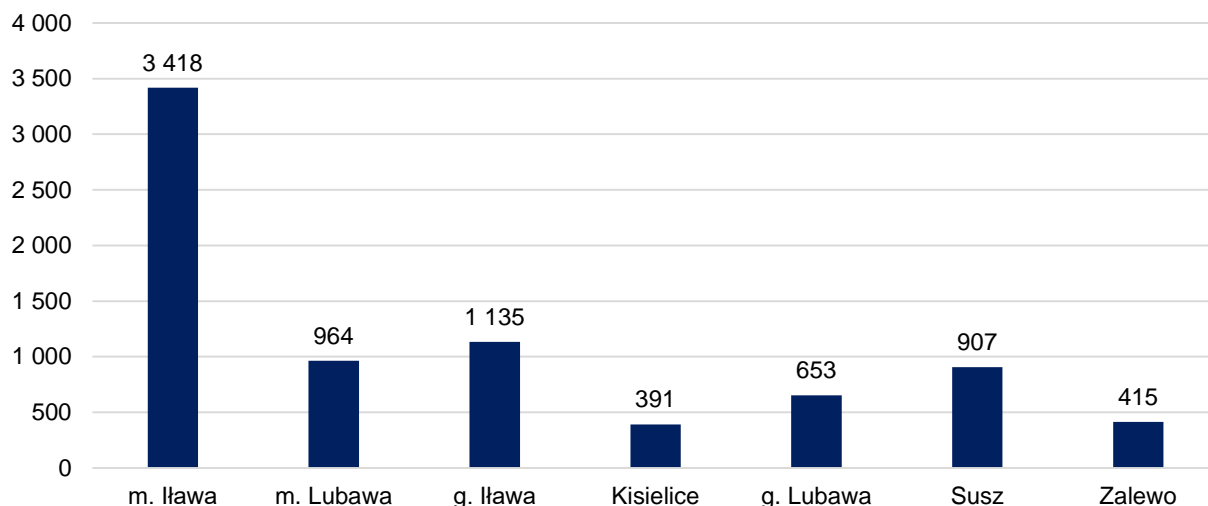
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	154
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	464
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	574
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	218
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	77
P. Edukacja	307
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	461
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	170
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	575

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [dostęp: 30.06.2021 r.].

Przeważająca liczba podmiotów gospodarczych zlokalizowana jest na terenie miasta Ława.

Liczba podmiotów gospodarczych w gminach powiatu

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w poszczególnych gminach powiatu ławskiego w 2020 r.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [dostęp: 30.06.2021 r.].

3. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTACH

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

W latach 2017 - 2020 realizacja POŚ dla Powiatu Iławskiego w zakresie ochrony powietrza polegała m.in. na ochronie klimatu, poprzez promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz na dążeniu do poprawy jakości powietrza, w wyniku prowadzonych działań edukacyjnych.

Tabela 5. Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Edukacja społeczeństwa w zakresie odnawialnych źródeł energii, z uwzględnieniem działań adaptacyjnych do zmian klimatu	- W 2017 i 2018 r. powiat dofinansowywał budowę przydomowych elektrowni fotowoltaicznych.
2	Prowadzenie edukacji upowszechniającej wiedzę nt. możliwości zmniejszania zapotrzebowania na energię w gospodarstwach domowych	- W 2017 r. powiat dofinansowywał instalacje fotowoltaiczne o łącznej mocy 46,36 kW i 3 kW elektrowni wiatrowych. - W 2018 r. powiat dofinansowywał wykonanie elektrowni fotowoltaicznych o łącznej mocy 70,75 kW
3	Podnoszenie świadomości ekologicznej w zakresie potrzeb oszczędnego i efektywnego wykorzystania energii	- Realizowano tematy lekcyjne zgodnie z podstawą programową oraz pogadanki na lekcjach w szkołach ponadpodstawowych. - Udzielono dotacji na zakup i montaż przydomowych instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 32,16 kW w 2019 roku.
4	Edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, wpływu inwazyjnych gatunków obcych oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, w szczególności wody	- Publikowano artykuły edukacyjne w biuletynie „Życie Powiatu Iławskiego” oraz na lokalnych portalach internetowych, dotyczące wykorzystania energii odnawialnej, termomodernizacji budynków i możliwości pozyskiwania środków na ten cel.

3.1.2. STAN WYJŚCIOWY

W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa warmińsko - mazurskiego wyznaczono 3 strefy (miasto Olsztyn, miasto Elbląg, strefa warmińsko - mazurska).

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza wynikające z *Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Warmińsko - Mazurskim* z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego, dla strefy wamińsko - mazurskiej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wynikowe klasy dla strefy warmińsko - mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2019 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5
Strefa warmińsko - mazurska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko - mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2020, Autor: RWMŚ GIOŚ, Rok wydania: 2021.

Wynik oceny strefy warmińsko – mazurskiej za rok 2020, w której położony jest powiat iławski wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

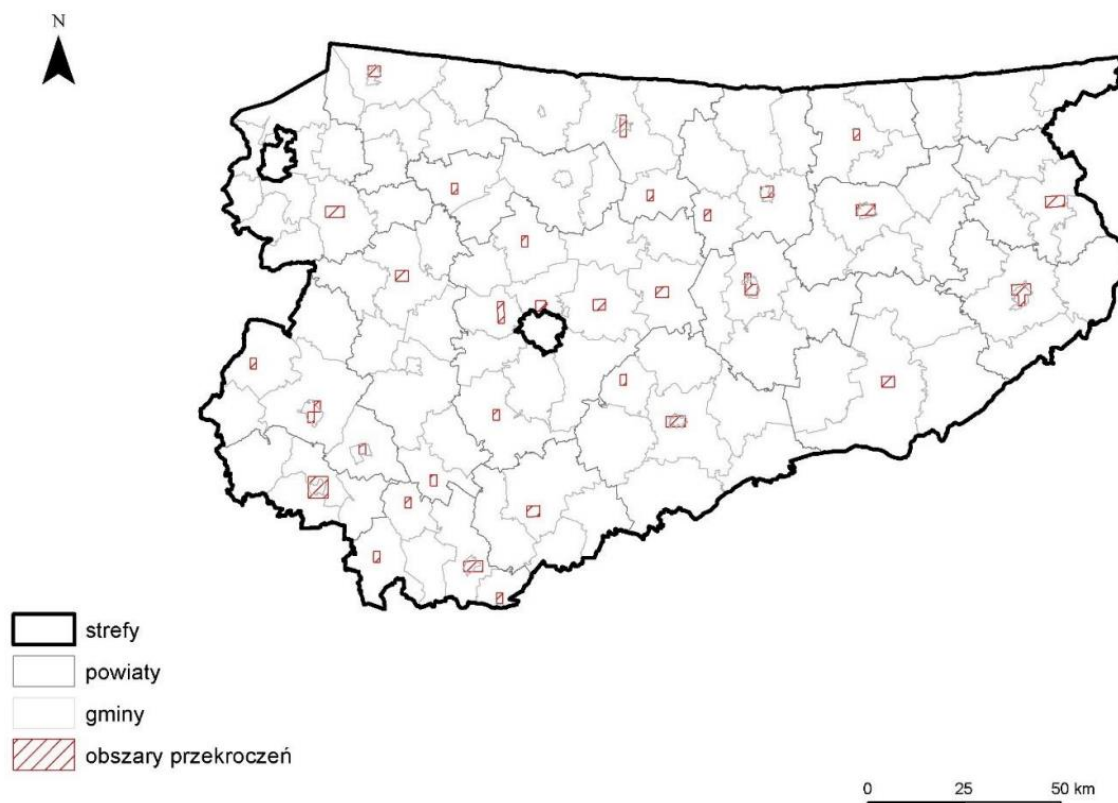
- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- ołowiu,
- benzenu,
- tlenku węgla,
- kadmu,
- niklu,
- ozonu,
- arsenu,
- pyłu PM10,
- pyłu PM2.5.

Roczna ocena jakości powietrza dla strefy warmińsko – mazurskiej wskazała, iż przekroczone zostały dopuszczalne poziomy dla:

- benzo(a)pirenu.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy warmińsko – mazurskiej ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone.

Graficzne przedstawienie odnotowanych przekroczeń benzo(a)pirenu na terenie województwa przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie warmińsko - mazurskim w 2020 roku.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko - mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2020. Autor: RWMS GIOŚ, Rok wydania: 2021.

Emisja z emitorów liniowych

Jednym z podstawowych czynników środowiskotwórczych, związanych z komunikacją jest zanieczyszczenie powietrza występujące w sąsiedztwie dróg. Pojazdy samochodowe poruszające się po drogach, emitują do atmosfery duże ilości różnorodnych substancji toksycznych, powstających w wyniku spalania paliwa napędowego, a także na skutek wzajemnego oddziaływania opon i nawierzchni dróg oraz zużywania się niektórych elementów pojazdu.

Jest to problem narastający, zwłaszcza na terenie miast i centrum gmin. Mimo prowadzonej tam modernizacji układów komunikacyjnych, wskutek lawinowo narastającej liczby samochodów, płynność ruchu w godzinach szczytu jest zakłócona. Obecność spalin samochodowych najdotkliwiej odczuwana jest w letnie oraz w słoneczne dni, ponieważ oprócz toksycznych spalin tworzy się bardzo szkodliwa dla zdrowia, przy powierzchniowa warstwa ozonu pochodzenia fotochemicznego.

Przez teren powiatu ławskiego przebiegają drogi krajowe:

- Droga krajowa nr 16,
- Droga krajowa nr 15.

Uzupełnieniem infrastruktury drogowej są drogi wojewódzkie, gminne i powiatowe.

Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Ławie,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg w Ławie,
- dróg gminnych – władze Miast i Gmin.

Największa emisja zanieczyszczeń gazów i pyłów do powietrza dotyczy głównie tlenku węgla oraz tlenków azotu (84%). Nie można pominąć również pozostałych zanieczyszczeń pomimo znacznie mniejszej ilości w Mg/rok, dlatego że są to substancje rakotwórcze w szczególności benzen. Bardzo istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza w powiecie ławskim jest tzw. emisja komunikacyjna, czyli spaliny emitowane przez różnego typu pojazdy mechaniczne. Ruch samochodowy przyczynia się do nadmiernych stężeń pyłów zawieszonych oraz stanowi główne źródło emisji dwutlenku azotu.

Zanieczyszczenia związane z komunikacją drogową dotyczą głównie miasta Ławy, ale także mniejszych miast gminnych - Susza, Lubawy, Kisielic i Zalewa oraz głównych dróg w powiecie.

Emisja zanieczyszczeń powodowana przez przedsiębiorstwa na terenie powiatu

W ostatnich latach występuje wzrost wartości związanych z emisją zanieczyszczeń gazowych na terenie powiatu ławskiego (za wyjątkiem roku 2020).

Wykres 4. Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [t/rok] w latach 2015 – 2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

Emisję poszczególnych substancji w ramach emisji zanieczyszczeń gazowych w latach 2015 – 2020 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [t/rok] na terenie powiatu ławskiego.

Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [t/rok]						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dwutlenek siarki	234	216	157	194	211	222

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Tlenki azotu	88	107	112	114	128	121
Tlenek węgla	104	136	146	164	244	267
Dwutlenek węgla	67 976	82 088	71 603	92 235	93 803	91 442

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

Emisja zanieczyszczeń pyłowych na terenie powiatu utrzymuje się na podobnym poziomie, zgodnie z poniższym wykresem.

Wykres 5. Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [t/rok] w latach 2015 – 2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 10.06.2021 r.].

Na terenie powiatu ławskiego pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza posiadają następujące przedsiębiorstwa:

- Firma Produkcyjno Usługowo Handlowa "WAR-MA BETON" S.C. Mirosław Wojna, Janina Wojna, ul. Sikorskiego 12E, 14-200 Ława
- K.u.K. Internationale Logistik+Handels GmbH Niemcy, Oddział Polska, Zakład produkcyjny, ul. Poprzeczna 5, 14-200 Ława
- Przetwórstwo Tworzyw Sztucznych "DRESZLER" Bogdan Dreszler, ul. Toruńska 12, 14-260 Lubawa
- Radex Poland Sp. z o.o. Sp.k., ul. Komunalna 2, 14-200 Ława
- "ZET-DEK" Dominiczak Zbigniew, Ząbrowo 91, 14-241 Ząbrowo
- RSY Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 13, 14-200 Ława
- Drew-Holtz Sp. z o.o. Sp.K, ul. Komunalna 8, 14-200 Ława
- Zakład B Rzeźnia, Masarnia, Sprzedaż Mięsa i Wędlin Norbert Kawski Sp. J., Różnowo 7A, 14-240 Susz
- Intek Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 18, 14-260 Lubawa
- Energetyka Ciepła Sp. z o.o., ul. Wojska Polskiego 23, 14-200 Ława
- DREW-GÓR DRZWI sp. z o.o., Karaś, 14-200 Ława

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

- Kwidzyńskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych „Strzelbud” Sp. z o.o., Wytwórnia Mas Bitumicznych w Bronowie, 14-240 Susz
- CZAJKA Producent Drzwi i Mebli Sp. o.o. Zakład produkcyjny, ul. Poprzeczna 9, 14-200 Iława
- AMEX-BĄCZEK Sp. z o.o. Spółka komandytowa, Falknowo 13, 14-240 Susz
- CSY S. A., ul. Grunwaldzka 13, 14-200 Iława
- Lubiejewski Leszek Przedsiębiorstwo - Handlowo - Usługowe "DOLUX-M", boreczno, 14-230 Zalewo
- "Jagram-Pro" Spółka Akcyjna, ul. Leśna 16, 14-240 Susz
- Energetyka Ciepła Sp. z o.o., ul. Wojska Polskiego 23, 14-200 Iława
- P.P.H.U. "SEMPER" Marcin Świdziński, ul. Diamentowa 16, 14-200 Nowa Wieś
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe SKRZAT Sp. z o.o., Zakład produkcyjny, ul. Lubawska 10, 14-200 Iława
- Jan Szynaka Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe i Eksportowe "SZYNAKA", ul. Dworcowa 20, 14-260 Lubawa
- "SZYNAKA -MEBLE" Sp. z o.o., ul. Dworcowa 20, 14-260 Lubawa
- MUSA Sp. J. Alicja Musiał, Tadeusz Musiał, Targowisko Dolne 1a, 14-260 Lubawa
- Zakład Stolarski Igielski Mariusz i Rafał Spółka Cywilna, ul. Celna 4, 14-200 Iława,
- CONSTRUCT Export - Import Sp. z o.o., Zakład produkcyjny, Grabowo 68, gm. Lubawa
- Danuta Liberacka PPHU, Rodzone 13, 14-260 Lubawa
- Producent Drzwi "BARAŃSKI" Sp. jawna Ignacy Barański i Zbigniew Barański Babiety Wielkie 54, 14-240 Susz
- BRW Comfort Sp. z o.o. Zakład nr 06, ul. Lubawska 8b, 14-200 Iława
- Marek Liberacki "LIBRO", ul. Grunwaldzka 22 C, 14-260 Lubawa
- IKEA Industry Poland Sp. z o.o. Oddział w Lubawie, ul. Borek 3, 14-260 Lubawa,
- Buczkowscy Beton Sp. z o.o., ul. Kupnera 87, 14-260 Lubawa
- MZURSKIE MEBLE "SZYNAKA-LIVING" Sp. z o.o., ul. Lubawska 8, 14-200 Iława
- GRUPA INCO S.A., Zakład produkcyjny, ul. Piastowska 62, 14-240 Susz
- BIOFEED Sp. z o.o. Wytwórnia Pasz, ul. Kilińskiego 8A, 14-230 Zalewo
- DAM ROB Sp. z o.o. Sp. k. ul. 29 stycznia 9, 14-230 Zalewo
- AUTO-NAPRAWA Daniel Krawczyk, Rakowice 26A, 14-260 Lubawa
- Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA Oddział w Lubawie, ul. Wyzwolenia 3, 14-260 Lubawa
- Animex Foods sp. z o.o., ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa
- Zakład Drobiarski LECH-DRÓB Sp. z o.o., ul. Tartaczna 20B, 14-230 Zalewo
- POL-MAK Iława Sp. z o.o., ul. Słoneczna 6, 62-081 Przeźmierowo

Ocena jakości powietrza na terenie powiatu na podstawie Programu Ochrony Powietrza

Uchwałą Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa warmińsko - mazurskiego przyjęty został do realizacji Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych.

W programie wskazano działania priorytetowe, które powinny realizować wszystkie gminy powiatu iławskiego. Należą do nich:

- Obniżenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach miejskich i w gminach miejsko-wiejskich w obrębie miast strefy warmińsko-mazurskiej,
- Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji – ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach strefy warmińsko-mazurskiej,
- Edukacja ekologiczna.

Dla miasta Iława wskazano szacowaną liczbę kotłów, które powinny zostać wymienione w perspektywie do 2026 roku.

Wskazano także działania do realizacji dla organów wykonawczych powiatu i gmin, przedstawione poniżej.

Organy wykonawcze powiatów w strefie warmińsko-mazurskiej są zobowiązane do:

1. Realizacji działań zawartych w harmonogramie realizacji działań.
2. Przekazywania organowi przyjmującemu Program ochrony powietrza informacji o:
 - wydawanych decyzjach, w szczególności: decyzjach administracyjnych zawierających informacje o emisji zanieczyszczeń do powietrza, pozwoleniach na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pozwoleniach zintegrowanych oraz informacji o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy Poś – zgłoszeniach eksploatacji instalacji. Informacje o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy Poś zgłoszeniach instalacji należy przekazywać co najmniej raz do roku łącznie ze sprawozdaniami lub w sposób zwyczajowo przyjęty, tak jak przekazywane są informacje o pozwoleniach emisyjnych,
 - podejmowanych decyzjach dotyczących realizacji działań wynikających z podstawowych kierunków i zakresów działań mających na celu w szczególności obniżenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych,
 - działaniach podjętych w celu wdrożenia zadań wynikających z realizacji Programu ochrony powietrza.

Organy wykonawcze gmin w strefie warmińsko-mazurskiej są zobowiązane do:

1. Realizacji działań zawartych w harmonogramie realizacji działań.
2. Przekazywania organowi przyjmującemu Program ochrony powietrza informacji o:
 - działaniach podjętych w celu wdrożenia zadań wynikających z realizacji Programu ochrony powietrza.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Do realizacji działań zobowiązane są gminy wymienione w harmonogramie realizacji działań naprawczych, osobno dla każdego działania. Gminy wiejskie mają obowiązek realizacji działania dot. edukacji ekologicznej (WmsWmEdEk) i inwentaryzacji ogrzewania indywidualnego (WmsWmInZe). Natomiast nic nie stoi na przeszkodzie, aby gminy te prowadziły dobrowolne działania związane z wymianą systemów grzewczych.

Energetyka odnawialna

W powiecie iławskim zlokalizowane są instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii do produkcji energii elektrycznej lub ciepłej. Zestawienie rodzaju, liczby i mocy instalacji zlokalizowanych na terenie powiatu przedstawiono w poniższej tabeli.

Największa liczba instalacji OZE wykorzystuje energię wiatru.

Tabela 8. Struktura wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych na terenie powiatu iławskiego.

Źródło energii	Liczba [szt.]	Zainstalowana moc [MW]
Wykorzystujące hydroenergię (WO)	1	0,076
Wykorzystujące biogaz (BG)	4	3,693
Wykorzystujące energię wiatru (WIL)	12	125,990
Wykorzystujące energię słońca (PV)	7	4,593
Razem	24	134,352

Źródło: <https://www.ure.gov.pl/> [Dostęp: 17.09.2021 r.].

3.1.3. ANALIZA SWOT

Tabela 9. Analiza SWOT dla komponentu ochrona klimatu i jakości powietrza.

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- aktywna postawa powiatu w zakresie gospodarki niskoemisyjnej- niska liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska, emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń do powietrza- rozwój produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	<ul style="list-style-type: none">- stosowanie niskosprawnych źródeł ciepła- wytwarzanie ciepła oparte głównie na spalaniu węgla- brak kontroli w zakresie niskiej emisji- przekroczenia B(a)P na terenie gmin powiatu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- możliwość wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania- podjęcie tzw. uchwał antysmogowych- wzrost zainteresowania mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">- wysokie koszty ogrzewania ekologicznymi nośnikami energii (wzrastające ceny gazu oraz energii elektrycznej)- wzrost emisji gazów związanych ze wzrostem

zagadnieniami związanymi ze zmianami klimatycznymi, niską emisją i OZE - krajowe zobowiązania, które mają przyczynić się do redukcji emisji CO ₂	natężenia ruchu komunikacyjnego - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i skutków niskiej emisji - wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.4. ZAGROŻENIA

Do obszarów problemowych na terenie powiatu iławskiego w zakresie jakości powietrza należą:

- emisja niska związana z wykorzystywaniem przez mieszkańców powiatu paliw stałych, szczególnie węgla kamiennego o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w gospodarstwach domowych,
- emisja komunikacyjna związana ze wzrostem liczby samochodów,
- wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu.

Kierunki działań:

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami samorządów lokalnych w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny, w tym kolejowy.

W celu ochrony jakości powietrza na terenie województwa warmińsko – mazurskiego planowane jest podjęcie tzw. uchwał antysmogowych (osobno dla obszarów miejskich i wiejskich). Planowane założenia do uchwał antysmogowych przedstawiono poniżej.

Zakaz użytkowania instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych będzie obowiązywał:

- dla obszarów miejskich

- od 1 sierpnia 2025 r. dla kotłów poniżej klasy 3 (bezklasowe „kopciuchy”)
- od 1 sierpnia 2026 r. dla kotłów klasy 3 i 4
- od 1 sierpnia 2029 r. dla kotłów klasy

- dla terenów poza obszarami miast

- od 1 sierpnia 2025 r. dla kotłów poniżej klasy 3 (bezklasowe „kopciuchy”)
- od 1 sierpnia 2027 r. dla kotłów klasy 3 i 4
- od 1 sierpnia 2030 r. dla kotłów klasy 5

Od 1 sierpnia 2025 r. dopuszczone będzie stosowanie kominków „rekreacyjnych” na biomasę (drewno) o wilgotności poniżej 20%, na terenach posiadających dostęp do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej, pod warunkiem, że nie będą one podstawowym źródłem ciepła i będą spełniały wymagania ekoprojektu.

Adaptacja do zmian klimatu

Obserwacje i badania naukowe pokazują, że postępujące od połowy XX wieku zmiany klimatu są faktem. Związane z nimi ekstremalne zjawiska atmosferyczne występują coraz częściej, a ich gwałtowność rośnie. Podtopienia i zniszczenia spowodowane przez nawalne deszcze to oprócz fali upałów i susz jeden z najważniejszych problemów wynikających ze zmian klimatu, z jakimi muszą borykać się mieszkańcy w naszej strefie klimatu umiarkowanego.

Zmiany klimatu i notowane ich skutki mają swoje odzwierciedlenie w jakości powietrza, a także wpływają na działalność przemysłową i sektor komunalny, energetykę i system zaopatrzenia w ciepło i wodę. W niedalekiej przyszłości konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. W przyszłości będzie zachodzić konieczność intensyfikacji działań w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł produkcji energii, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji (ze względu na coraz częstsze okresy upalne).

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

3.2.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

W celu ograniczenia hałasu z terenu powiatu iławskiego realizowano głównie działania związane z modernizacją i przebudową dróg.

Tabela 10. Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony zagrożenia hałasem na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Prowadzenie monitoringu hałasu oraz dokonywanie oceny narażenia społeczeństwa na czynniki ponadnormatywne	W 2020 r. wykonano pomiar poziomu hałasu na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych położonych nad jez. Trupel.
2	Poprawa nawierzchni dróg gminnych i powiatowych	W latach 2017-2020 zrealizowano następujące działania: - Przebudowa drogi powiatowej Nr1200N gr. woj. (Kołodzieje) - Bałoszyce - Babięty Wik. odc. gr. woj. - Jawty Wik. na odcinku 500 mb. - Przebudowa drogi powiatowej Nr 2850N ul. Traugutta (Zalewo) na odcinku 520 mb. - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1339N Frednowy - Franciszkowo - Małyki - Dziarny (dr. woj. Nr 536) - odcinek przez msc. Frednowy na odcinku 800 mb. - Przebudowa dróg: - nr 1224N Rumienica - Lewańd Wik. - dr. nr 1255N (Dąbrówno) na odc. Gutowo - Odmy o dł. 805 mb

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

		<ul style="list-style-type: none"> - nr 1220N Prątnica- Jagodziny na odc. Prątnica - Szczepankowo o dł. 950 mb - nr 1218N Złotowo-Lubstyn-Napromek na odc. Napromek - Lubstynek o dł. 950 mb - nr 1216N Złotowo-Pietrzwałd-Ryn .odc. w msc. Wiśniewo o dł. 950 mb. - Przebudowa drogi powiatowej nr 1214N – m. Kałduny i m. Gromoty o długości 1,2 km. - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1277N - gr. Woj. (Grodziec) – Jawty Wlk.-Susz na odc. Jawty Wlk.o długości 460 mb. - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1279N - odc. Kisielice - Piotrowice oraz drogi nr 1287N na odc. od skrzyżowania z drogą nr 1279N do Gorynia - Etap I na długości 1,0 km, - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1355N - Omule-Prątnica, Nr 1220N Prątnica-Szczepankowo na długości 2,47 km, - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1333N - ul. Wojska Polskiego w Ławie na długości 110 mb, - Remont nawierzchni bitumicznych na drogach: <ul style="list-style-type: none"> -1297N odc. Babięty Wlk. - Gałdowo (1400 mb/6630 m²), -1188N odc. Kupin - Mazanki (500 mb/2500 m²), -1333N Ława ul. Wojska Polskiego (140 mb/800 m²), -1206 N odcinek Gałdowo - Ząbrowo (dł. 500 mb/ 2353,50 m²), -1208 N w miejscowości Starzykowo (617,20 m²), -1210 N odcinek Stradomno - Wikielec (dł. 200 mb/ 1080 m²), -1240 N odcinek Dziarny - Kałduny (dł. 1000 mb/ 4200 m²), -1309 N odcinek Brusiny - dr. woj. Nr 521 (dł. 1200 mb/5280 m²). - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1345 N odc. Lubawa – Mortęgi - granica powiatu na odc. od km 1+550 do km 5+673. - Przebudowa drogi powiatowej nr 1279N odc. Kisielice - Piotrowice oraz drogi nr 1287N na odc. od skrzyżowania z drogą nr 1279N do Gorynia – Etap II i Etap III. - Przebudowa drogi powiatowej nr 1204N Butowo - Łodygowo odc. 0+002,50-1+000. - Przebudowa drogi powiatowej nr 1285N Sobiewola – Goryń-Krzywka (gr. woj.) odc. Km 2+436,00– 2+831,50. - Remont drogi powiatowej nr 1285N Sobiewola – Goryń-Krzywka (gr. woj.) odc. km 0+012,5– 0+898,5. - Przebudowa drogi powiatowej Nr 1301N gr. województwa (Łatkowo) – Bajdy – Zalewo –etap I. - Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1339N na odc. Mątyki – Gromoty. - Przebudowa dróg w miejscowości Lubstynek. - Przebudowa drogi powiatowej nr 1206N Gałdowo-Ząbrowo oraz Remont drogi powiatowej nr 1206N Gałdowo-Ząbrowo. - Przebudowa dróg w miejscowości Lubstynek (obszar Parku
--	--	---

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

		Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich).
3	Ograniczanie hałasu, zwłaszcza na osiedlach mieszkaniowych poprzez m.in. tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, tworzenie pasów zadrzewień	Powiatowy Zarząd Dróg w Ławie prowadził działania mające na celu obniżenie poziomu hałasu na drogach, które jest realizowane m.in. przez: <ul style="list-style-type: none"> - nasadzenia kompensacyjne - ograniczenia prędkości pojazdów poprzez stosowanie znaków drogowych B-33. Najczęściej ograniczenia prędkości są stosowane na terenach zabudowanych, w miejscach niebezpiecznych oraz o natężonym ruchu pieszych.
4	Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg, zapewnienie płynności ruchu, montaż osłon przeciwdźwiękowych w miejscach występowania uciążliwości akustycznych)	Powiatowy Zarząd Dróg w Ławie prowadził na bieżąco działania związane ze zmianą inżynierii ruchu drogowego poprzez poprawę stanu nawierzchni ulic i dróg, i zapewnieniu płynności ruchu.
5	Wprowadzanie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo	W latach 2017-2020 wykonano: <ul style="list-style-type: none"> - Odpowiednie oznakowanie strefy ciszy na jez. Płaskie na wniosek Starosty Powiatu Ławskiego. - Ograniczenie prędkości w zatoce Widłagi na jez. Jeziorak na wniosek Starosty Powiatu Ławskiego.

3.2.2. STAN WYJŚCIOWY

Wartości dopuszczalnych poziomów hałasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112).

Zgodnie z definicją określoną w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.), hałas to dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z poważniejszych zagrożeń wpływających na stan zdrowia człowieka i jego otoczenia. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka, m.in. zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB,
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB,
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB,
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- komunikacyjne,
- przemysłowe i rolnicze,
- pozostałe.

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku – poziom dobowy.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązują na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000112/O/D20140112.pdf>,

[dostęp: 20.05.2021 r.].

Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku – poziom długookresowy.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

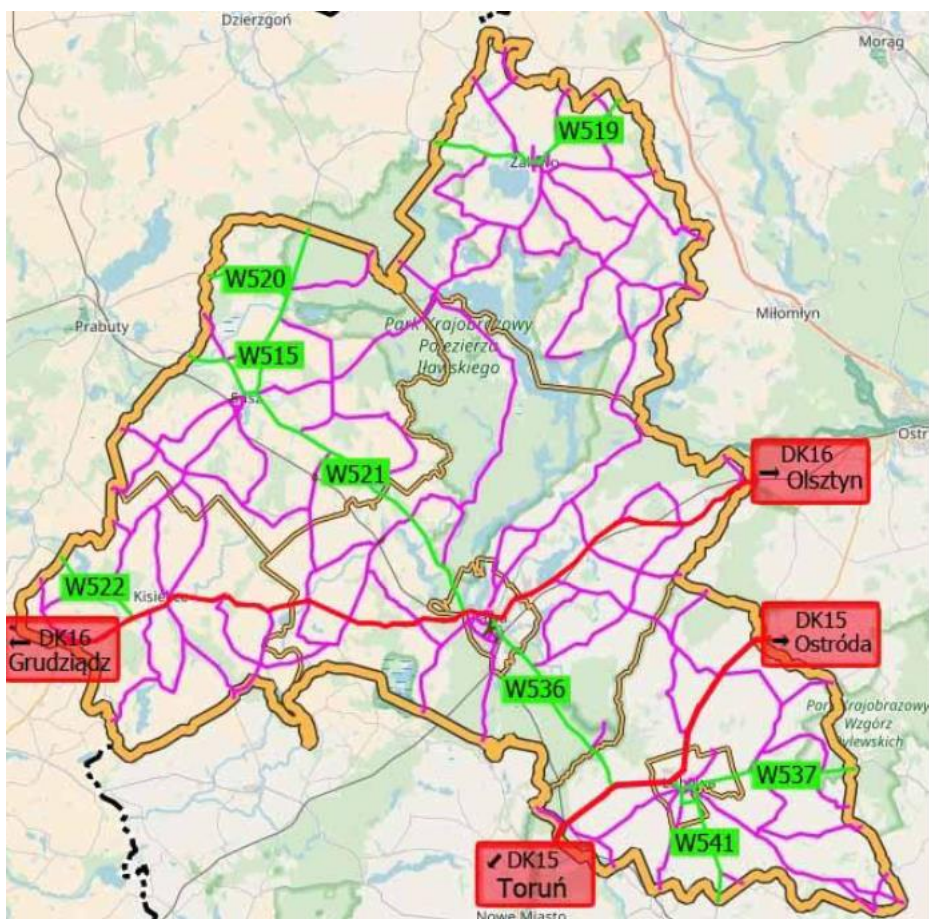
Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000112/O/D20140112.pdf>,

[dostęp: 20.05.2021 r.].

Hałas drogowy

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Poniżej przedstawiono układ komunikacyjny powiatu ławskiego.

LEGENDA

- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe

Rysunek 4. Układ komunikacyjny powiatu iławskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB.

Escalacja hałasu drogowego w środowisku spowodowana jest wzrastającą liczbą pojazdów samochodowych. W tabeli poniżej zestawiono dane GUS dotyczące ilości pojazdów zarejestrowanych na terenie powiatu iławskiego w latach 2015-2019. Corocznie dynamicznie wzrasta liczba pojazdów na terenie powiatu.

Tabela 13. Pojazdy zarejestrowane na terenie powiatu iławskiego w latach 2015-2019.

TRANSPORT (STAN W DNIU 31 XII)		2015	2016	2017	2018	2019
Pojazdy samochodowe i ciągniki ogółem	Jednostka miary					
pojazdy samochodowe i ciągniki	szt.	61 689	64 314	66 551	68 825	71 735
motocykle ogółem	szt.	3 216	3 424	3 630	3 860	4 018
samochody osobowe	szt.	45 944	48 075	49 840	51 629	54 035
autobusy ogółem	szt.	199	203	205	213	216

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

samochody ciężarowe	szt.	5 805	5 940	6 072	6 207	6 441
ciągniki samochodowe	szt.	705	764	805	811	834
ciągniki rolnicze	szt.	5 515	5 584	5 656	5 726	5 769

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Głównym źródłem hałasu drogowego są poruszające się pojazdy. Poziom generowanego przez nie hałasu zależy od wielu czynników:

- prędkości ruchu,
- rodzaju i stanu technicznego nawierzchni jezdni,
- rodzaju ruchu (jednostajny / niejednostajny),
- rodzaju pojazdów samochodowych,
- struktury ruchu (liczby pojazdów lekkich i ciężkich),
- położenia drogi (w nasypie / w wykopie / w poziomie terenu),
- ukształtowania terenu,
- pokrycia terenu,
- stanu technicznego pojazdów.

W 2020 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zrealizowała zadanie pod nazwą Generalny Pomiar Hałasu. Zadanie to jest realizacją ustawowego obowiązku zarządcy drogi do okresowych pomiarów poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 14. Wyniki pomiarów hałasu na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego uzyskane w ramach Generalnego Pomiaru Hałasu z uwzględnieniem pomiarów na terenie powiatu iławskiego.

lokalizacja punktu			równoważny poziom dźwięku [dB]		wartość dopuszczalna [dB]		przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
adres	długość geograficzna N	szerokość geograficzna N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Pasłek – obszar wiejski	19,695111	53,985417	67,2	62,6	-	-	-	-
Miłomłyn	19,836306	53,774139	74,4	69,7	-	-	-	-
Olsztynek	20,291194	53,518111	73,6	68,6	-	-	-	-
Nidzica – obszar wiejski	20,390833	53,358750	69,0	65,7	-	-	-	-
Lubawa	19,689778	53,502972	69,5	65,8	61,0	56,0	8,5	9,8
Gietrzwałd	20,272944	53,750944	73,3	67,6	-	-	-	-
Barczewo	20,632472	53,809389	76,1	70,6	-	-	-	-
Barczewo	20,716833	53,839000	70,1	64,8	-	-	-	-
Gronowo Elbląskie	19,360306	53,143778	71,2	64,8	-	-	-	-
Lidzbark Warmiński	20,578000	53,123500	66,0	58,3	65,0	56,0	1,0	2,3
Stawiguda	20,406667	53,672778	74,7	67,7	-	-	-	-
Szczytno	20,984194	53,565111	62,8	58,5	-	-	-	-
Braniewo	19,824917	53,382361	66,5	58,8	65,0	56,0	1,5	2,8
Szczytno	20,987972	53,551833	62,0	57,0	-	-	-	-
Pisz	21,810889	53,621583	65,8	59,5	-	-	-	-
Giżycko	21,754111	54,039917	61,5	53,9	-	-	-	-
Elk	22,359000	53,798000	67,7	61,1	-	-	-	-
Elk - obszar wiejski	22,350917	53,742222	69,7	63,0	-	-	-	-

W 3 miastach województwa warmińsko – mazurskiego zmierzone wartości dźwięku wskazały na przekroczenia wartości dopuszczalnych dla danego typu zabudowy zarówno w porze dnia i nocy. Jedno z tych miast znajduje się na terenie powiatu iławskiego – Lubawa. Tu odnotowano najwyższe przekroczenie – 9,8 dB w porze nocnej. Należy tu podkreślić, że nie wszystkie punkty w miastach wyznaczono na obszarach chronionych akustycznie.

Hałas kolejowy

W powiecie iławskim najważniejszym węzłem kolejowym jest Iława. Znajduje się ona na skrzyżowaniu dwóch bardzo ważnych linii:

- nr 9 (magistralna o znaczeniu międzynarodowym) Warszawa Wschodnia Osobowa – Gdańsk Główny,
- nr 353 (pierwszorzędna) Poznań Wschód – Skandawa.

Ponadto do węzła wchodzi jeszcze linie lokalne: nr 967 Iława R2- Iława R144 oraz nr 968 Iława R1- Iława R45.

Na liniach tych odbywa się zarówno ruch pasażerski, jak również towarowy.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Obecnie oddziaływanie hałasu kolejowego na środowisko systematycznie spada, ze względu na sukcesywnie przeprowadzane prace modernizacyjne linii kolejowych oraz likwidowanie niektórych połączeń kolejowych. Na kształtowanie klimatu akustycznego wzdłuż linii kolejowych wpływa: natężenie ruchu pociągów, rodzaj i typ pociągów, stan torowiska i jego lokalizacja względem terenów objętych ochroną akustyczną, stan techniczny taboru oraz długość i prędkość jazdy pociągów.

W latach 2017 – 2018 wykonano pomiary hałasu kolejowego w trzech punktach zlokalizowanych na terenie województwa warmińsko – mazurskiego, w tym w jednym na terenie powiatu iławskiego. Pomiar w Iławie był realizowany w ramach kontroli prowadzonej przez WIOŚ, natomiast pomiar w dwóch pozostałych punktach był wykonany w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Tabela 15. Punkty pomiarowe hałasu kolejowego ze wskazaniem liczby punktów pomiarowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów dźwięku dla lat 2017-2018 r. z uwzględnieniem powiatu iławskiego.

Nazwa odcinka linii kolejowej	Równoważny poziom dźwięku dla czasu odniesienia (dB)		Dopuszczalny poziom hałasu dla danego punktu (dB)		Wartość przekroczenia poziomu dopuszczalnego (dB)
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqN}
Iława	62	61,2	65	56	5,2
Jamielnik	63,3	65,1	65	56	9,1
Hartowiec	59,4	58	65	56	2

Źródło: Stan środowiska w województwie warmińsko – mazurskim. Raport 2020. Autor: Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie. Data: Olsztyn 2020 r.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy pochodzi ze źródeł znajdujących się na terenie zakładów przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych. Emitorami hałasu przemysłowego są maszyny i urządzenia przemysłowe, procesy technologiczne, a także różnego rodzaju instalacje oraz transport wewnątrzzakładowy.

Największym problemem związanym z hałasem przemysłowym jest emisja z przedsiębiorstw nieposiadających żadnych zabezpieczeń akustycznych. Szczególnie uciążliwe i konfliktogenne jest funkcjonowanie zakładów przemysłowych położonych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej – wśród mieszkańców często pojawia się dyskomfort akustyczny. Poziom emisji hałasu przemysłowego w dużej mierze zależy od stosowanego procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń. Najczęściej stosowanymi zabezpieczeniami są: wyciszenia i wygłuszenia maszyn, kabiny dźwiękoszczelne, obudowy akustyczne, tłumiki, ekrany akustyczne.

Należy także zauważyć, że wraz z rozwojem sektora usług nasila się także problem uciążliwości akustycznych związanych z funkcjonowaniem m.in. lokali gastronomicznych, stacji paliw, myjni samochodowych.

Na terenie powiatu iławskiego 5 zakładów posiada wydaną decyzję określającą poziom dopuszczalny hałasu. Zlokalizowane są w miejscowościach: Gardzień (1), Lubawa (2) i Iława (2).

Hałas związany z użytkowaniem zbiorników wodnych

Większość bazy noclegowej znajdującej się na terenie powiatu iławskiego zlokalizowana jest wokół jezior. Istotnym czynnikiem kształtującym stan akustyczny środowiska na tych terenach jest ruch łodzi o napędzie motorowym.

Zakaz używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na niektórych zbiornikach wynika z rozporządzenia Nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego w części dotyczącej województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2005 r. Nr 140 poz. 1649) zmienionego rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 czerwca 2006 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w sprawie Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego w części dotyczącej województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2006 r. Nr 86 poz. 1472).

Wg rozporządzenia zabrania się:

- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych: przy czym zakaz ten nie dotyczy szlaków żeglownych w rozumieniu ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej oraz toru wodnego prostopadle łączącego ten szlak żeglowny z Siemianami.

Program ochrony środowiska przed hałasem

W ramach opracowania „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko – mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN” wykonano pomiary hałasu komunikacyjnego w Iławie przy ul. Lubawskiej.

Odcinek DW 536 od km 0+000 do km 2+571 (Iława, ul. Lubawska)

Przedmiotowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 536 od km 0+000 do km 2+571 zlokalizowany jest w powiecie iławskim i przebiega przez teren miasta Iława. Analizowany odcinek biegnie od skrzyżowania z drogą krajową nr 16 kolejno ulicami: Grunwaldzką, Wyszyńskiego oraz Lubawską do granicy miasta. W jego bezpośrednim sąsiedztwie dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz mieszkaniowo–usługowa. W pobliżu występują również obiekty oświaty oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W przypadku analizowanego odcinka drogi wojewódzkiej nr 536 nie wykazano przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu dla obiektów podlegających specjalnej ochronie przed hałasem, zarówno dla wskaźnika LDWN jak i LN. Zasięg przekroczeń poziomów dopuszczalnych hałasu pochodzącego od rozpatrywanego odcinka drogi wojewódzkiej obejmował powierzchnię 0,021 km², zamieszkiwaną przez 579 osób w przypadku wskaźnika LDWN (przekroczenia w zakresie 0÷10dB) oraz powierzchnię 0,0153 km², zamieszkiwaną przez 715 osób w przypadku wskaźnika LN (przekroczenia

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

w zakresie 0÷10dB). Przekroczenie dopuszczalnej średniej prędkości notowano we wszystkich porach doby i wynosiło ono od 5 do 10 km/h.

W celu poprawy warunków akustycznych na badanym odcinku drogi wyznaczono do realizacji następujące działania:

- Wprowadzenie ograniczenia prędkości do 40 km/h obowiązującego całą dobę na odcinkach dróg wojewódzkich objętych Aktualizacją Programu.
- Utrzymywanie nawierzchni drogowej w dobrym stanie technicznym.
- Wykonanie przeglądu ekologicznego oraz w przypadku stwierdzenia takiej konieczności, ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania od km 0+000 do km 0+280 oraz od km 0+380 do km 0+580.
- Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na obszarach zabudowanych, objętych Aktualizacją Programu.
- Stosowanie zasad ochrony przed hałasem oraz uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.2.3. ANALIZA SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla komponentu zagrożenia hałasem.

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- bieżące remonty dróg - pomiary hałasu komunikacyjnego prowadzone na terenie powiatu	- niesatysfakcjonujący stan techniczny nawierzchni dróg w powiecie - wzrost ogólnej liczby pojazdów i natężenia ruchu - niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie ochrony zdrowia i życia mieszkańców przed hałasem - przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu drogowego w punktach pomiarowych - przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu kolejowego - przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu drogowego
SZANSE	ZAGROŻENIA
- prowadzenie ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i monitoringu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem - dostępność zabezpieczeń akustycznych dla budynków (np. dźwiękoszczelne okna) - rozwój elektromobilności - budowa tras rowerowych	- pogarszający się stan techniczny dróg - zagrożenie hałasem przemysłowym - brak pomiarów hałasu w najbliższych latach - hałas związany z użytkowaniem zbiorników wodnych - nadmierny i niekontrolowany ruch turystyczny

Źródło: Opracowanie własne.

3.2.4. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne w zakresie hałasu:

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

- Wzrost ogólnej liczby pojazdów i natężenia ruchu.
- Zwiększająca się liczba poruszających pojazdów po wszystkich drogach na terenie powiatu.

Należy zauważyć, iż w ostatnich latach obserwuje się poprawę stanu technicznego dróg, co wpływa na poprawę stanu akustycznego środowiska. Ze względu na stale wzrastającą liczbę pojazdów i ich niezadawalający stan techniczny oraz wzrastający przewóz towarów transportem samochodowym, problem nadmiernego hałasu drogowego może się nasilać. Lokalnie może występować problem z hałasem przemysłowym oraz z działalnością rozrywkową związaną z akwenami.

Kierunki działań

Na terenie powiatu w kolejnych latach obowiązywania POŚ realizowane będą inwestycje związane z modernizacją dróg, kładzeniem cichej nawierzchni oraz działań edukacyjnych.

W przypadku realizacji ww. inwestycji należy uwzględnić właściwe planowanie przestrzenne w kontekście oddziaływania hałasu.

W zakresie hałasu pochodzącego z działalności gospodarczej niebagatelnym działaniem jest wprowadzanie do miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego zapisów regulujących kwestię lokalizacji źródeł emisji hałasu przemysłowego. Realizację tego rodzaju działań prowadzić będą (także jako kontynuacja aktualnych działań) gminy należące do powiatu. Zadania te realizowane będą w trakcie aktualizacji Planów Zagospodarowania Przestrzennego jako ich uzupełnienie i dostosowanie do obowiązujących przepisów.

W sytuacjach funkcjonowania już istniejących oraz nowopowstających przedsiębiorstw, z których działalnością nierozdzielnie wiąże się emisja hałasu, obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie hal oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych. Odpowiednie podmioty będą prowadzić kontrole przestrzegania wymaganych poziomów hałasu przez przedsiębiorstwa na terenie powiatu ławskiego.

Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura generuje rozwój i zwiększenie liczby urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych, co w zwartej zabudowie śródmiejskiej, nowych budynków mieszkaniowych, wielorodzinnych może powodować nadmierną emisję hałasu.

3.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

3.3.1. STAN WYJŚCIOWY

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia na terenie powiatu, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu ławskiego do roku 2030

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych, jeśli zostały przekroczone.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448) oraz Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 258).

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 17. Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87 / f ^{0,5}	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f ^{0,5}	0,0037 × f ^{0,5}	f / 200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Oznaczenia: f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”. ND – nie dotyczy

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Dla miejsc dostępnych dla ludności rozumianych jako wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalone według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości – parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumny 2, 3 i 4 w tabeli 2), reprezentują wartości graniczne natężenia pola elektrycznego i magnetycznego oraz gęstości mocy i odpowiadają:

1) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego;

2) wartości równoważnej gęstości mocy S dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku. Dla częstotliwości od 100 kHz do 10 GHz wartości E^2 , H^2 oraz S w tabeli 2 należy uśredniać w ciągu 6 minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w każdym 6-minutowym okresie czasu. Dla częstotliwości wyższych niż 10 GHz wartości E^2 , H^2 oraz S w tabeli 2 należy uśredniać w ciągu t minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w dowolnym t-minutowym okresie czasu, gdzie $t = 68 / f^{1,05}$, f oznacza częstotliwość wyrażoną w GHz.

Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002448/O/D20192448.pdf>, [Dostęp: 30.04.2021 r.].

Na terenie powiatu iławskiego głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest sieć i urządzenia elektroenergetyczne. Mieszkańcy powiatu zaopatrywani są w energię elektryczną systemem linii napowietrznych, napowietrzno - kablowych i kablowych wysokiego, średniego i niskiego napięcia.

Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu są również stacje bazowe telefonii komórkowej. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach granicznych w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzanej do anten i charakterystyki promieniowania tych anten.

Wykaz stacji bazowych na terenie powiatu iławskiego przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 18. Stacje bazowe na terenie powiatu iławskiego.

Gmina	Adres	Operator
m. Iława	ul. Zalewska - wieża P4 Play	T-Mobile/ Orange/Play

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Gmina	Adres	Operator
	ul. Produkcyjna 12 - dach hali produkcyjnej	Orange/ T-Mobile /Plus/Aero2
	ul. Zielona - kościół pw. Chrystusa Króla Wszechświata	Play
	ul. Kazimierza Jagiellończyka 16 - dach budynku	Plus /Orange /T-Mobile/Aero2
	ul. L. Mierosławskiego 10 - Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja	T-Mobile/Orange
	ul. Biskupska 7 - komin	Plus/Aero2
	ul. Grudziądzka 71 - rurowy maszt własny	Play
	ul. Piekarska 7A - dach budynku	Orange/T-Mobile
	ul. Jana III Sobieskiego 43 - Galeria Nenufar	Play
	ul. Brata Alberta 2A - kościół pw. św. Brata Alberta	T-Mobile/Orange /Play
	ul. Wojska Polskiego 23 - komin Kotłowni Rejonowej	T-Mobile
	ul. K. Jagiellończyka 1 – dach budynku mieszkalnego	Play
g. Ława	Stradomno 2 - własna wieża	T-Mobile/Orange /Plus/Aero2
	Wikielec	Play
	Wikielec	T-Mobile/Orange
	Segnowy	Plus/Aero2
	Ząbrowo	T-Mobile/Orange
	Ząbrowo 1	Play
	Wola Kamieńska	Plus/Aero2
	Tynwałd	Orange /T-Mobile/Play
	Franciszkowo	T-Mobile/Orange
	Franciszkowo	Play
	Smolniki, na terenie Fabryki Ołówków	Plus/Aero2
	Mózgowo 15	Orange
	Siemiany	T-Mobile/Orange
Susz	Różanki	Play /T-Mobile/Orange
	Różanki	Plus/Aero2
	Emilianowo 3	Plus/Aero2
	Ulnowo maszt przy DW521	T-Mobile/Orange
	Susz, ul. Leśna	T-Mobile/Orange
	Susz, ul. Kościelna 6 - kościół pw. św. Antoniego z Padwy	Plus/Play/Aero2
	Karolewo	T-Mobile/Plus

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Gmina	Adres	Operator
		/Orange/Aero2
	Lubnowy Wielkie	Play
Kisielice	Kisielice, al. Wojska Polskiego - wieża ciśnień	T-Mobile /Orange/Play
	Kisielice, ul. Kolejowa	Orange/T-Mobile
	Sobiewola	Plus/Aero2
	Goryń	Orange /T-Mobile/Play
m. Lubawa	ul. Kościelna 5 - kościół pw. św. Anny	T-Mobile Plus/Orange /Play/Aero2
	ul. Toruńska 16	T-Mobile/Play /Orange
	ul. Towarowa	Orange/T-Mobile
	ul. Składowa	T-Mobile/Plus/ Orange/Aero2
	ul. Borek 3	Orange
	ul. Wyzwolenia 3	Orange
g. Lubawa	Omule 28	Orange/T-Mobile
	Czerlin	Play
	Rakowice	Plus/Orange /T-Mobile/Aero2
	Rakowice	Play
	Samplawa wieża przy DK15	Orange/T-Mobile
	Biała Góra	Plus/Aero2
Zalewo	Karpowo	Orange/Plus/T- Mobile/Aero2
	Wieprz	Play
	Kupin	Play
	Kupin	T-Mobile/Orange
	ul. Elbląska 24	Orange/T-Mobile
	ul. Traugutta 4	Plus/Aero2
	ul. Kościelna 3 – kościół pw. św. Jana Apostoła i Ewangelisty	T-Mobile/Orange

Źródło: <http://beta.btsearch.pl>, [Dostęp: 23.08.2021 r.]

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów na terenie powiatu ławskiego w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli. Tabela uwzględnia także pomiary prowadzone w latach wcześniejszych w tych samych punktach pomiarowych, celem dokonania porównania uzyskanych wartości na przestrzeni lat.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 19. Wyniki przeprowadzonych pomiarów promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu iławskiego.

Rok pomiaru	Gmina	Wynik pomiaru [V/m]
2015	Siemiany (gmina, Iława)	poniżej progu odczytu
2018		0,33
2016	Lubawa ul. Biblii Gutenberg/Kopernika	0,66
2019		0,70
2016	Lubawa ul. Rynek 12	0,22
2019		0,45
2017	Iława, ul. Zielona 72	0,82
2020		0,82
2017	Iława, ul. Niepodległości 13	0,29
2020		0,50
2017	Iława, ul. Grunwaldzka 3b	0,17
2020		0,20

Źródło: Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim. Raport 2020. Autor: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska. Data: Olsztyn, 2020, WIOŚ.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono na terenie województwa warmińsko - mazurskiego istnienia obszarów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych

w środowisku. Dla punktów pomiarowych na terenie powiatu iławskiego wartości promieniowania elektromagnetycznego od kilku lat utrzymują się na podobnym, niskim poziomie z niewielką tendencją wzrostową (w punktach pomiarowych Lubawa ul. Biblii Gutenberg/Kopernika, Lubawa ul. Rynek 12, Iława, ul. Niepodległości 13, Iława, ul. Grunwaldzka 3b).

W związku z powyższym na terenie powiatu iławskiego brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

Dla ochrony mieszkańców powiatu przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się okresowego wykonywania stosownych pomiarów - według przepisów prawa powszechnego - dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urzędzeń oraz ewentualnego ustalenia stref ograniczonego użytkowania. Należy dążyć do stopniowego zastępowania ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów wzdłuż linii zmniejszaniem zasięgu ich oddziaływania osiąganym środkami technicznymi. Przy zbliżeniach linii do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

3.3.2. ANALIZA SWOT

Tabela 20. Analiza SWOT dla komponentu zagrożenia polami elektromagnetycznymi.

ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - brak przekroczeń natężeń pól elektromagnetycznych na terenie powiatu - prowadzone pomiary na terenie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> - istniejące źródła promieniowania elektromagnetycznego - wzrost promieniowania elektromagnetycznego w punktach pomiarowych na przestrzeni lat
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie wartości natężenia pola elektromagnetycznego na terenie powiatu na stałym poziomie - prowadzenie pomiarów promieniowania elektromagnetycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost natężeń pól elektromagnetycznych - montaż bazowych stacji komórkowych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.3. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne w zakresie pola elektromagnetycznego:

- Na terenie powiatu znajdują się linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 220 kV i 110 kV.
- Na terenie powiatu znajdują się bazowe stacje telefonii komórkowej różnych operatorów.
- Sukcesywne zwiększanie liczby obiektów będących źródłem pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań:

Realizacja ochrony przed promieniowaniem na terenie powiatu będzie polegała na kontynuowaniu dotychczasowej polityki przestrzennej, uwzględniającej potrzebę ochrony przed promieniowaniem niejonizującym z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania wokół terenów przemysłowych, urządzeń elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych oraz wszędzie tam, gdzie jest możliwe przekraczanie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego. Dodatkowo nowe inwestycje będą tak kształtowane, aby w możliwie jak największym stopniu zapewnić ochronę mieszkańców przed promieniowaniem.

Problem ekologiczny przed jakim stawia nas postęp cywilizacyjny jest ściśle powiązany z zagrożeniem ze strony oddziaływania energii elektromagnetycznej. Z tego względu należy uwzględniać wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania wokół terenów przemysłowych, urządzeń elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych oraz wszędzie tam, gdzie jest możliwe przekraczanie dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego.

W związku z dużą presją na rozwój sieci komórkowej i stałego zwiększania jej zasięgu istotnym elementem jest wprowadzenie do gminnych Planów Zagospodarowania Przestrzennego zapisów precyzujących możliwe lokalizacji stacji przekaźnikowych telefonii komórkowych.

Adaptacja do zmian klimatu

W polskim systemie elektroenergetycznym dominują sieci napowietrzne, które w przeciwieństwie do sieci kablowych są silnie narażone na awarie spowodowane silnymi wiatrami i nadmiernym oblodzeniem. Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych typu huragany, intensywne burze itp. może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii elektrycznej do odbiorców. Najważniejsze zjawiska wpływające na ryzyko zniszczeń sieci przesyłowych i dystrybucyjnych to występowanie burz, w tym burz śnieżnych, szadź katastrofalna i silny wiatr. Dla produkcji energii kluczowe znaczenie ma dostępność wody dla potrzeb chłodzenia. Pobór wody dla tych celów stanowi 70% całkowitych poborów wody w Polsce. W warunkach dużej zmienności opadów skrajne sytuacje (powódzie i susze) i wzrost niestacjonarności przepływów mogą zakłócić dostępność niezbędnych ilości wody, która wykorzystywana jest na cele chłodzenia. Może to spowodować obniżenie sprawności tradycyjnych elektrowni z chłodzeniem w obiegu otwartym oraz obniżenie ilości energii produkowanych przez te instalacje.

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

3.4.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

Tabela 21. Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami na terenie powiatu ławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Wdrażanie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz w programie wodnośrodowiskowym kraju	W ramach realizacji działania w latach 2017-2020 wykonano: - Usuwanie zanieczyszczeń zalegających w urządzeniach oczyszczających wody opadowe i roztopowe (czyszczenie separatorów i osadników kanalizacji deszczowej). - Czyszczenie i konserwacja studni wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w drogach powiatowych na terenie miasta Ława.
2	Retencjonowanie wód opadowych odprowadzanych z powierzchni szczelnych i utwardzonych oraz ograniczanie tworzenia nowych powierzchni uszczelnionych	W ostatnich latach nie promowano i nie wdrażano działań w zakresie retencjonowania wód opadowych odprowadzanych z powierzchni szczelnych i utwardzonych. Natomiast ograniczono tworzenie nowych powierzchni szczelnych w ramach egzekwowania udziału powierzchni biologicznie czynnych zgodnie z przepisami prawa miejscowego w ramach wydawanych przez Starostę pozwoleń na budowę i przyjmowanych zgłoszeń.

3.4.2. STAN WYJŚCIOWY

3.4.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar powiatu ławskiego leży w granicy dorzecza Wisły, regionie wodnym Dolnej Wisły. Sieć hydrograficzną powiatu tworzą przede wszystkim rzeka Drwęca, wraz z dopływami Ławką, Gizelą,

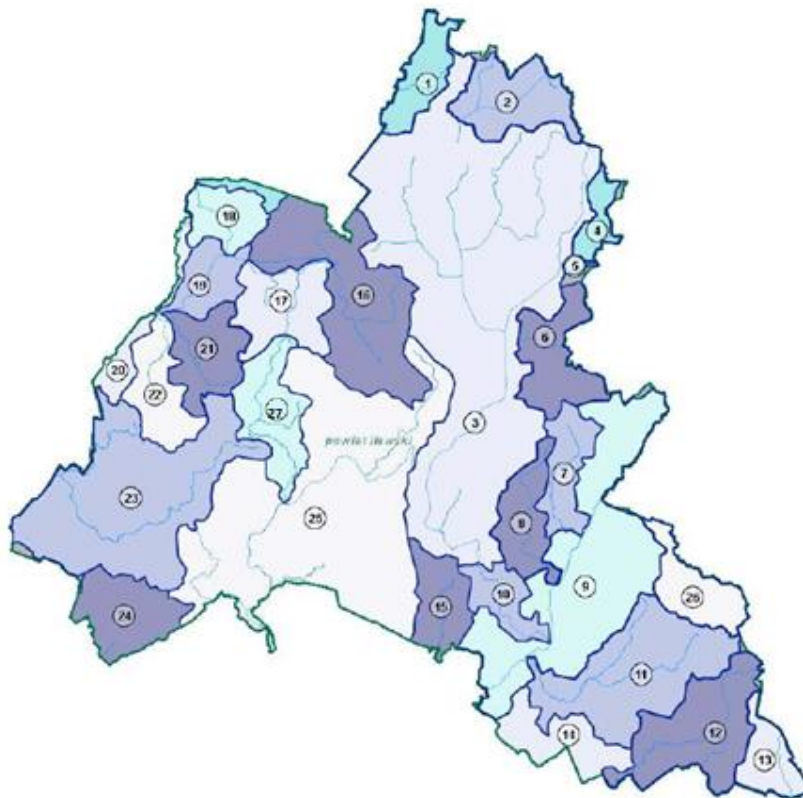
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Elszką i Sandelą oraz rzeka Osa z dopływami Gardeją i Gacią. W północno-zachodniej części powiatu, największym ciekim powierzchniowym jest rzeka Liwa, odprowadzająca wody w kierunku zachodnim.

Obszar powiatu iławskiego znajduje się w zlewniach 27 jednolitych części wód rzecznych. Ich numer przedstawia rozmieszczenie na poniższym rysunku:

1. Elbląg do Młynówki PLRW20001754356,
2. Zalewka PLRW2000172856149,
3. Iławka do wypływu z jez. Iławskiego PLRW200025285693,
4. Korbania do Kan. Iławskiego PLRW200025283683,
5. Kanał Iławski PLRW2000028565849,
6. Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego PLRW20002528399,
7. Dopł. z Gromot PLRW20001728552,
8. Kałdunek PLRW20001728554,
9. Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki PLRW20002028779,
10. Iławka od wypływu z jez. Iławskiego do ujścia PLRW200019285699,
11. Sandela PLRW20001728589,
12. Wólka PLRW20001728689,
13. Wel do wypływu z jez. Grądy PLRW20002528653,
14. Wel od dopł. spod Mroczna do ujścia PLRW2000202869,
15. Struga PLRW200017285929,
16. Liwa do Starej Liwy PLRW20002552219,
17. Stara Liwa PLRW20001752229,
18. Dopływ z Lubnów Małych PLRW20002352232,
19. Liwa od Starej Liwy do dopływu z jez. Burgale PLRW200019522371,
20. Liwa od dopł. z jez. Burgale z dopł. z jez. Burgale do wypływu z jez. Liwieniec RW200025522533,
21. Dopływ spod Emilianowa PLRW20001752234,
22. Dopływ z Jawt Małych PLRW200017522369,
23. Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego PLRW200017296839,
24. Dopł. z jez. Goryńskiego z jez. Dłużek PLRW200017296549,
25. Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki PLRW20002529639,
26. Osówka PLRW200017296169,
27. Gizela PLRW20001728549.

Rozmieszczenie JCWP na terenie powiatu przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Jednolite części wód powierzchniowych rzeczne na terenie powiatu ławskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2020.

Spośród wymienionych powyżej JCWP, do najistotniejszych, które występują na terenie powiatu w całości lub w znacznej części swojej zlewni należy zaliczyć 13 z nich, scharakteryzowanych w poniższej tabeli.

Tabela 22. Charakterystyka wybranych JCWP na terenie powiatu ławskiego.

Lp. na rysunku	Nazwa JCWP	Długość JCWP [km]	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]
3	Ławka do wypływu z jez. Ławskiego	97,5	300,5
7	Dopł. z Gromot	10,4	22,4
8	Kałodunek	13,8	24,2
10	Ławka od wypływu z jez. Ławskiego do ujścia	9,7	17,1
11	Sandela	25,5	17,6
16	Liwa do Starej Liwy	26,4	86,3
17	Stara Liwa	14,8	32,7

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

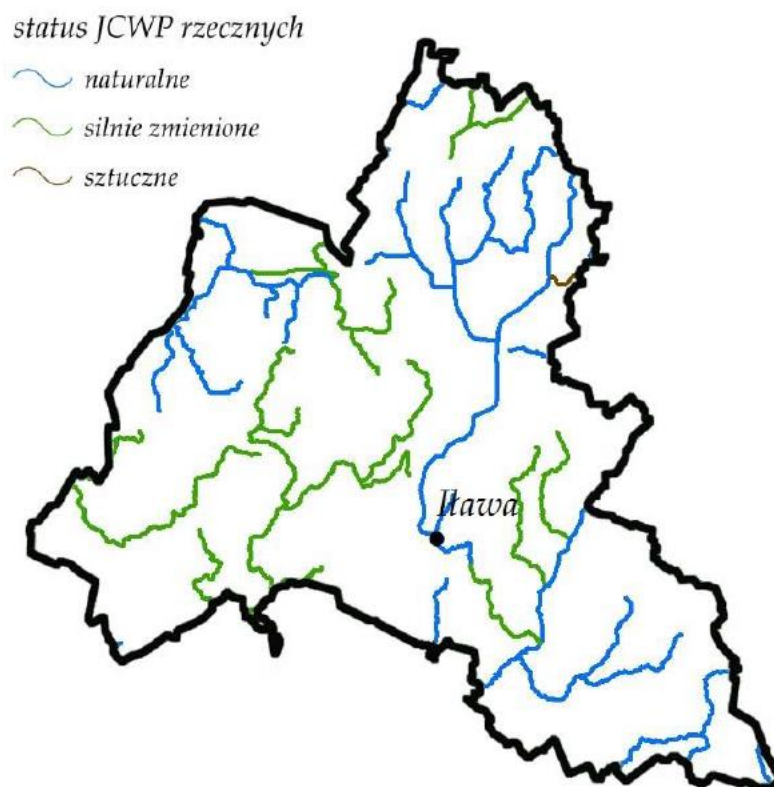
19	Liwa od Starej Liwy do dopływu z jez. Burgale	8,9	18,9
21	Dopływ spod Emilianowa	10,0	27,6
22	Dopływ z Jawt Małych	7,6	26,7
23	Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego	48,1	156,3
25	Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki	67,8	257,4
26	Osówka	21,9	32,5

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2020, przeprowadzona weryfikacja.

Najdłuższą JCWP jest „ławka do wypływu z jez. Ławskiego” (97,5 km). Posiada ona również największą zlewnię na terenie powiatu. Na drugim miejscu znajduje się „Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki”. Na terenie powiatu znajduje się odcinek o długości ok. 60 km i zlewnia o powierzchni ok. 200 km². Pozostała część tej JCWP położona jest na terenie powiatu nowomiejskiego. Znaczną powierzchnię na terenie powiatu zajmuje również zlewnia JCWP o nazwie „Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego” – na terenie powiatu znajduje się odcinek o długości ok. 33 km i zlewnia o powierzchni ok. 118 km² oraz o nazwie „Liwa do Starej Liwy” – w tym przypadku na terenie powiatu znajduje się cała długość cieku oraz zlewnia o powierzchni ok. 78 km².

Zasoby wodne największych cieków wodnych w powiecie, mierzone średnim przepływem z średnich przepływów rocznych na granicy województwa wynoszą: Drwęca – 17,2 m³/s, Osa – 2,03 m³/s, Liwa – 0,923 m³/s.

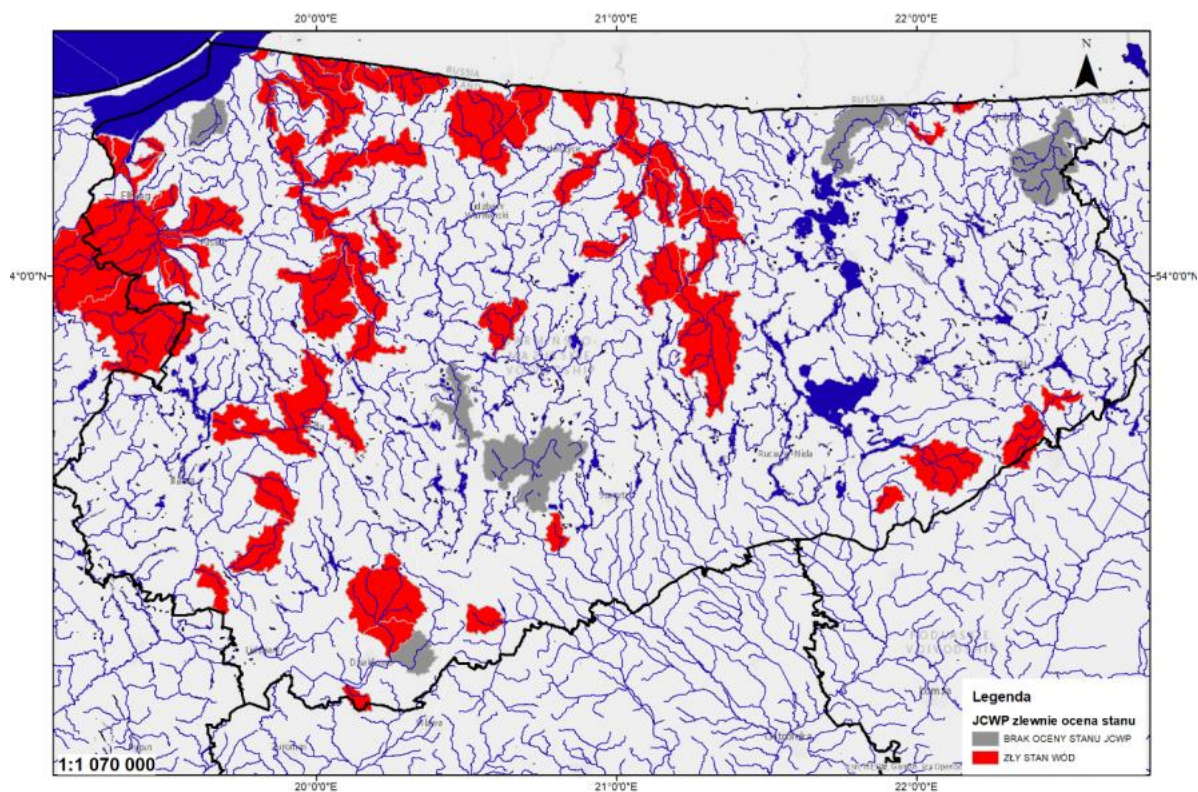
Jednolite części wód powierzchniowych klasyfikuje się do naturalnych, sztucznych lub silnie zmienionych. Na terenie powiatu występują wszystkie trzy typy. Największy udział – ok. 63% stanowią naturalne części wód. Silnie zmienione stanowią ok. 33%. Tylko jedna jednolita część wód powierzchniowych, tj. Kanał Ławski została zaliczona do sztucznych części wód.

Rysunek 6. Status jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na terenie powiatu iławskiego.
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020.

Pomiary rzek (JCWP)

Stan większości badanych JCWP rzecznych na terenie województwa warmińsko - mazurskiego w 2018 roku określono jako zły.

Rysunek 7. Ocena stanu jcwp rzecznych badanych w 2018 roku.

Źródło: Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim. Raport 2020. Autor: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Olsztynie. Data: Olsztyn, 2020.

Szczegółową ocenę JCWP na terenie powiatu iławskiego prowadzoną przez GIOŚ zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23. Ocena JCWP na terenie powiatu iławskiego na podstawie badań prowadzonych w latach 2015-2020.

Nazwa JCWP	Elementy fizykochemiczne	Elementy biologiczne	Elementy hydromorfologiczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Elbląg do Młynówki PLRW20001754356	-	-	-	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Zalewka PLRW2000172856149	-	-	-	BRAK MOŻLIWOŚĆ I OCENY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Iławka do wypływu z jez. Iławskiego PLRW200025285693	-	-	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego PLRW20002528399	-	-	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Nazwa JCWP	Elementy fizykochemiczne	Elementy biologiczne	Elementy hydromorfologiczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Dopł. z Gromot PLRW20001728552	-	III	-	UMIARKOWA NY	-	ZŁY
Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki PLRW20002028779	-	IV	-	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Ławka od wypływu z jez. Ławskiego do ujścia PLRW200019285699	-	III	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Sandela PLRW20001728589	-	III	-	UMIARKOWA NY	-	ZŁY
Wólka PLRW20001728689	-	II	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Wel do wypływu z jez. Grądy PLRW20002528653	-	IV	-	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Wel od dopł. spod Mroczna do ujścia PLRW2000202869	-	-	-	UMIARKOWA NY	DOBRY	ZŁY
Struga PLRW200017285929	-	IV	-	SŁABY	-	ZŁY
Liwa do Starej Liwy PLRW20002552219	-	III	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Dopływ z Lubnów Małych PLRW20002352232	-	III	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Liwa od Starej Liwy do dopływu z jez. Burgale PLRW200019522371	-	IV	-	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Liwa od dopł. z jez. Burgale z dopł. z jez. Burgale do wypływu z jez. Liwieniec RW200025522533	-	III	-	UMIARKOWA NY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego PLRW200017296839	-	III	-	UMIARKOWA NY	-	ZŁY

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Nazwa JCWP	Elementy fizykochemiczne	Elementy biologiczne	Elementy hydromorfologiczne	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki PLRW20002529639	-	III	-	UMIARKOWANY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Osówka PLRW200017296169	-	III	-	UMIARKOWANY	-	ZŁY
Gizela PLRW20001728549	-	III	-	UMIARKOWANY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> [Dostęp: 20.06.2021 r.].

Większość wód powierzchniowych na terenie powiatu iławskiego jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Tabela 24. Cele środowiskowe wyznaczone dla JCWP na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP)	Wyznaczone cele środowiskowe	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Elbląg do Młynówki PLRW20001754356	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
2	Zalewka PLRW2000172856149	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
3	Iławka do wypływu z jez. Iławskiego PLRW200025285693	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
4	Korbania do Kan. Iławskiego PLRW200025283683	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
5	Kanał Iławski PLRW2000028565849	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
6	Drwęca od początku do końca jez. Drwęckiego bez kan. Ostródzkiego i Elbląskiego PLRW20002528399	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
7	Dopł. z Gromot PLRW20001728552	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
8	Kałudunek PLRW20001728554	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
9	Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki PLRW20002028779	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
10	Iławka od wypływu z jez. Iławskiego do ujścia PLRW200019285699	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

11	Sandela PLRW20001728589	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
12	Wólka PLRW20001728689	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
13	Wel do wypływu z jez. Grądy PLRW20002528653	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
14	Wel od dopł. spod Mroczna do ujścia PLRW2000202869	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
15	Struga PLRW200017285929	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
16	Liwa do Starej Liwy PLRW20002552219	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
17	Stara Liwa PLRW20001752229	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
18	Dopływ z Lubnów Małych PLRW20002352232	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
19	Liwa od Starej Liwy do dopływu z jez. Burgale PLRW200019522371	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
20	Liwa od dopł. z jez. Burgale z dopł. z jez. Burgale do wypływu z jez. Liwieniec RW200025522533	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
21	Dopływ spod Emilianowa PLRW20001752234	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
22	Dopływ z Jawt Małych PLRW200017522369	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
23	Gardęga do dopł z jez. Klasztornego, bez dopł z jez. Klasztornego PLRW200017296839	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
24	Dopł. z jez. Goryńskiego z jez. Dłużek PLRW200017296549	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona
25	Osa do wypływu z jez. Trupel bez Osówki PLRW20002529639	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
26	Osówka PLRW200017296169	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	zagrożona
27	Gizela PLRW20001728549	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20160001911>, [Dostęp: 20.06.2021 r.].

Powiat iławski charakteryzuje się wysoką jeziornością. Na terenie powiatu wyznaczono 24 JCWP jeziorne.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 25. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) jeziorne na terenie powiatu iławskiego.

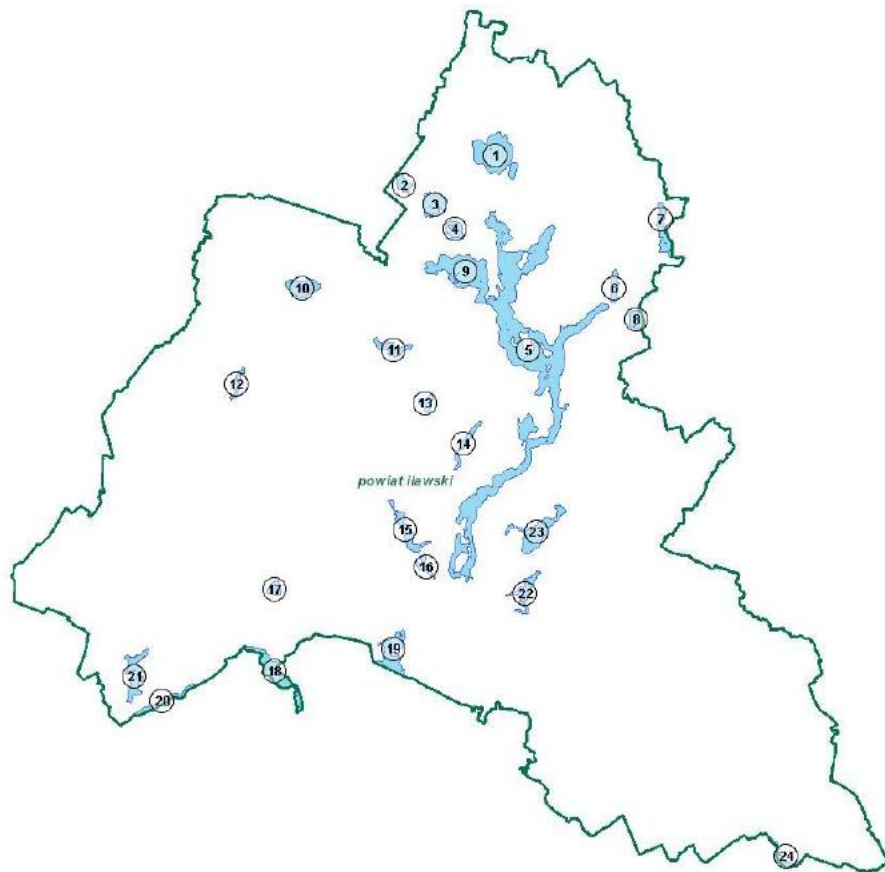
Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Powierzchnia [ha]	Głęb. max/śr.	Pojemność [tys. m³]
1	Ewingi	LW20115	504	3,0/2,0	10083
2	Witoszewskie	LW20118	93	12,2/6,0	5602
3	Rucewo Wielkie	LW20117	236	7,5/2,0	6365
4	Rucewo Małe	LW20119	108	3,3/1,8	1869
5	Jeziorak Duży	LW20116	3460	12,0/4,3	141594
6	Dauby	LW20125	77	4,5/1,5	1150
7	Jaśkowskie	LW20107	159	16,5/6,0	9513
8	Kocioł	LW20109	80	8,8/4,7	3820
9	Płaskie	LW20120	626	5,7/2,4	15276
10	Gaudy	LW20757	152	-/1,2	1463
11	Januszewskie	LW20754	111	-/3,1	3454
12	Suskie	LW20759	63	-/2,3	1491
13	Piotrkowskie	LW20755	70	3,0/1,3	913
14	Gardzień	LW20566	90	4,0/3,0	2706
15	Szymbarskie	LW20568	165	25,1/6,0	10072
16	Silm	LW20569	59	3,7/2,0	1200
17	Popówko	LW20572	85	1,6/0,7	579
18	Trupel	LW20574	280	-/3,6	10276
19	Karaś	LW20575	236	2,8/0,6	1413
20	Dłużek	LW20585	100,7	7,8/4,2	4220
21	Goryńskie	LW20583	201	9,9/3,9	7942
22	Iławskie	LW20129	146	2,8/1,1	1614

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

23	Łabędź	LW20128	309	10,5/3,6	11354
24	Zwiniarz	LW20154	42,27	5,0/2,5	1057

Źródło: Program małej retencji dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2030.

Największym jeziorem na terenie powiatu iławskiego jest jezioro Jeziorak Duży o powierzchni 3490 ha. Na drugim miejscu plasuje się jezioro Płaskie (626 ha), następnie jezioro Ewingi (504 ha), Łabędź (309 ha), Trupel (280 ha), Karaś (236 ha), Goryńskie (201 ha). Najmniejszym jeziorem jest jezioro Zwiniarz – 42,27 ha.

Rysunek 8. Jednolite części wód powierzchniowych jeziorne na terenie powiatu iławskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020.

Stan wszystkich badanych w ostatnich latach JCWP jeziornych na terenie powiatu określono jako zły, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 26. Ocena JCWP jeziornych z terenu powiatu iławskiego.

Nazwa JCWP	Rok najnowszych badań	Stan/potencjał ekonomiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Witoszewskie LW20118	2019	-	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Nazwa JCWP	Rok najnowszych badań	Stan/potencjał ekonomiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Rucewo Wielkie LW20117	2018	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Jeziorak Duży LW20116	2017	SŁABY	DOBRY	ZŁY
Płaskie LW20120	2019	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Gaudy LW20757	2019	SŁABY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Januszewskie LW20754	2017	SŁABY	DOBRY	ZŁY
Suskie LW20759	2019	ZŁY	-	ZŁY
Piotrkowskie LW20755	2019	-	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY
Trupel LW20574	2018	-	-	ZŁY
Karaś LW20575	2018	UMIARKOWANY	PONIŻEJ DOBREGO	ZŁY

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod> [Dostęp: 20.06.2021 r.].

3.4.2.2. WODY PODZIEMNE

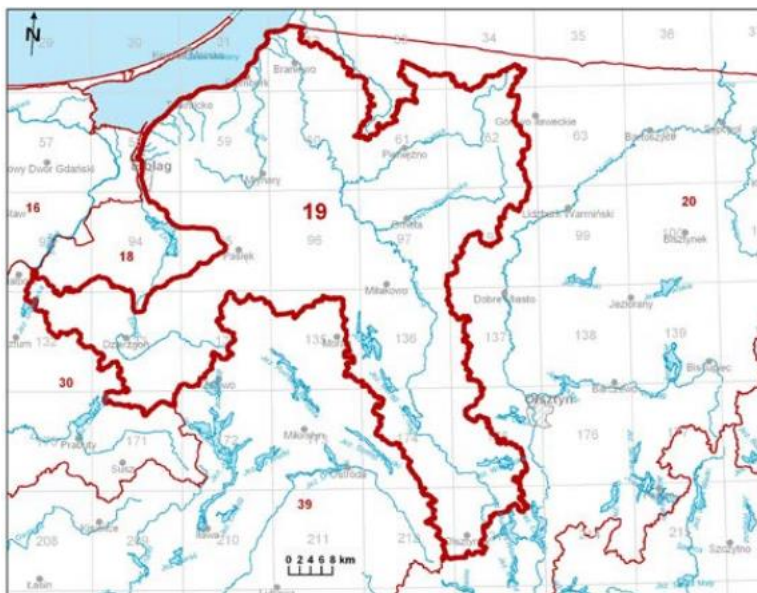
Teren powiatu iławskiego przynależy do trzech jednolitych części wód podziemnych JCWPd o następujących kodach tj.:

- PLGW200019,
- PLGW200030,
- PLGW200039.

Tabela 27. Charakterystyka JCWPd nr 19.

JCWPd nr 19	
Powierzchnia całej JCWPd [km]	3917,4
Dorzecze	Wisły
Gminy powiatu iławskiego na terenie JCWPd	Zalewo (obszar wiejski), Susz (gm. miejsko-wiejska)
Liczba pięter wodonośnych	2

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-1-19/4494-karta-informacyjna-jcwpd-nr-19/file.html> [Dostęp: 30.06.2021 r.].

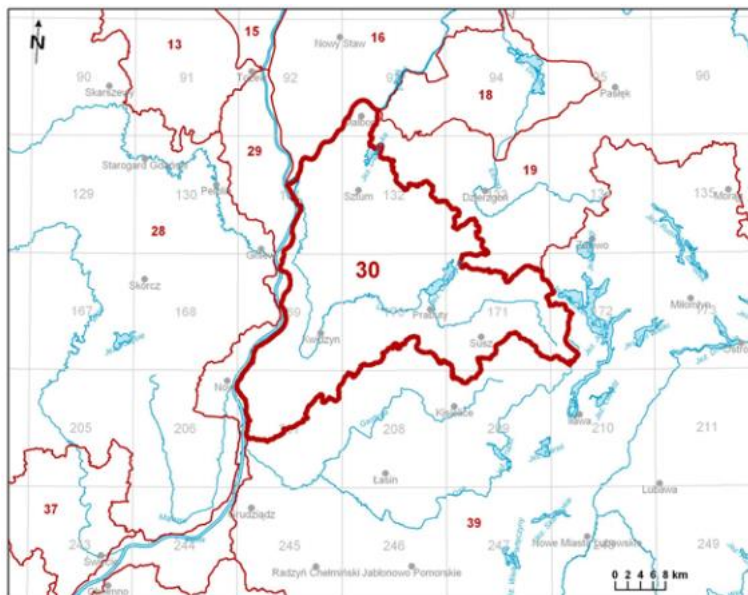
Rysunek 9. Lokalizacja JCWPd nr 19.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-1-19/4494-karta-informacyjna-jcwpd-nr-19/file.html> [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Tabela 28. Charakterystyka JCWPd nr 30.

JCWPd nr 30	
Powierzchnia całej JCWPd [km]	1251.3
Dorzecze	Wisły
Gminy powiatu ławskiego na terenie JCWPd	Susz (obszar wiejski), Susz (miasto), Ława, Zalewo (obszar wiejski), Kisielice (gm. Miejsko-wiejska)
Liczba pięter wodonośnych	2

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4447-karta-informacyjna-jcwpd-nr-30/file.html>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

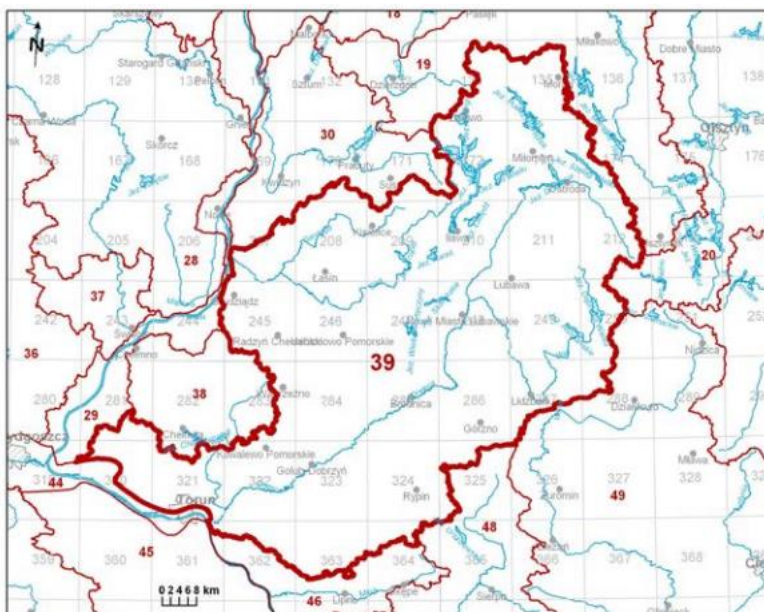
Rysunek 10. Lokalizacja JCWPd nr 30.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4447-karta-informacyjna-jcwpd-nr-30/file.html>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Tabela 29. Charakterystyka JCWPd nr 39.
JCWPd nr 39

Powierzchnia całej JCWPd [km ²]	7573.5
Dorzecze	Wisły
Gminy powiatu ławskiego na terenie JCWPd	Kielice (obszar wiejski), Kielice (miasto), Susz (obszar wiejski), Zalewo (obszar wiejski), Zalewo (miasto), Ława, Ława (gm. miejska), Lubawa, Lubawa (gm. miejska)
Liczba pięter wodonośnych	3

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4456-karta-informacyjna-jcwpd-nr-39/file.html>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Rysunek 11. Lokalizacja JCWPd nr 39.

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-20-39/4456-karta-informacyjna-jcwpd-nr-39/file.html>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Największą powierzchnię powiatu ok. 82,5% (1143,85 km² pow. powiatu) obejmuje JCWPd nr 39. JCWPd nr 30 pokrywa 15,6% (215,74 km²) powiatu, natomiast niecałe 2% (25,63 km²) powierzchni powiatu znajduje się w obrębie JCWPd nr 19.

Moduł zasobów eksploatacyjnych zwykłych wód podziemnych dla ww. JCWPd wynosi:

- JCWPd nr 19 – 95,7 m³/dobę/km²
- JCWPd nr 30 – 111,9 m³/dobę/km²
- JCWPd nr 39 – 60,9 m³/dobę/km²

W związku z powyższym dostępne do zagospodarowania zasoby wód podziemnych na terenie powiatu iławskiego wynoszą łącznie 96 230 m³/d.

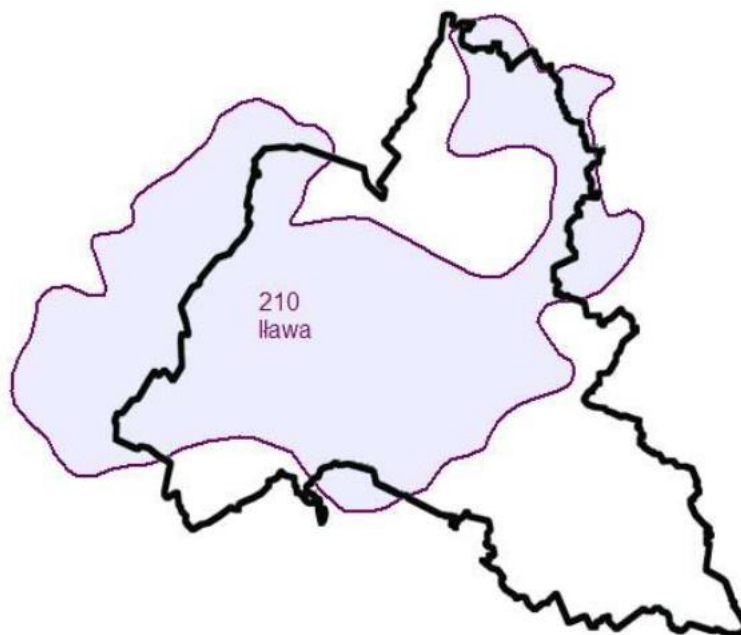
Zgodnie z kartami informacyjnymi ww. JCWPd stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych każdej z ww. JCWPd jest inny. W przypadku JCWPd nr 39 jest on najwyższy i wynosi 22,2%. Zasoby JCWPd nr 30 wykorzystane są w 12,6%, a JCWPd nr 19 w 6%.

Teren powiatu iławskiego został zaliczony do regionu hydrogeologicznego mazurskiego, gdzie poziom użytkowy występuje w utworach czwartorzędowych. Podłożem osadów czwartorzędowych są utwory paleogeńskie (trzeciorzędowe) reprezentowane głównie przez osady starszych ogniw; najmłodsze, ilasto-mułkowate osady pliocenu występują fragmentarycznie, z reguły jako wyniesienia.

Na terenie powiatu iławskiego występują trzy piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: czwartorzędowe, neogeńskie i paleogeńskie.

Część powiatu iławskiego zlokalizowana jest w zasięgu międzymorenowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP – 210 Iława. Zbiornik ten usytuowany jest w strukturach wodonośnych Pojezierza Iławskiego. Jego powierzchnia wynosi 1159 km², a zasoby dyspozycyjne zostały oszacowane w wysokości 4000 m³/h (96 tys. m³/d). Zbiornik ten posiada szczegółową dokumentację

hydrogeologiczną, w której proponuje się objąć strefą ochronną powierzchnię ok. 876 km², ze względu na jego częściową izolację.

Rysunek 12. Główny zbiornik wód podziemnych na terenie powiatu ławskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2020.

Wody podziemne na terenie Pojezierza Ławskiego są intensywnie zasilane przez wody pochodzące z opadów, płytkich poziomów wodonośnych, a także lokalnie, dzięki infiltrującym wodom z rzek i jezior. Strefy drenażu wód są przede wszystkim związane z obszarem Żuław Wiślanych, doliną Wisły i dolinami innych większych rzek.

Naturalna odporność wód podziemnych jest uwarunkowana stopniem izolacji od powierzchni i systemem krążenia wód. Ważnym czynnikiem decydującym o stopniu zagrożenia są rzeczywiste i potencjalne ogniska zanieczyszczeń. Występują one lokalnie i są związane z obszarami miejsko-przemysłowymi. Wynikiem naturalnej odporności poziomów wodonośnych oraz występujących ognisk zanieczyszczeń jest stopień zagrożenia. Wody podziemne występujące na obszarze powiatu ławskiego, ze względu na występujące warunki hydrologiczne oraz charakter powiatu cechują się niskim i bardzo niskim stopniem zagrożenia.

Monitoringiem wód podziemnych zajmuje się GIOŚ.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:

a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.

- Klasa II – wody dobrej jakości, w których:

a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,

b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.

- Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.
- Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Powyższa klasyfikacja jest podstawą do oceny stanu chemicznego, gdzie woda klas I-III oznacza *dobry stan chemiczny*, a woda klas IV-V oznacza *słaby stan chemiczny*.

W ostatnich latach na terenie powiatu iławskiego prowadzono pomiary JCWPd nr 39. Wyniki badań w różnych punktach pomiarowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Badania wód podziemnych prowadzone w ostatnich latach na terenie powiatu iławskiego.

Nr JCWPd	Gmina	Miejscowość	Rok badań	Końcowa klasa jakości
39	Iława	Laseczno	2019	II
39	Iława	Laseczno	2019	II
39	Zalewo	Boreczno	2020	III
39	Iława	Laseczno	2020	II
39	Lubawa	Prątnica	2020	II

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/>. [Dostęp: 20.06.2021 r.].

Stan wód podziemnych w punktach pomiarowych na terenie powiatu określono w większości jako wody dobrej jakości (tylko w punkcie pomiarowym w miejscowości Zalewo określono stan wód, jako zadowalający).

Cele środowiskowe wyznaczone dla JCWPd na terenie powiatu iławskiego oraz określenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Cele środowiskowe wyznaczone dla JCWPd na terenie powiatu iławskiego.

Numer JCWPd	Wyznaczone cele środowiskowe	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
19	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona
30	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Zagrożona
39	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona

Źródło: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20160001911>, [Dostęp: 20.06.2021 r.].

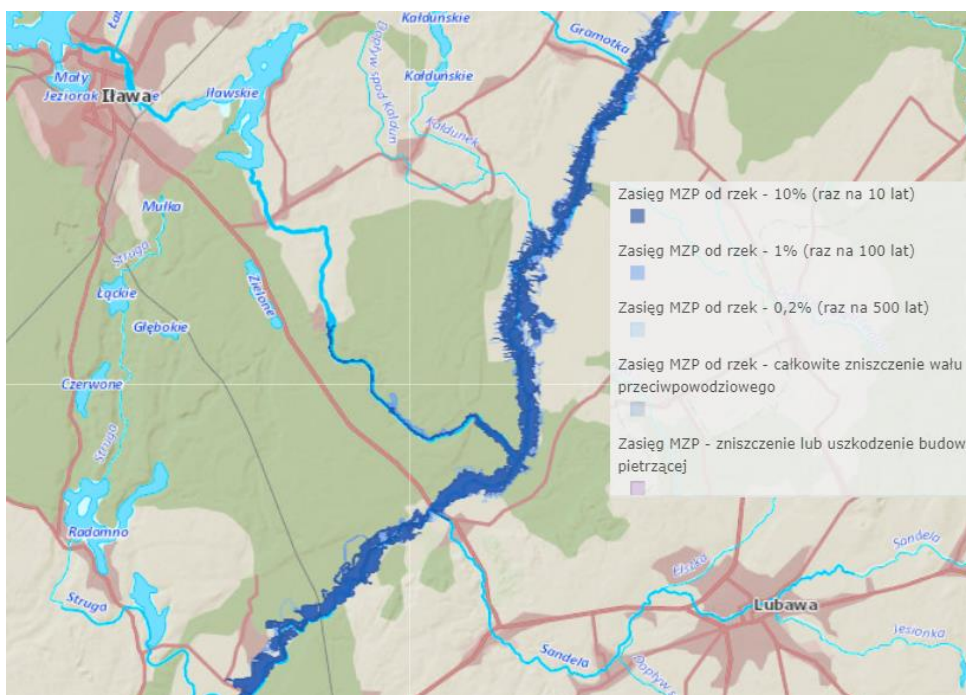
3.4.3. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na terenie powiatu iławskiego znajdują się obszary zagrożone powodzią, zgodnie z poniższymi rysunkami.

Rysunek 13. Mapa zagrożenia powodziowego – północno-wschodnia część powiatu iławskiego.

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpmMZP [Dostęp: 21.06.2021 r.].

Rysunek 14. Mapa zagrożenia powodziowego – południowo-zachodnia część powiatu iławskiego.
Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpmMZP [Dostęp: 21.06.2021 r.].

Ograniczenie ryzyka powodziowego można uzyskać głównie poprzez zwiększenie retencji, regulacje oraz prace utrzymaniowe rzek, budowę i odtwarzania systemów melioracji. Natomiast zmniejszeniu negatywnych skutków powodzi służyć będzie unikanie wzrostu zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Przede wszystkim poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.

3.4.4. ANALIZA SWOT

Tabela 32. Analiza SWOT dla komponentu gospodarowanie wodami.

GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - bogate zasoby wód powierzchniowych - bogate zasoby wód podziemnych na części powiatu - dobra jakość wód podziemnych - koncepcje/programy przeciwpowodziowe - system pomocy Samorządu Województwa dla OSP i PSP w obszarze ratownictwa techniczno-ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan wód powierzchniowych - spływy z gleb, na których stosowane są środki ochrony roślin obciążające wody powierzchniowe i podziemne - zagrożenie powodziowe - zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych przez większość wód powierzchniowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zagrożenia powodziowego - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodami - dalsze zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych - ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych przez większość wód - rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy - w ostatnich latach obserwuje

	się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady
--	---

Źródło: Opracowanie własne.

3.4.5. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne w zakresie gospodarowania wodami:

- Niska jakość wód powierzchniowych.
- Presja turystyczna na zbiorniki wodne z terenu powiatu.
- Zagrożenie powodziami powodowane wylewem rzek z koryt oraz roztopami śniegu.
- Niewłaściwe zagospodarowanie przestrzenne w obrębie terenów zalewowych.
- Wzrastające obciążenie wód spowodowane narastającą chemizacją, w tym użyciem środków systemicznych.
- Zmiany klimatu pociągające za sobą występowanie błyskawicznych powodzi wywołanych silnymi opadami.
- Zmiany klimatu których konsekwencją mogą być długotrwałe susze i ich skutki (ekonomiczne wskutek obniżenia plonów, wysychanie lasów, pożary).

Kierunki działań

Działania dla zrationalizowania użytkowania wód powinny brać jako punkt wyjścia możliwości ekosystemów wodnych - ilościowe i jakościowe. Powinny one objąć wszystkie dziedziny gospodarki powiatu korzystające z zasobów wód w tym przede wszystkim rolnictwo i gospodarkę komunalną. Zastosowanie najlepszych dostępnych praktyk rolniczych powinno doprowadzić do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę.

Powiat iławski powinien systematycznie realizować działania edukacyjne dla mieszkańców oraz turystów w zakresie prawidłowego korzystania ze zbiorników wodnych w celach rekreacyjnych.

Zasoby wód podziemnych można uznać za strategiczne zapasy na okres chronicznego deficytu wody, jednak już obecnie stanowią one znaczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę. W Polsce ponad 65% poboru wody na cele komunalne pochodzi z ujęć wód podziemnych. Ponieważ również w powiecie iławskim, wody podziemne mogą stanowić ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę, powinno dążyć się do rezygnacji z wykorzystywania wód podziemnych na rzecz wód powierzchniowych oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu. Aby to było możliwe i racjonalne, należy poprawić stan wód powierzchniowych w jak najmniejszej odległości od końcowych użytkowników wód. W tym celu konieczne jest poprawienie stanu infrastruktury sanitarnej.

Racjonalizacja zużycia wody w gospodarstwach domowych powinna zmierzać przede wszystkim do ograniczenia jej marnotrawstwa, stosowania wodoszczelnej aparatury czerpalnej i sprzętu gospodarstwa domowego oraz utrzymanie pomiaru zużycia wody, a także cen wody odzwierciedlających wszystkie koszty jej pozyskania.

Adaptacja do zmian klimatu

Na kształtowanie zasobów wodnych w dużej mierze wpływa pokrywa śnieżna. Prognozy przewidują, że długość jej zalegania będzie się stopniowo zmniejszać i w połowie XXI wieku może być średnio o 28 dni krótsza niż obecnie. Zmniejszenie się maksymalnej wartości zapasu wody w śniegu, może mieć zarówno wpływ pozytywny jak i negatywny. Pozytywnym skutkiem zmniejszenia się zawartości wody w pokrywie śnieżnej, będzie niższe prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych, jednocześnie może się to przyczynić do pogorszenia struktury gleby oraz kondycji ekosystemów.

Ze względu na zmiany klimatyczne powodujące coraz częściej pojawiające się deszcze o charakterze nawałnym w połączeniu z silnym wiatrem, ważna jest ochrona przeciwpowodziowa, a co za tym idzie konserwacja urządzeń melioracyjnych na terenie całego dorzecza. Ze względu na opadający poziom wód gruntowych oraz dłuższe okresy susz niezbędne jest przetrzymanie wód opadowych. Tereny zieleni, które w naturalny sposób pochłaniają nadmiary wody opadowej, projektowane powinny być w obniżeniu, by w maksymalnym stopniu przetrzymać wody opadowe. W przypadku terenów utwardzonych na obiektach zieleni stosowane powinny być nawierzchnie przepuszczalne.

3.5. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

3.5.1. STAN WYJŚCIOWY

Sieć wodociągowa

Powiat charakteryzuje się wysokim poziomem zwodociągowania. Na terenie powiatu iławskiego z sieci wodociągowej korzysta 96,61% mieszkańców. Poniższa tabela przedstawia charakterystykę sieci wodociągowych na terenie gmin powiatu. Do najmniej zwodociągowanej gminy należy gmina Zalewo.

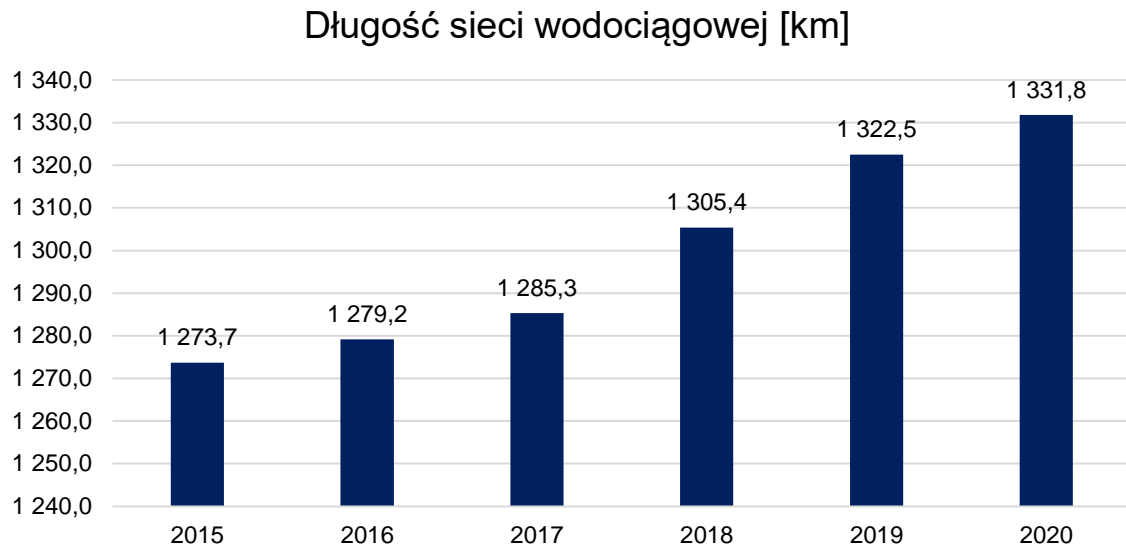
Tabela 33. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu iławskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Lp.	Gmina	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	% ludności korzystający z instalacji
1	m. Iława	103,7	1 962	32 356	96,79
2	g. Iława	452,7	3 038	12 796	98,52
3	m. Lubawa	48,8	1 268	10 334	99,48
4	g. Lubawa	198,3	2 337	10 687	99,98
5	Susz	207,2	1 723	12 225	96,06
6	Zalewo	167,8	1 160	5 500	81,32
7	Kisielice	153,3	1 108	5 936	99,98
Razem		1 331,8	12 596	89 734	96,61

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Na przestrzeni lat odnotowywany jest wzrost długości sieci wodociągowej na terenie powiatu iławskiego.

Wykres 6. Długość sieci wodociągowej [km] na terenie powiatu iławskiego w latach 2015-2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca powiatu w ostatnich latach przedstawiono w poniższej tabeli. Zużycie wody w ostatnich latach wykazuje wahania wartości.

Tabela 34. Zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca powiatu iławskiego/rok.

Zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca	J.m.	2015	2016	2017	2018	2019	2020
powiat iławski	m ³	34,2	34,3	34,2	37,4	35,5	35,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Wykaz ujęć komunalnych na terenie powiatu przedstawiono w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Tabela 35. Ujęcia komunalne na terenie powiatu ławskiego.

Lp.	Gmina	Miejscowość	Zasoby zatwierdzone [m ³ /h]	Strefa ustanowiona				
				Bezpośrednia	Pośrednia	Instytucja ustanawiająca	Nr decyzji	Data decyzji
1	g. Ława	Siemiany	57 i 40	Tak	Nie	Starosta Ławski	OŚR.6223/S/28/07	05.02.2007 r.
2	m. Ława	Ława	490	Tak	Nie	Starosta Ławski	GOŚ.6226/2/2003	09.05.2003 r.
3	g. Ława	Frednowy	36	BRAK STREFY				
4	g. Ława	Wola Kamieńska	67	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.91.2019.NT	24.10.2019 r.
5	g. Ława	Franciszkowo	65	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.35.2019.NT	24.10.2019 r.
6	g. Ława	Kalduny	50	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.29.2019.NT	24.10.2019 r.
7	g. Ława	Ławice	78	BRAK STREFY				
8	g. Ława	Ząbrowo	80	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.4.4100.68.3.2019.NT	07.01.2020 r.
9	g. Ława	Gulb	110	Tak	Nie	Starosta Ławski	GOŚ.6226/3/2002	27.03.2003 r.
10	Kisielice	Jędrychowo	85	Tak	Nie	Starosta Ławski	OŚR.6320.1.2012	07.03.2013 r.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Gmina	Miejscowość	Zasoby zatwierdzone [m ³ /h]	Strefa ustanowiona				
				Bezpośrednia	Pośrednia	Instytucja ustanawiająca	Nr decyzji	Data decyzji
11	Kisielice	Klimy	74 i 75	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.2.2012	07.03.2013 r.
12	Kisielice	Kisielice	123	BRAK STREFY				
13	m. Lubawa	Lubawa	37, 5 i 111	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.1.2013	28.06.2013 r.
14	g. Lubawa	Wałdyki	141	BRAK STREFY				
15	g. Lubawa	Targowisko Dolne	39 i 65	BRAK STREFY				
16	g. Lubawa	Omule	60	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.39.2020.NT/EF	29.01.2021 r.
17	g. Lubawa	Łążyn	42	BRAK STREFY				
18	Susz	Falknowo	83 i 64	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.2.2016	13.06.2016 r.
19	Susz	Redaki	70	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.4.2016 + OŚR.6320.5.2016	13.06.2016 r. 08.07.2016 r.
20	Zalewo	Międzychód	18	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.36.2019.NT	29.01.2021 r.
21	Susz	Susz	68 i 50	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.1.2016	13.06.2016 r.
22	Susz	Jawty Małe	43	Tak	Nie	Starosta Iławski	OŚR.6320.3.2016	13.06.2016 r.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Lp.	Gmina	Miejscowość	Zasoby zatwierdzone [m ³ /h]	Strefa ustanowiona				
				Bezpośrednia	Pośrednia	Instytucja ustanawiająca	Nr decyzji	Data decyzji
23	Zalewo	Zalewo	70 i 63	Tak	Nie	Starosta Ławski	OŚR.6320.1.2015	28.08.2015 r.
24	Zalewo	Urowo	39	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.38.2019.NT	29.01.2021 r.
25	Zalewo	Dobrzyki	b.d.	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.89.2019.NT	29.01.2021 r.
26	Zalewo	Bądky (ujęcie nieczynne)	50	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.32.2019.NT	29.01.2021 r.
35	Zalewo	Janiki Małe	35	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.37.2020.NT/EF	29.01.2021 r.
36	Zalewo	Boreczno	56	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.28.2019.NT	01.02.2021 r.
37	Zalewo	Bajdy	20	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.2.4100.45.2.2020.MM	23.09.2020 r.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Lp.	Gmina	Miejscowość	Zasoby zatwierdzone [m ³ /h]	Strefa ustanowiona				
				Bezpośrednia	Pośrednia	Instytucja ustanawiająca	Nr decyzji	Data decyzji
38	Zalewo	Kupin	43	Tak	Nie	Dyrektor Zarządu Zlewni PGW Wody Polskie	GD.ZUZ.5.4100.25.2019.NT	08.11.2019 r.

Sieć kanalizacyjna

Na terenie powiatu iławskiego z sieci kanalizacyjnej korzysta sumarycznie 75,94% osób, co stanowi 70 535 mieszkańców. Stopień skanalizowania poszczególnych gmin jest zróżnicowany.

Nadal zauważalna jest dysproporcja między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Takie różnice wynikają także z rozproszenia zabudowy na obszarach wiejskich, gdzie usuwanie ścieków wymaga odmiennego podejścia niż w miastach. W takich przypadkach do gromadzenia ścieków wykorzystywane są zbiorniki bezodpływowe, z których ścieki wywożone są za pomocą wozów asenizacyjnych i przekazywane do oczyszczalni ścieków.

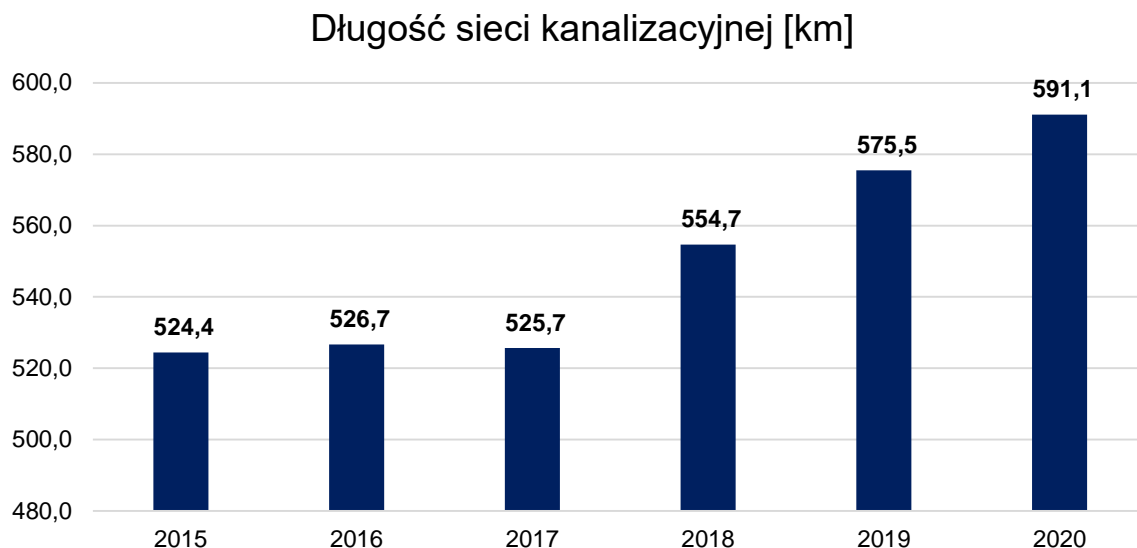
Dane na temat sieci kanalizacyjnej gmin powiatu iławskiego zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 36. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu iławskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Lp.	Gmina	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	% ludności korzystający z instalacji
1	m. Iława	100,7	2 233	31 182	93,56
2	g. Iława	189,4	2 075	10 407	80,13
3	m. Lubawa	49,4	1 227	10 046	96,71
4	g. Lubawa	55,3	598	3 948	36,94
5	Susz	119,6	1 255	9 712	76,31
6	Zalewo	46,8	447	2 661	39,35
7	Kisielice	29,9	410	2 579	43,00
Razem		591,1	8 245	70 535	75,94

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Na przestrzeni lat odnotowywany jest wzrost długości sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu.

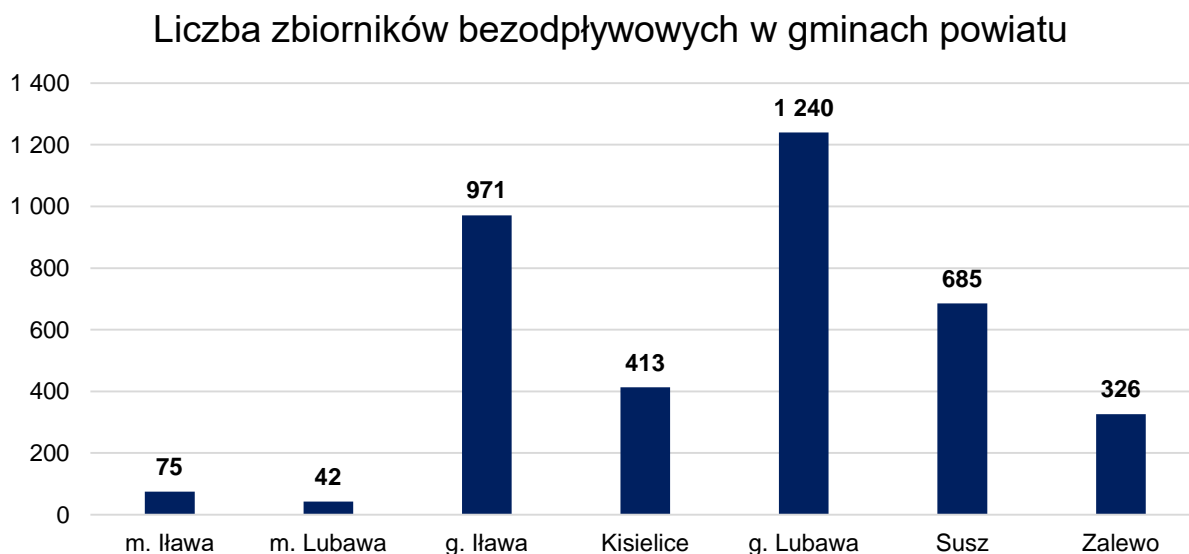

Wykres 7. Długość sieci kanalizacyjnej [km] na terenie powiatu iławskiego w latach 2015-2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie

Łącznie w gminach na terenie powiatu w roku 2019 zinwentaryzowano 3 752 zbiorników bezodpływowych, najliczniej zlokalizowanych na terenie gminy Lubawa.

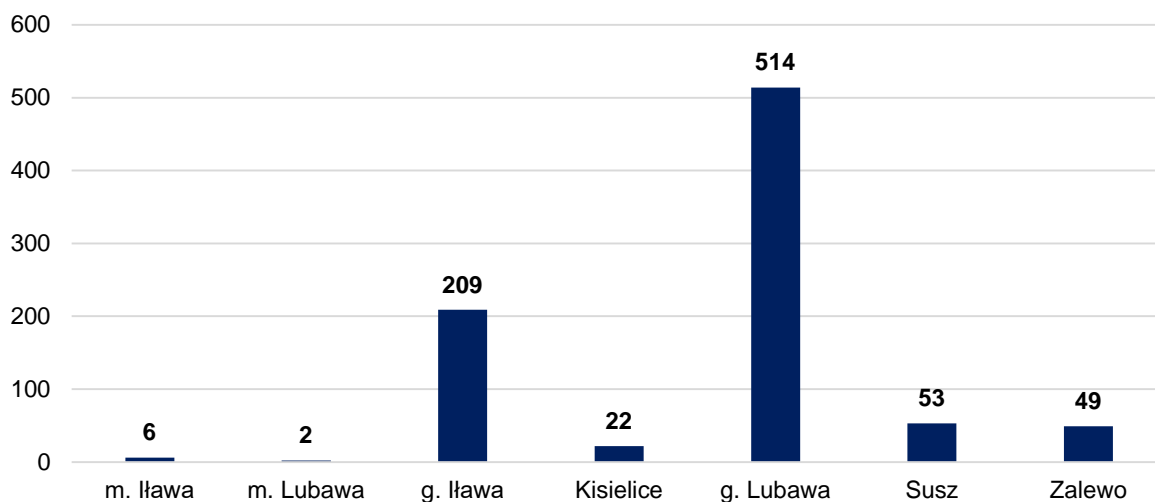

Wykres 8. Liczba zbiorników bezodpływowych na terenie powiatu iławskiego (dane na 31.12.2019 r.).

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie powiatu w 2019 r. wynosiła 855, najliczniej zlokalizowane na terenie gminy Lubawa.

Liczba oczyszczalni przydomowych na terenie gmin powiatu

Wykres 9. Przydomowe oczyszczalnie ścieków zlokalizowane na terenie powiatu iławskiego (dane na 31.12.2019 r.).

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 31.05.2021 r.].

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie powiatu iławskiego wyznaczonych jest 5 aglomeracji, z których każda wyposażona jest w oczyszczalnie ścieków. Dla potrzeb wypełnienia wymogów obowiązującego prawa, w skali całego kraju koordynowane jest wyposażanie ustanowionych aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej oraz w oczyszczalnie ścieków.

Tabela 37. Aglomeracje wyznaczone na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Nazwa aglomeracji	Miejscowości w aglomeracji	Rodzaj oczyszczalni	RLM
1	Iława	miasto Iława oraz miejscowości z terenu gminy Iława: Dół, Dziarnówko, Dziarny, Frednowy, Gromoty, Jażdżówki, Jezierzycy, Julin, Kałduny, Kamień Duży, Karaś, Kwiry, Laseczno, Ławice, Makowo, Małyki, Nejdyki, Nowa Wieś, Radomek, Rudzienice, Rudzienice-Kaładunki, Segnowy, Smolniki, Stradomno, Szalkowo, Szeplierzyna, Szymbark, Tchórzanka, Tynwałd, Wilczany, Wikielec, Wola Kamieńska, Ząbrowo.	PUB1 - oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N) i fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 100\ 000$ RLM	100 047
2	Susz	miasto Susz, następujące	PUB1 -	13 846

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

		<p>miejsowości z terenu gminy Susz: Bałszyce, Kamieniec, Bronowo, Ulnowo, Nipkowie, Jawty Wielkie, Lubnowy Wielkie, Dąbrówka, Emilianowo, Michałowo, Różnowo, Piotrkowo, Januszewo, Rudniki, Brusiny, Wiśniówek, Olbrachtówko, Karolewo, Adamowo oraz następujące miejscowości z terenu gminy Ława: Siemiany, Jeziorno, Szwałewo.</p>	<p>oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N) i fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 100\ 000$ RLM</p>	
3	Lubawa	<p>miasto Lubawa oraz miejscowość Fijewo z terenu gminy Lubawa.</p>	<p>PUB2 - oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N) i fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $< 100\ 000$ RLM</p>	28 670
4	Zalewo	<p>miasto Zalewo oraz miejscowości z terenu gminy Zalewo: Girgajny, Bądko, Barty, Półwieś.</p>	<p>B - oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków</p>	5 598
5	Kisielice	<p>miasto Kisielice oraz miejscowości z terenu gminy Kisielice: Łodygowo, Sobiewola, Limża, Kantowo, część miejscowości Goryń.</p>	<p>B - oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków</p>	3 838

3.5.2. ANALIZA SWOT

Tabela 38. Analiza SWOT dla komponentu gospodarka wodno – ściekowa.

GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wysoki poziom zwodociągowania powiatu	- brak pełnego skanalizowania powiatu - niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców powiatu w zakresie gospodarki wodno - ściekowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rozbudowa sieci wodociągowej - rozbudowa sieci kanalizacyjnej - edukacja mieszkańców	- potencjalne zagrożenie nieszczelnymi zbiornikami bezodpływowymi powodujące skażenie wód podziemnych - niepostępujący proces rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie powiatu - niewłaściwa eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków

Źródło: Opracowanie własne.

3.5.3. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

- Dysproporcje w długości sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej.
- Ścieki ze zbiorników bezodpływowych na terenach o rozproszonej zabudowie w dużej części nie są wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczania w oczyszczalniach ścieków, tylko nielegalnie wprowadzane do wód i ziemi.

Kierunki działań

W celu poprawy stanu środowiska wodnego działania powinny się koncentrować na dalszej kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz egzekucji obowiązku przyłączania nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Dodatkowo – kontynuowanie budowy kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w celu zwiększenia dostępności mieszkańców do kanalizacji sanitarnej. Priorytetowe są działania na rzecz pełnego skanalizowania powiatu, a w obszarach, gdzie jest to ekonomicznie i technicznie nieuzasadnione, zapewnienie indywidualnych rozwiązań np. w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

W celu zmniejszenia zapotrzebowania na wodę należy zachęcać mieszkańców do instalowania systemów gromadzenia i wykorzystania wody deszczowej do podlewania ogrodów. W dalszym ciągu niezbędna jest modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia ludności w wodę oraz zapewnienie najwyższej jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Spływu azotu z pól do wód podziemnych i powierzchniowych można ograniczyć poprzez racjonalne dozowanie i limitowanie środków plonotwórczych na użytkach rolnych. Przed niekontrolowanym przedostawaniem się niebezpiecznych substancji do wód zapobiega również odpowiednie przechowywanie nawozów naturalnych. Budowa szczelnych zbiorników na gnojówkę oraz uszczelnionych płyt obornikowych pozwala na ograniczenie tego zagrożenia.

W celu utrzymania prawidłowych stosunków wodnych niezbędne są regularne prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych, ciekach naturalnych, utrzymanie w należytym stanie urządzeń przeciwpowodziowych oraz budowa, przebudowa i konserwacja zbiorników pełniących funkcje małej retencji.

3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

3.6.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

Tabela 39. Stan realizacji zadań własnych w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych, z wykorzystaniem BAT	Starosta Powiatu Iławskiego w analizowanym okresie wydał decyzje uznające za zakończoną rekultywację gruntów o powierzchni 19,32 ha zdegradowanych lub zdewastowanych wskutek działalności górniczej. Dla gruntów o powierzchni 17,94 ha wydano decyzje o ustaleniu kierunku i terminu rekultywacji.
2	Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalin/złóż, w tym poprawa dostępu do informacji w zakresie prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin	Działania edukacyjne były prowadzone w ramach wykonywanych zadań wynikających z ustawy Prawo geologiczne i górnicze w tym m. in. wydawania koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego z udokumentowanych złóż oraz kontroli zakładów górniczych.

3.6.2. STAN WYJŚCIOWY

Powiat iławski znajduje się w całości w strefie recesji zlodowacenia północnopolskiego, w czasie którego zostały ukształtowane zasadnicze elementy rzeźby, tworzącej dzisiejszą powierzchnię terenu. W fazie pomorskiej, w czasie postojów ostatniego lądolodu skandynawskiego utworzyły się m.in. łańcuchy moren czołowych, natomiast we wcześniejszej fazie poznańskiej, powstały wzgórza morenowe i kemowe, porozcinane później wodami rzecznotodowcowymi fazy pomorskiej.

Rzeźbę terenu powiatu kształtowały przede wszystkim wody płynące (wodno-lodowcowe i rzeczne). Pozostałością po działalności wód roztopowych odpływających z sandrów są rynny lodowcowe, ciągnące się z północnego zachodu na południowy wschód, rozcinające tereny wysoczyznowe. Rynny te wykorzystane zostały przez liczne jeziora (Jeziorak, Gardzień, Trupel) i rzeki (Osę, Iławkę, Elszkę i Sandelę), będące charakterystycznym elementem dzisiejszego młodoglacjalnego krajobrazu podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich - pagórkowatych wysoczyzn z licznymi formami akumulacji i erozji lodowcowej i wodnolodowcowej, m. in. zagłębieniami bezodpływowymi, rzekami, jeziorami i torfowiskami oraz równinami sandrowymi.

Morfologia terenu w granicach powiatu jest silnie urozmaicona, przy czym największe deniwelacje powierzchni, dochodzące do 100 m, występują w jego wschodniej części, w obrębie Wzgórz Dylewskich. Wyraźnie zaznacza się różnica pomiędzy terenami leżącymi po obu stronach Drwęcy -

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

obszary położone na wschód od rzeki charakteryzują się większymi wartościami wysokości bezwzględnych.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego, powiat iławski położony jest w całości w granicach prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, na pograniczu dwóch makroregionów: Pojezierza Iławskiego (314.9) oraz Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego (315.1), w obrębie następujących mezoregionów:

- Pojezierze Brodnickie - 315.12,
- Dolina Drwęcy - 315.13,
- Garb Lubawski - 315.15.

Pojezierze Iławskie, niepodzielony na mniejsze jednostki makroregion, obejmuje większość terenów powiatu iławskiego (za wyjątkiem obszaru gminy Lubawa oraz części obszaru miasta Iława i gminy Iława). Na północy teren ten opada wyraźnym stopniem ku Żuławom Wiślany, na zachodzie natomiast ku Dolinie Dolnej Wisły. Na wschodzie jego granicę stanowi dolina Drwęcy oraz Pojezierze Olsztyńskie, południową granicę natomiast łuk moren czołowych, wyznaczający zasięg fazy pomorskiej.

Teren Pojezierza to głównie wysoczyzna morenowa falista, jedynie między Jeziorakiem a jez. Łabędź - wysoczyzna morenowa płaska. W morfologii zaznacza się również rozległa równina sandrowa rozciągająca się na północ od Iławy i znacznie mniejsza - na północ od Zalewa. Pomiędzy Jeziorakiem, a jez. Dauby występuje wał moreny czołowej spiętrzony. Na zachód od jez. Karaś znajduje się rozległe torfowisko.

Znaczne urozmaicenie rzeźby terenu Pojezierza Iławskiego sprawia, iż wysokości bezwzględne w obrębie powiatu wahają się od 100 do 145 m n.p.m., przy niewielkim nachyleniu powierzchni w kierunku południowo-zachodnim. Lokalnie, w dolinach rzek, rzędne terenu schodzą do 90 m n.p.m.

Cechą charakterystyczną krajobrazu tego obszaru jest duża jeziorność. W jego obrębie znajduje się kilkadziesiąt zbiorników m. in.: jeziora Jeziorak, Płaskie, Ewingi, Karaś, Łabędź, Trupel. Większe kompleksy leśne występują na północ i zachód od Iławy, porastając powierzchnie sandrowe, występujące po obu stronach rynny Jezioraka.

Pojezierze Brodnickie, obejmujące jedynie niewielki, południowy fragment powiatu, to przede wszystkim porośnięta lasami równina sandrowa, rozciągająca się na południe od Iławy po dolinę Drwęcy, łącząca się od północy z sandrem iławskim. Jej środkiem przebiegają rynny subglacjalne. Rzędne terenu w granicach powiatu schodzą od ok. 120 do ok. 100 m n.p.m. w dolinie Drwęcy.

Garb Lubawski, graniczący od zachodu z Doliną Drwęcy jest mezoregionem wyróżniającym się od sąsiednich wysokościami bezwzględnymi i dużymi deniwelacjami terenu, przekraczającymi 100 m. Jego kulminację stanowi Góra Dylewska (312 m), położona poza granicami powiatu iławskiego, której geneza podobnie jak całego obszaru Garbu, wiąże się z ukształtowaniem podłoża podczwartorzędowego, wyniesionego w czasie fazy poznańskiej zlodowacenia bałtyckiego.

Na krańcach południowo-zachodnich wysokości bezwzględne osiągają 130 m n.p.m., w rejonie Lubawy mieszczą się w przedziale 160-180 m n.p.m. Wzgórza osiągające wysokość ponad 270 m zaczynają się w okolicach miasta i ciągną w kierunku północno-wschodnim i północnym. Jest to obszar praktycznie

pozbawiony większych zbiorników wodnych, charakteryzujący się niewielkim zalesieniem - lasy występują jedynie w obrębie najwyższych wyniesień Garbu.

Dolina Drwęcy, rozciągająca się pomiędzy pojezierzami, to obszar stanowiący w okresie zlodowacenia płytką dolinę, umożliwiającą odpływ wodom roztopowym w kierunku południowo-zachodnim. Obecna dolina przechodzi przez rozległe tereny sandrowe na wysokości powiatu, a rzędne terenu maleją od ok.115 m n.p.m. w rejonie Samborowa do ok.100 m n.p.m. w rejonie miejscowości Rodzone.

Od strony Lubawy dolina oddzielona jest od wysoczyzny falistej Garbu Lubawskiego wysoką, ponad 20-metrową krawędzią. Ponad nią, na ogół wąskim tarasem zalewowym, zaznaczają się tu plejstoceńskie piaszczyste tarasy nadzalewowe, porośnięte lasami (okolice Gierłóży).

3.6.3. SUROWCE MINERALNE

Na terenie powiatu iławskiego znajduje się 30 udokumentowanych i zarejestrowanych złóż surowców mineralnych. Udokumentowana baza surowcowa na terenie powiatu iławskiego obejmuje kopaliny zaliczane do grupy surowców skalnych. W przeważającej większości są to złoża piasków i żwirów (25 złóż). Na terenie powiatu występują 2 złoża piasku kwarcowego wykorzystywanego do produkcji cegieł wapienno-piaskowych oraz 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Ponadto na terenie powiatu iławskiego rozpoznano jedno złożo kredy.

Najliczniejszą grupę złóż stanowią złoża piasków i żwirów, zgodnie z poniższą tabelą.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 40. Złóża piasków i żwirów na terenie powiatu iławskiego– stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [tys. t]	Przemysłowe [tys. t]	Wydobycie [tys. t]
1	Wola	1,8813	Kisielice	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	338	-	-
2	Byszwałd	1,4107	Lubawa	złoże zagospodarowane	140	-	19
3	Byszwałd I	12,77	Lubawa	złoże zagospodarowane	1 987	1 687	475
4	Gutowo	5,8752	Lubawa	złoże rozpoznane szczegółowo	1 593	-	-
5	Kazanice II	7,29	Lubawa	eksploatacja złoża zaniechana	331	-	-
6	Kazanice III	0,2511	Lubawa	eksploatacja złoża zaniechana	13	-	-
7	Kazanice IV	16,05	Lubawa	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	1 629	499	-
8	Kazanice V	1,855	Lubawa	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	156	-	-
9	Prątnica	1,9982	Lubawa	złoże zagospodarowane	205	-	17
10	Rożental	1,94	Lubawa	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	323	-	-
11	Rożental I	1,8223	Lubawa	złoże zagospodarowane	46	-	11

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu Iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [tys. t]	Przemysłowe [tys. t]	Wydobycie [tys. t]
12	Rumienica	1,22	Lubawa	złoże rozpoznane szczegółowo	404	-	-
13	Samplawa III	13,1	Lubawa	złoże zagospodarowane	1 299	1 299	68
14	Samplawa IV	2,81	Lubawa	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	257	257	-
15	Wałdyki	6,77	Lubawa	złoże rozpoznane szczegółowo	1 216	-	-
16	Wałdyki I	10,79	Lubawa	złoże rozpoznane wstępnie	1 173	-	-
17	Wiśniewo	1,9499	Lubawa	eksploatacja złoża zaniechana	129	-	-
18	Złotowo	1,4007	Lubawa	złoże zagospodarowane	70	-	34
19	Iława	2,224	m. Iława	eksploatacja złoża zaniechana	77	-	-
20	Dobrzyki	3,86	Zalewo	eksploatacja złoża zaniechana	306	-	-
21	Dobrzyki II	2,8665	Zalewo	eksploatacja złoża zaniechana	-	-	-
22	Gajdy	0,2	Zalewo	eksploatacja złoża zaniechana	73	-	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu Iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [tys. t]	Przemysłowe [tys. t]	Wydobycie [tys. t]
23	Półwieś I	1,5585	Zalewo	złóże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	192	192	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Autor: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, Rok wydania: 2020.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 41. Złóża surowców ilastych ceramiki budowlanej na terenie powiatu iławskiego – stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [tys. m3]	Przemysłowe [tys. m3]	Wydobycie [tys. m3]
1	Lipowo Duże	2,3743	Susz	eksploatacja złoża zaniechana	43	-	-
2	Lipowo II	25,3125	Susz	złożo rozpoznane wstępnie	658	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Autor: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, Rok wydania: 2020.

Tabela 42. Złóża kredy na terenie powiatu iławskiego – stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Nazwa złoża	Powierzchnia złoża [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [mln m3]	Przemysłowe mln m3]	Wydobycie [mln m3]
1	Karnity	12,7161	Zalewo	złożo rozpoznane wstępnie	601	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Autor: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, Rok wydania: 2020.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 43. Złoże piasków kwarcowych na terenie powiatu iławskiego – stan na 31.12.2019 r.

Lp.	Nazwa złoże	Powierzchnia złoże [ha]	Położenie na terenie gmin powiatu iławskiego	Stan zagospodarowania	Zasoby		
					Geologiczne bilansowe [mln m3]	Przemysłowe mln m3]	Wydobycie [mln m3]
1	Iława II	9,862	Iława	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	1 047.33	49.42	-
2	Iława II/1	9,6215	Iława	złoże rozpoznane szczegółowo	1 419.23	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r., Autor: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, Rok wydania: 2020.

Eksploracja złóż ma niebagatelny wpływ na środowisko. Wydobycie sposobem odkrywkowym powoduje znaczne zmiany użytkowania terenu, szczególnie w przypadku rozpoczęcia działalności zakładu górniczego w miejsce gruntów ornych czy lasów. Dużym problemem jest także obniżenie poziomu wód podziemnych, co niejednokrotnie skutkuje zmniejszeniem przepływu (a w skrajnych przypadkach zanikiem) cieków powierzchniowych. Skutkami eksploatacji podziemnej mogą być odkształcenia terenu powodujące uszkodzenia gruntów rolnych, leśnych oraz różnego rodzaju urządzeń czy instalacji. W wielu przypadkach szkody kwalifikują do otrzymania odszkodowania. Naprawa obiektów i instalacji powinna przebiegać na bieżąco, zaś po zaprzestaniu działalności górniczej zdegradowany teren powinien zostać poddany rekultywacji.

Corocznie w terminie do 28 lutego każdego roku przedsiębiorcy prowadzący eksploatację złóż mają obowiązek zgłaszania do Starostwa Powiatowego w Ławie informacji o powstałych zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji.

3.6.4. ANALIZA SWOT

Tabela 44. Analiza SWOT dla komponentu zasoby geologiczne.

ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobry stan występujących na terenie powiatu zasobów geologicznych - występujące zasoby surowców mineralnych	- tereny poeksploatacyjne - sprzeczność interesów lokalnych mieszkańców i inwestorów
SZANSE	ZAGROŻENIA
- przemysłane działanie i korzystanie z zasobów geologicznych	- natężenie procesów erozji na skutek niewłaściwego użytkowania zasobów - dzikie eksploatacje kopalni

Źródło: Opracowanie własne.

3.6.5. ZAGROŻENIA

Eksploracja surowców narusza naturalne warunki przyrodnicze i wywołuje szereg zmian w środowisku naturalnym.

Problemy ekologiczne w zakresie surowców mineralnych:

- Eksploatacja surowców naruszająca naturalne warunki przyrodnicze i wywołująca szereg zmian w środowisku naturalnym.
- Istnieje zjawisko nielegalnego pozyskiwania surowców.
- Zwiększenie liczby nielegalnych wysypisk odpadów w starych wyrobiskach.
- Kosztowny proces rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

W najbliższych latach surowce skalne (kruszywa łamane i żwirowe), tak jak ma to miejsce obecnie, będą wykorzystywane na potrzeby budowy i modernizacji sieci drogowych i kolejowych oraz

budownictwa. Wielkość zapotrzebowania zależy będzie od liczby i skali inwestycji realizowanych w tym zakresie na terenie powiatu.

Kierunki działań

Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi powinno prowadzić do ochrony zasobów kopalin i wykorzystania środowiska geologicznego dla celów produkcyjnych. Wydobywanie kopalin winno odbywać się pod warunkiem posiadania programów ograniczających skalę i zakres naruszeń środowiska w otoczeniu.

Działalność edukacyjna w zakresie zrównoważonego wykorzystania i eksploatacji surowców naturalnych jest szczególnie istotna z punktu widzenia oszczędności zasobów naturalnych ziemi.

W zakresie eksploatacji kopalin, ich strategicznych złóż wymienionych w „Bilansie zasobów kopalin” istotnym elementem jest ochrona strategicznych złóż kopalin do przyszłego potencjalnego wykorzystania. Zadanie to realizowane jest poprzez odpowiednie zapisy najpierw w wojewódzkim, a w kolejnych etapach w gminnych Planach Zagospodarowania Przestrzennego w trakcie aktualizacji tych planów.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu nie wpływają na zasoby złóż (w perspektywie krótkoterminowej).

3.7. GLEBY

3.7.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

Tabela 45. Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony gleb na terenie powiatu ławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego	<p>W latach 2017-2018 Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Ławie promował rolnictwo ekologiczne i zintegrowane poprzez liczne konsultacje, informacje oraz wizyty w gospodarstwach rolnych. Przeprowadzono również szkolenia związane z tematyką rolnictwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zasady prowadzenia gospodarstwa ekologicznego – produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, produkcja ogrodnicza, w tym: rejestracja, kontrola, certyfikacja, marketing; zasady prawidłowego nawożenia organicznego, badania zasobności gleb, wapnowania. W tym szkoleniu uczestniczyło 20 rolników. - Zasady prowadzenia gospodarstwa ekologicznego – produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, produkcja ogrodnicza oraz możliwości wspierania finansowego, w którym uczestniczyło 22 rolników.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

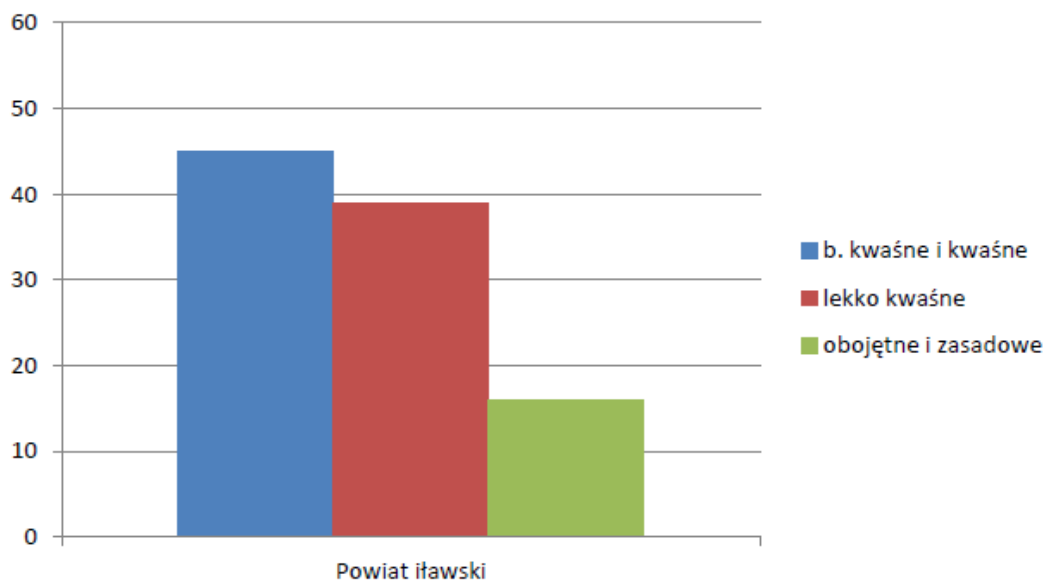
		<p>Ponadto w latach 2017-2020 realizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upowszechnianie wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego wśród młodzieży na lekcjach. w szkole podstawowej oraz szkole branżowej. - Zorganizowanie warsztatów ogrodniczych dla dzieci i młodzieży z elementami hortiterapii.
2	Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, dla przywrócenia im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej	<p>Skala rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych w badanym okresie znacznie się zwiększyła:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w latach 2017-2018 starosta wydał decyzje ustalające kierunek i termin rekultywacji dla gruntów o łącznej powierzchni 12,0298 ha oraz decyzje o uznaniu za zakończoną rekultywacji gruntów o łącznej powierzchni 10,5286 ha. - w latach 2019-2020 Starosta Powiatu Iławskiego wydał decyzje uznające za zakończoną rekultywację gruntów o powierzchni 19,32 ha zdegradowanych lub zdewastowanych wskutek działalności górniczej. Dla gruntów o powierzchni 17,94 ha wydano decyzje o ustaleniu kierunku i terminu rekultywacji.
3	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	<p>Starosta wykonywał działania w zakresie uzgadniania i opiniowania na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projektów studium oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p>

3.7.2. STAN WYJŚCIOWY

Gleby występujące na obszarze powiatu iławskiego, wykazują znaczne zróżnicowanie pod względem typologicznym. Na terenach pagórkowatych wysoczyzn (gm. Lubawa, Susz, Kisielice) dominują gleby brunatnoziemne. Na obszarach zalesionych równin sandrowych (m. in. wokół Jezioraka, zwłaszcza po zachodniej stronie) występują głównie gleby bielicoziemne, pseudobielicowe, rdzawe. W obrębie dolin rzecznych, w innych obniżeniach terenu oraz na zboczach wzniesień, rozwinęły się lokalnie czarne ziemie. W dolinach rzecznych, w otoczeniu jezior oraz w licznych zagłębieniach bezodpływowych występują gleby bagienne, cechujące się aktywnym procesem gromadzenia osadów organicznych, a także pobagienne, w których nad akumulacją substancji organicznej przeważa proces jej ubywania wskutek mineralizacji.

Badania stanu odczynu gleb przeprowadzone przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie wykazały, iż na terenie powiatu iławskiego dominują gleby o charakterze kwaśnym. Stanowią one ok. 45% przebadanych gruntów (pH do 5,5). Gleby lekko kwaśne stanowią 39%, zaś gleby obojętne i zasadowe występują w ilości ok. 16%.

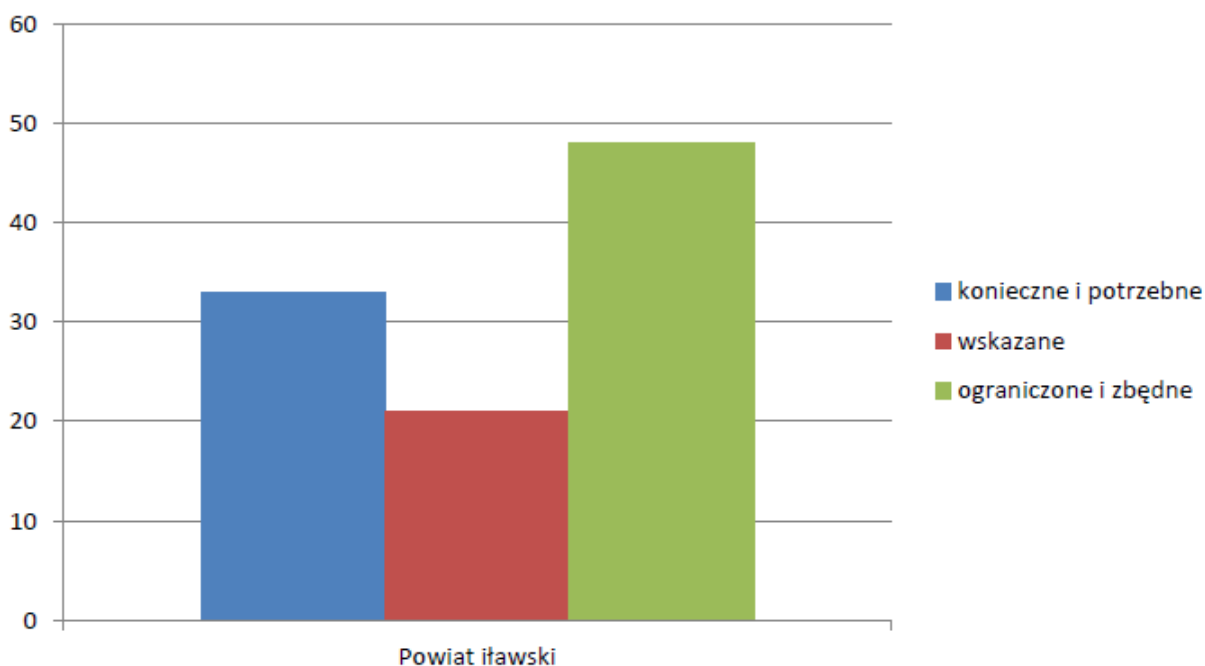
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Wykres 10. Udział (%) gleb użytków rolnych o różnym stopniu zakwaszenia w powiecie iławskim.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020, weryfikacja w 2021 r.

Zakwaszenie gleb jest niekorzystne z punktu wydajności i jakości plonów, gdyż obniża wartości produkcyjne gleb. Z tego powodu niezbędne jest wapnowanie gleby. Potrzeba wapnowania gleb w powiecie iławskim przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wykres 11. Udział (%) użytków rolnych o różnych potrzebach wapnowania w powiecie iławskim.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020, weryfikacja w 2021 r.

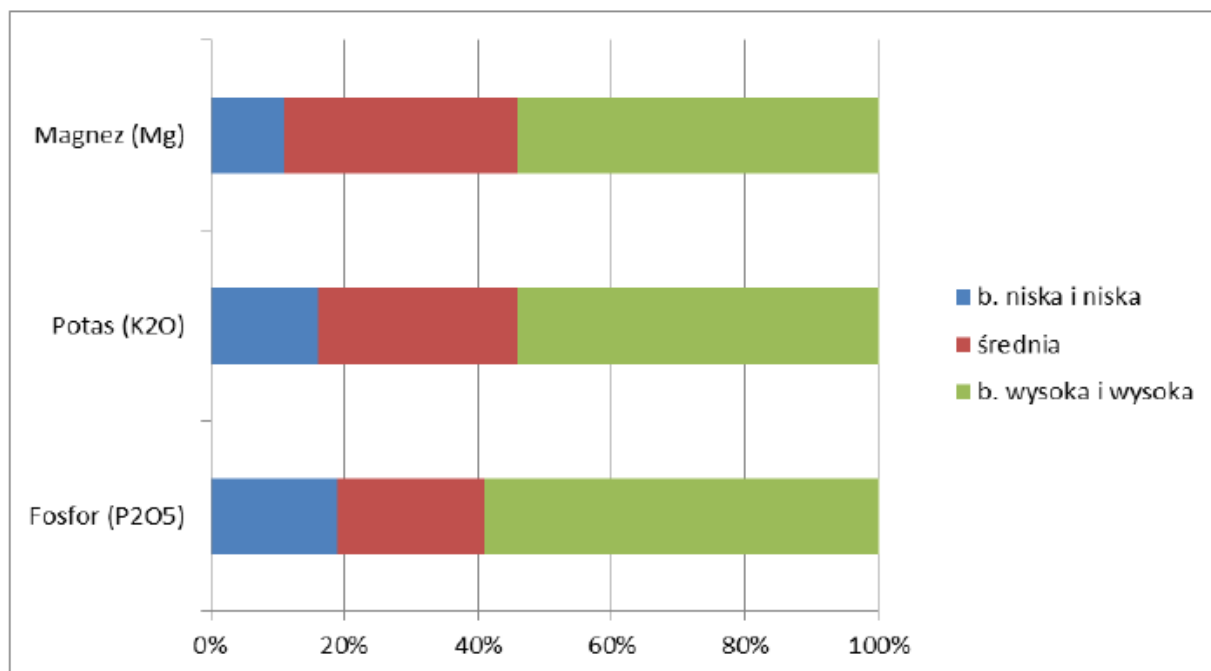
Zawartość makroelementów w glebach

Fosfor jest pierwiastkiem niezbędnym do życia i rozwoju organizmów. Jego główne zasoby w łańcuchu pokarmowym znajdują się w glebie użytków rolnych. Zasób ten zmniejsza się w wyniku wynoszenia fosforu z plonem i trzeba go uzupełniać stosując nawozy. W przebadanych glebach powiatu iławskiego dominowały gleby o średniej (22%) i bardzo wysokiej (59%) koncentracji fosforu. Gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości stanowiły 19% ogółu przebadanych gruntów.

Potas jest niezbędny roślinom do wytworzenia plonu i ukształtowania jego cech jakościowych korzystnych dla konsumpcji, do celów paszowych i dla przetwórstwa rolnego. Rośliny pobierają potas w dużej ilości w odniesieniu do innych składników glebowych. Ilość potasu występującego w glebach w formie przyswajalnej dla roślin nie wystarcza do zaspokojenia ich potrzeb, dlatego potrzebne jest uzupełnianie w postaci stosowania nawozów. Gleby powiatu iławskiego wykazują się średnią zawartością potasu (30%), gleby o bardzo wysokiej i wysokiej zawartości potasu stanowią 54%, zaś gleby o bardzo niskiej i niskiej zawartości potasu 16%.

Magnez dostarczany jest do gleby poprzez nawozy wapniowo-magnezowe. Nawozy zawierają Ca i Mg w formie węglanowej lub tlenkowej. Działają także odkwaszająco. Zasobność gleb powiatu iławskiego w magnez przedstawia się następująco: wysoką i bardzo wysoką zawartością magnezu charakteryzuje się 54% przebadanych gruntów, średnią – 35%, a niską i bardzo niską – 11%.

Zasobność przyswajalnych form makroelementów w glebach wyrażona jako % przebadanych użytków rolnych w powiecie iławskim została przedstawiona na poniższym wykresie.

Wykres 12. Zasobność przyswajalnych form makroelementów w glebach wyrażona jako % przebadanych użytków rolnych w powiecie iławskim.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020, weryfikacja w 2021 r.

Chemizm gleb ornych

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski prowadzony jest od 1995 roku w 5-letnich cyklach w ramach podsystemu Państwowego Monitoringu Środowiska przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG-PIB) w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem badań jest obserwacja zmian cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka.

Sieć monitoringu tworzy 216 punktów pomiarowo - kontrolnych zlokalizowanych na gruntach ornych całego kraju, na terenie powiatu zlokalizowany jest jeden punkt pomiarowy w gminie Zalewo.

Tabela 46. Charakterystyka punktu monitoringu chemizmu gleb ornych w powiecie iławskim.

Nr punktu	Miejscowość	Gmina	Kompleks roln. przydatności gleb	Typ gleby	Klasa bonitacyjna	Gatunek gleby	
						BN-78/9180-11 ¹	PTG 2008 ²
73	Międzyc hód	Zalewo	2 (pszenny dobry)	AP (gleby płowe)	IIIa	gpp (głina piaszczysta pylasta)	gp (głina piaszczysta)

Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/ [Dostęp: 30.05.2021 r.].

Wyniki ostatnich pomiarów gleb odnoszą się do roku 2015, w związku z tym nie zostały przedstawione w opracowaniu.

3.7.3. ANALIZA SWOT

Tabela 47. Analiza SWOT dla komponentu gleby.

GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - różnorodność gleb - prowadzone pomiary gleb na terenie powiatu - brak nadzwyczajnych zagrożeń związanych ze skażeniem chemicznym powierzchni ziemi i gleb - brak przekroczeń dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie - wysoki (ponad 50%) udział gleb o wysokiej i bardzo wysokiej zawartości przyswajalnych makroelementów: fosforu, potasu oraz magnezu. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosowanie środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie - znaczny udział gleb kwaśnych - erozja wodna powodująca zubożenie gleb
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie się „dzikich” wysypisk śmieci

¹ Wg normy BN-78/9180-11

² PTG 2008 - klasyfikacja zaproponowana przez Polskie Towarzystwo Gleboznawcze w 2008 roku

ochrony powierzchni ziemi oraz promowanie rolnictwa ekologicznego - konieczność wykonywania ocen oddziaływania inwestycji na środowisko - rekultywacja terenów zdegradowanych	- przekształcanie gleb dobrych (III – IV klasa bonitacyjna) na cele nierolnicze
---	---

Źródło: Opracowanie własne.

3.7.4. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne związane z jakością gleb:

- Wzrastające obciążenie gleb spowodowane narastającą chemizacją, w tym użyciem środków systemicznych.
- Grunty zdewastowane wymagające rekultywacji.
- Wysoki udział gleb kwaśnych.
- Stosowanie przez rolników nawozów mineralnych zakwaszających glebę.

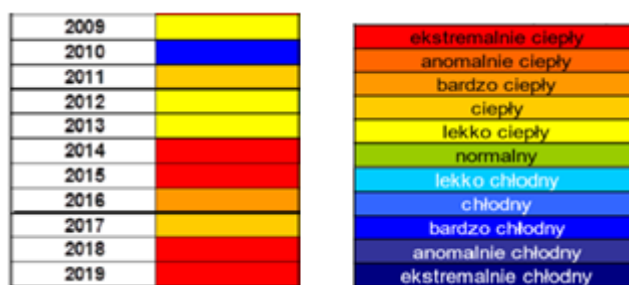
Kierunki działań:

Cennym działaniem, przyczyniającym się do zwiększenia świadomości ekologicznej i rolniczej, jest organizacja spotkań informacyjnych, konferencji, szkoleń i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do ekologicznych i agroturystycznych.

Adaptacja do zmian klimatu

Obszar Polski jest narażony na stopowienie dzięki coraz częściej pojawiającym się suszom, falom upałów i deficytowi opadów. Niewielka retencja i brak efektywnych działań w związku z gospodarowaniem wodą naraża Polskę na niedostatek wody pitnej w przyszłości.

Ostatnie lata według klasyfikacji IMGW w większości były cieplejsze niż zwykle. W latach 2014-2019 aż cztery lata zostały zaklasyfikowane jako ekstremalnie ciepłe, a poważne susze zaczynają powoli stawać się normą. Wpisuje się to w ogólnoeuropejską tendencję ostatnich lat do występowania ekstremalnych temperatur i licznych anomalii meteorologicznych.

Rysunek 15. Klasyfikacja rocznej temperatury powietrza w Polsce w latach 2009-2019.

Źródło: Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski 2019, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (<https://biznesalert.pl/susza-gospodarka-ske-polska-srodowisko-opady-hydrologia-pogoda-warunki-woda-energetyka/>).

Rolnictwo jest sektorem bardzo wrażliwym na niedobory wody, gdzie potrzeby wodne według prognoz wzrosną o 25-30% w perspektywie do 2050 roku. Przeprowadzone prognozy pokazują, że na skutek zwiększania się temperatury wydłuża się okres wegetacyjny, w związku z tym nastąpi przesunięcie

zabiegów agrotechnicznych oraz zmiana produktywności upraw. Poprawią się warunki dla roślin ciepłolubnych, takich jak kukurydza, słonecznik, soja, winorośle czy pszenica, dzięki czemu jakość plonów będzie lepsza od obecnie otrzymywanych. Rozpoczynający się wcześniej okres wegetacji zwiększy jednak zagrożenie upraw ze względu na występowanie późnych wiosennych przymrozków.

Jednocześnie wraz ze wzrostem temperatury zwiększy się zagrożenie ze strony szkodników roślin uprawnych, które podobnie jak rośliny zareagują przyspieszeniem rozwoju i będą stanowić większe zagrożenie dla upraw. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej.

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. STAN WYJŚCIOWY

Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a jego funkcje mają charakter uzupełniający w stosunku do gminy. Gminy natomiast zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

Na podstawie art. 17 ust. 4 w związku z art. 6 pkt 17 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) Marszałek Województwa Warmińsko - Mazurskiego prowadzi listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów, o których mowa w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach.

Instalacje spełniające wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów na terenie powiatu iławskiego:

- NOVAGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Mławie, lokalizacja w miejscowości Różanki (gmina Susz):

- Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku
- Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Funkcjonujące sortownie odpadów przetwarzające niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne na terenie powiatu iławskiego:

- Bioelektra Group Spółka Akcyjna w Warszawie, lokalizacja w miejscowości Różanki (gmina Susz):

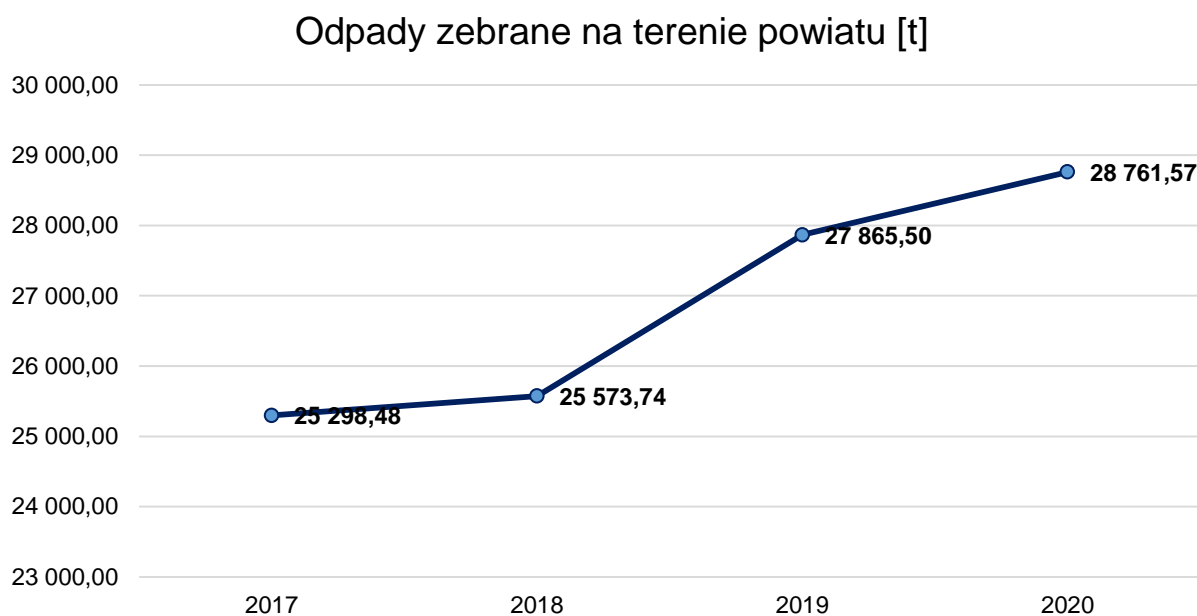
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

- Sortownia odpadów przetwarzająca niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – część mechaniczna instalacji do mechanicznocieplnego przetwarzania odpadów komunalnych.

Gospodarka odpadami na terenie gmin powiatu

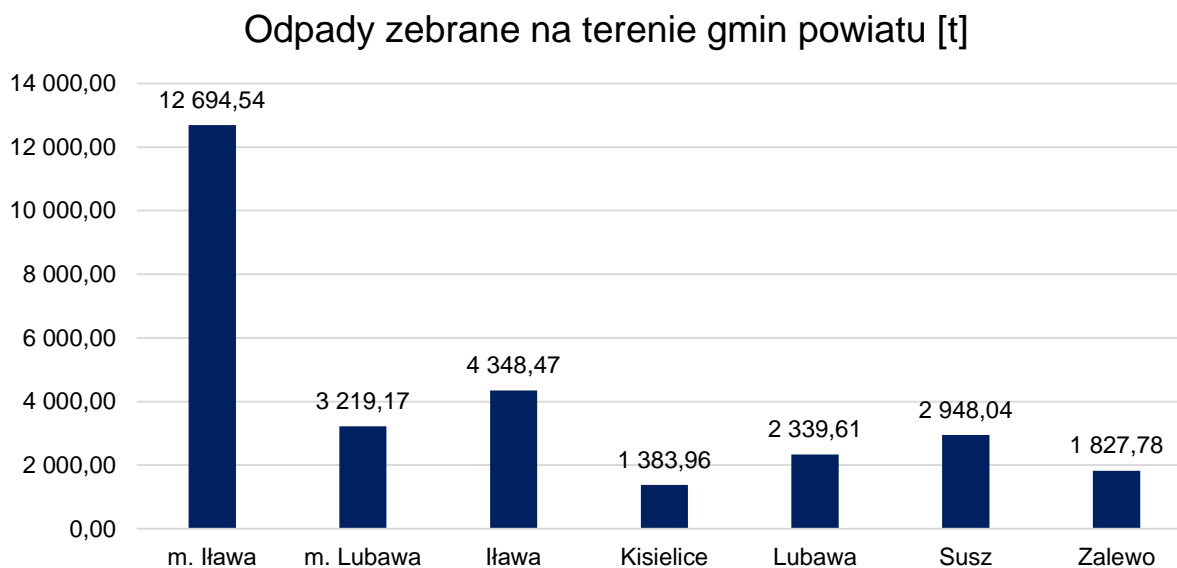
Na terenie powiatu występują różne systemy zbierania odpadów komunalnych. Podstawę indywidualizacji postępowania w poszczególnych gminach stanowią sposoby zbiórki odpadów, gwarantujące ich sprawny przewóz od wytwórcy do miejsca przetworzenia lub unieszkodliwienia. We wszystkich gminach prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Dominującym systemem w zabudowie jednorodzinnej jest segregacja prowadzona „u źródła” poprzez gromadzenie poszczególnych odpadów (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metale) w odpowiednio oznakowanych pojemnikach lub workach.

W ostatnich latach na terenie powiatu rośnie masa zbieranych odpadów. W 2019 r. największa liczba odpadów została zebrana na terenie miasta Ława.

Wykres 13. Odpady zebrane na terenie powiatu ławskiego w ostatnich latach.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Wykres 14. Odpady zebrane w ciągu roku 2019 [t] na terenie gmin powiatu iławskiego.
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Wyroby azbestowe

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska.

Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r.

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 stycznia za poprzedni rok kalendarzowy.

Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

W imieniu posiadaczy/użytkowników wyrobów zawierających azbest w gminie inwentaryzację wyrobów może przeprowadzić (zlecić przeprowadzenie) gmina. Gminy powiatu prowadzą akcje w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest finansowane głównie ze środków własnych i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Masa wyrobów azbestowych na terenie gmin powiatu iławskiego została przedstawiona w poniższej tabeli.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 48. Wyroby azbestowe na terenie gmin powiatu iławskiego [kg].

Gmina	Zinventaryzowane			Unieszkodliwione		Pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
m. Iława	558 701	511 708	46 993	328 702	316 227	229 999	195 481	34 518
g. Iława	4 917 936	4 819 221	98 715	247 079	225 311	4 670 857	4 593 910	76 947
m. Lubawa	1 333 531	1 033 173	300 358	48 189	48 183	1 285 342	984 990	300 352
g. Lubawa	9 870 991	9 818 896	52 095	224 557	224 437	9 646 434	9 594 459	51 975
Susz	3 853 309	3 656 473	196 836	197 888	172 037	3 655 421	3 484 436	170 985
Zalewo	2 385 607	1 691 784	693 823	537 987	535 618	1 847 620	1 156 165	691 455
Kisielice	3 677 732	3 555 443	122 289	628 782	622 297	3 048 950	2 933 146	115 804

Źródło: <https://www.bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne> [Dostęp: 30.06.2021 r.].

3.8.2. ANALIZA SWOT

Tabela 49. Analiza SWOT dla komponentu gospodarka odpadami.

GOSPODARKA ODPADAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- opracowane programy usuwania azbestu przez gminy, wchodzące w skład powiatu - instalacje komunalne zlokalizowane na terenie powiatu - objęcie wszystkich mieszkańców powiatu systemem zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych - monitoring zamkniętych składowisk odpadów - planowanie rekultywacji nieczynnych składowisk odpadów	- zbyt niskie tempo usuwania z terenu powiatu wyrobów zawierających azbest - złe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami przez mieszkańców (pozbywanie się odpadów niezgodnie z przepisami prawa) - corocznie wzrastająca masa zbieranych odpadów
SZANSE	ZAGROŻENIA
- prawidłowa realizacja programów usuwania azbestu przez gminy, wchodzące w skład powiatu - edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	- nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu - wzrastająca liczba odpadów na terenie powiatu - niewypełnienie założeń – Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Źródło: Opracowanie własne.

3.8.3. ZAGROŻENIA

Obszary problemowe dotyczące gospodarki odpadami związane są z:

- nieprawidłowymi praktykami dotyczącymi gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),
- niewystarczającym poziomem selektywnej zbiórki odpadów oraz małym poziomem ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- występowaniem wyrobów zawierających azbest w gminach powiatu.

Kierunki działań

Ochrona przed odpadami jest specyficzną dziedziną ochrony środowiska, gdyż poszczególne przedsięwzięcia w tym zakresie w dalszej perspektywie, poza bezspornymi efektami ekologicznymi w postaci likwidacji zagrożeń, mogą przynieść również wymierne korzyści materialne wynikające z racjonalnego gospodarowania odpadami (odzysk surowców i materiałów, wykorzystanie energii). Żadna inna dziedzina ochrony środowiska nie daje takich możliwości tworzenia rynku surowcowo-materialowego, lecz również żadna inna dziedzina nie wymaga poniesienia, szczególnie w początkowym okresie, tak wielkich nakładów inwestycyjnych i wprowadzenia znacznych zmian organizacyjnych. Celem nadrzędnym polityki w zakresie gospodarowania odpadami jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów "u źródła", odzyskiwanie surowców

i ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych.

Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji jest jednym z ważniejszych celów polityki ekologicznej, gdyż jest to jedna z dróg realizacji zasady likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zagrożeń u źródła, która ponadto pozwala na uzyskanie korzyści gospodarczych w postaci zmniejszenia nakładów na produkcję, a w konsekwencji zmniejszenia obciążeń obywateli z tytułu wykorzystywania zasobów naturalnych i ochrony środowiska.

Na poziomie lokalnym jest to możliwe poprzez stosowanie polityki zielonych zamówień publicznych, czyli polityki w ramach której Starostwo Powiatowe włącza kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów (procedur udzielania zamówień publicznych) i poszukuje rozwiązań ograniczających negatywny wpływ produktów/usług na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływa na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych.

Adaptacja do zmian klimatu

W kontekście zagadnienia horyzontalnego dotyczącego zmian klimatu, należy zwrócić uwagę przy organizowaniu obiektów gospodarki odpadami, takich jak PSZOK, place magazynowania odpadów, aby nie lokalizować ich na terenach zagrożonych powodziami, podtopieniami będącymi następstwami kumulacji zmian, będących efektem zmian klimatycznych. Zmiany klimatyczne mogą spowodować konieczność reorganizacji gminnych systemów odbioru odpadów komunalnych, zwiększenia częstotliwości odbioru odpadów zmieszanych czy biodegradowalnych. Istotnym zagadnieniem stało się zabezpieczenie przeciwpożarowe miejsc magazynowania odpadów, co dodatkowo ogranicza przedsiębiorczość w tym zakresie poprzez ograniczenia lokalizacyjne, pojemnościowe i wzrost kosztów.

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

Tabela 50. Stan realizacji zadań własnych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu na terenie powiatu ławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Wspieranie ośrodków edukacji ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizowanie wspólnie z Zespołem Parków Krajobrazowych Pojezierza Ławskiego i Wzgórz Dylewskich, Nadleśnictwami Ława i Susz spotkania z cyklu „Noc sów”. - Składanie budek lęgowych przez dzieci z półkolonii dostarczonych przez Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Ławskiego i Wzgórz Dylewskich. - Zorganizowanie wystawy fotograficznej „Jeziora i ich ptasi mieszkańcy” wspólnie z Zespołem Parków Krajobrazowych Pojezierza Ławskiego i Wzgórz Dylewskich. - Oczyszczenie plaż miejskich w Ławie wraz z nurkami Akademickiego Klubu Płetwonurków „Skorpena” oraz członkami Międzynarodowego

		<p>Stowarzyszenia Policji IPA Region Olsztyn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja Akcji Czyste Jeziora i Rzeki. - Opracowanie, wydanie i rozpowszechnianie kalendarzy edukacyjnych. - Wprowadzenie systemu selektywnej segregacji odpadów w Starostwie Powiatowym w Iławie. - Udział uczniów w akcji „Sprzątanie świata”.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

3.9.2. STAN WYJŚCIOWY

Obszar powiatu iławskiego, podobnie jak pozostałej części województwa warmińsko-mazurskiego, jest obszarem przekształconym antropogenicznie w mniejszym stopniu niż większość obszaru Polski. Przeważająca część powiatu (poza gminą Kisielice) należy do Zielonych Płuc Polski, czyli regionu odznaczającego się cennymi przyrodniczo terenami, na których znajdują się unikatowe w skali Europy ekosystemy i siedliska.

Do głównych cech charakteryzujących Zielone Płuca Polski należą:

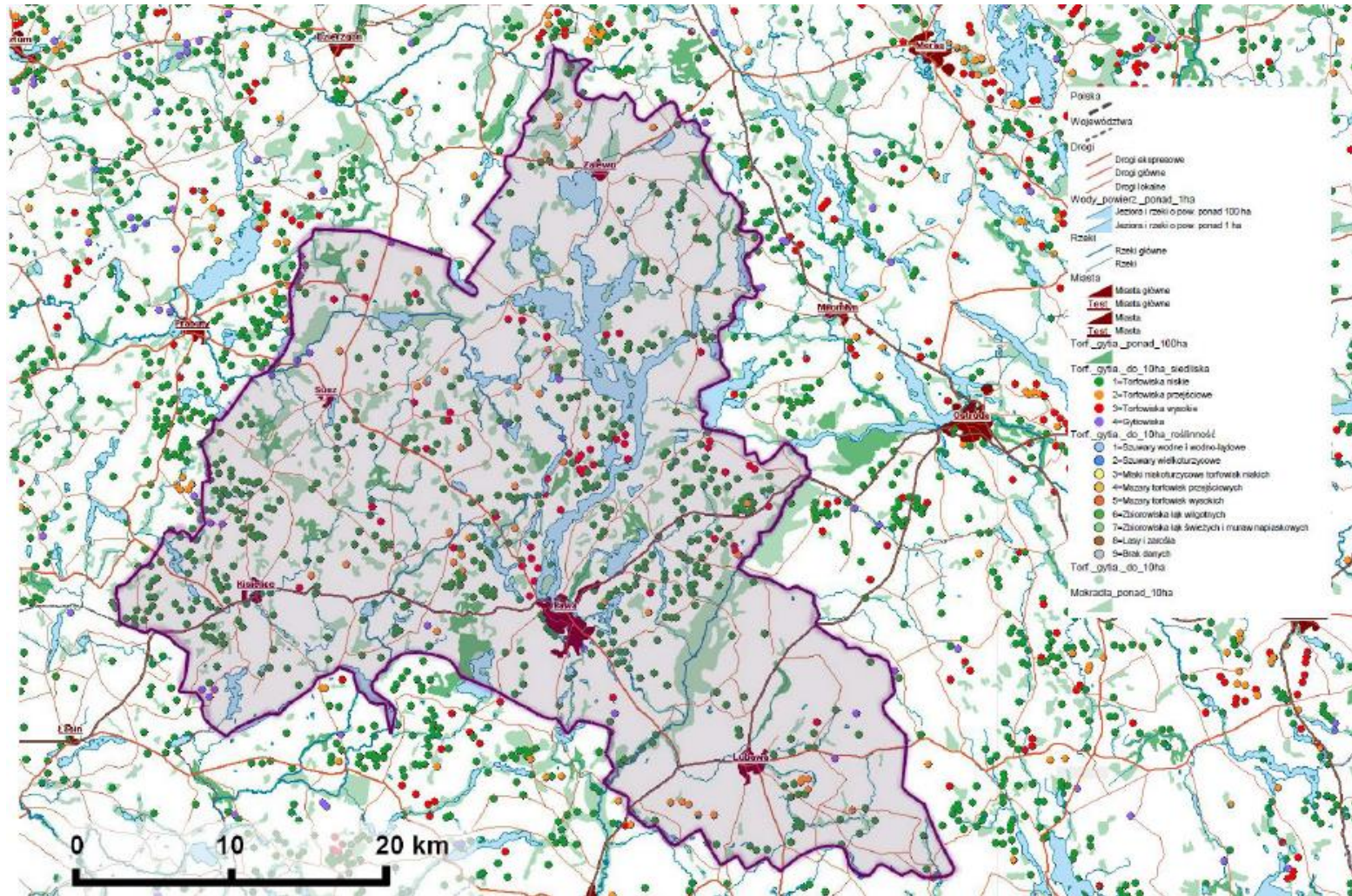
- mała gęstość zaludnienia;
- dobra jakość środowiska przyrodniczego i czyste powietrze;
- unikatowa różnorodność systemu przyrodniczego, występowanie obszarów niezmienionych przez cywilizację;
- atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych;
- możliwość obcowania z przyrodą nie zmienioną przez cywilizację;
- bogactwo oraz różnorodność kultur i obyczajów;
- rozwijająca się infrastruktura usługowa;
- dobre warunki do produkcji zdrowej żywności i lokalizacji „czystego przemysłu”.

W strukturze obszarowej powiatu iławskiego dominują użytki rolne (ok. 58%), wśród których 43% stanowią grunty orne. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują ok. 28% ogólnego obszaru powiatu,

a pozostałe grunty i nieużytki stanowią 14%.

Obszar powiatu, a zwłaszcza jego centralna część charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, gęstą siecią wodną i bogatą fauną i florą, co stanowi o jego wysokiej wartości przyrodniczej i atrakcyjności turystycznej. Na terenie powiatu znajduje się ok. 80 jezior o łącznej powierzchni ok. 8 273 ha (6% powierzchni powiatu), w tym najdłuższe jezioro Polski – Jeziorak. Na nim znajduje się największa, według wielu źródeł wyspa śródładowa w Europie - Wielka Żuława, dzięki czemu miejsce to bywa zaliczane do najciekawszych miejsc w Europie. Znaczna część powiatu (42,9%) pokryta jest różnego rodzaju formami ochrony przyrody (nie uwzględniono obszarów Natura 2000, które jednak w znacznej części pokrywają się z innymi obszarami chronionymi). Występują tu także liczne obszary wodno-błotne. Na południowy zachód od Iławy, na granicy powiatów iławskiego i nowomiejskiego znajduje się rozległy kompleks torfowiskowo-bagienny-jeziorny. Ponadto teren powiatu pokrywa sieć korytarzy ekologicznych, które zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie przyrody stanowią obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Rysunek 16. Obszary wodno-błotne na terenie powiatu iławskiego.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2020.

3.9.2.1. OBSZARY CHRONIONE

Obszar powiatu iławskiego charakteryzuje się bogatą różnorodnością przyrodniczo-krajobrazową. Teren powiatu objęto różnymi formami ochrony przyrody, na mocy ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z CRFOP udostępnionym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w granicach powiatu znajduje się 6 rezerwatów przyrody, 2 parki krajobrazowe, 8 obszarów chronionego krajobrazu, 7 obszarów Natura 2000, jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 9 użytków ekologicznych, jedno stanowisko dokumentacyjne i 158 pomników przyrody.

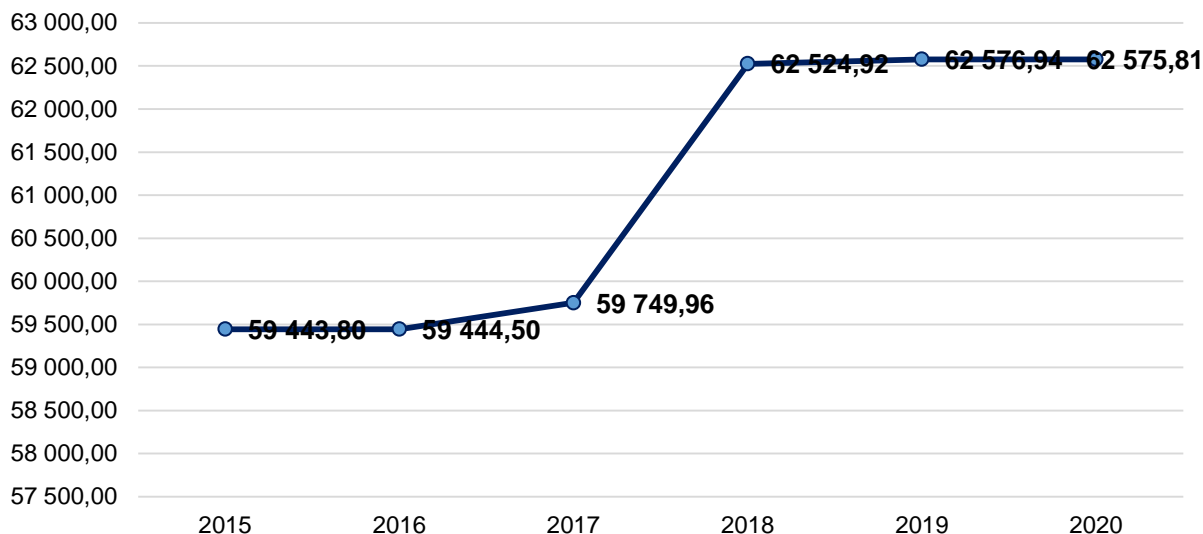
Tabela 51. Powierzchnia obszarów podlegających ochronie prawnej w powiecie iławskim (stan na 31.12.2020 r.).

Obszary prawnie chronione	Powierzchnia [ha]
Ogółem	62 575,81
Rezerваты przyrody	1 294,02
Parki krajobrazowe	23 538,52
Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	750,02
Obszary chronionego krajobrazu	38 329,82
Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	91,76
Użytki ekologiczne	128,73
Stanowiska dokumentacyjne	2,00

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu systematycznie wzrasta, zgodnie z poniższym wykresem.

Powierzchnia obszarów chronionych [ha]

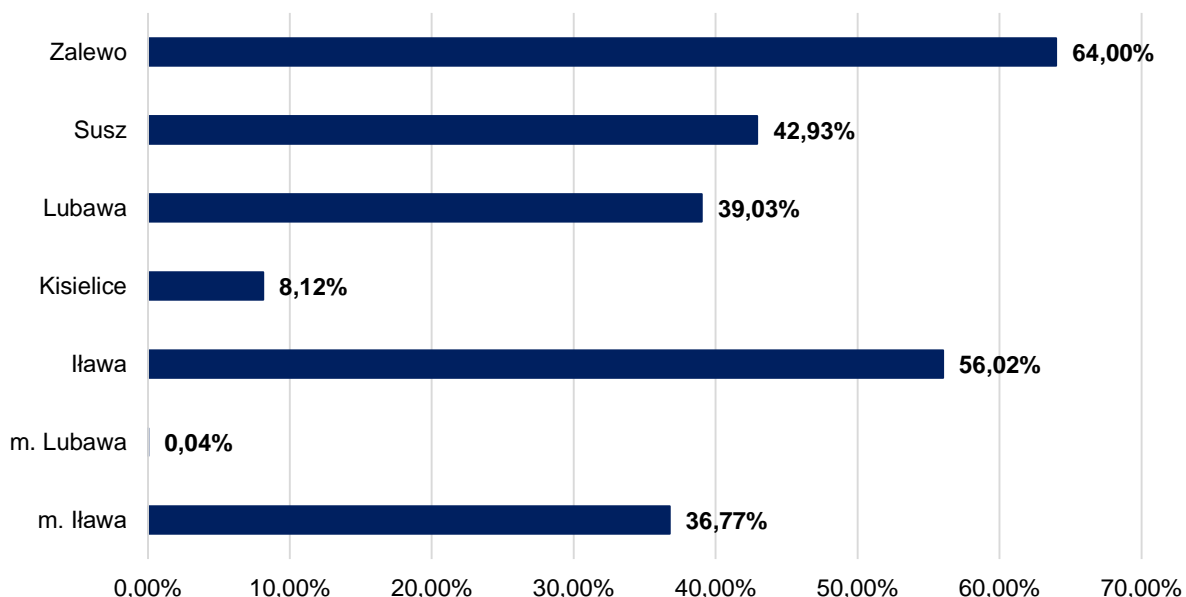

Wykres 15. Powierzchnia obszarów chronionych na terenie powiatu iławskiego w latach 2015-2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Stopień pokrycia gmin powiatu iławskiego obszarami chronionymi jest bardzo nierównomierny i waha się od blisko 0% w gminie miejskiej Lubawa do 64,4% w gminie Zalewo, zgodnie z poniższym wykresem.

Udział obszarów chronionych w poszczególnych gminach powiatu iławskiego

Wykres 16. Udział obszarów chronionych w poszczególnych gminach powiatu iławskiego.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie - art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, (t. j. Dz.U. 2021 r. poz. 1098).

W granicach powiatu objęto ochroną prawną 154 pomniki przyrody żywej i 4 przyrody nieożywionej. Wśród nich znajdują się pojedyncze drzewa (102), grupy drzew (52) i głazy (4).

Tabela 52. Liczbowe zestawienie pomników przyrody na terenie powiatu iławskiego (stan na 31.12.2020 r.).

Lp.	Gmina	Rodzaj pomnika			
		Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Głazy	Inne
1	m. Iława	0	0	0	0
2	g. Iława	29	24	0	0
3	m. Lubawa	1	0	0	0
4	g. Lubawa	2	0	4	0
5	Susz	43	8	0	0
6	Zalewo	9	14	0	0
7	Kisielice	18	6	0	0

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Natura 2000 to program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Wspólne działanie na rzecz zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy w oparciu o jednolite prawo ma na celu optymalizację kosztów i spotęgowanie korzystnych dla środowiska efektów. Podstawą programu Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy – dyrektywa ptasia oraz dyrektywa siedliskowa.

Na terenie powiatu iławskiego znajduje się siedem obszarów Natura 2000, scharakteryzowanych poniżej.

Tabela 53. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Nazwa Obszaru Natura 2000	Kod	Gminy na terenie powiatu iławskiego objęte obszarem NATURA 2000
1	Dolina Drwęcy	PLH280001	Lubawa, Iława
2	Jezioro Karaś	PLH280003	Iława
3	Ostoja Dylewskie Wzgórza	PLH280043	Lubawa
4	Aleje Pojezierza Iławskiego	PLH280051	Iława, Susz
5	Ostoja Iławska	PLH280053	Susz, Zalewo, m. Iława, Iława
6	Ostoja Radomno	PLH280035	Iława
7	Lasy Iławskie	PLB280005	Susz, Zalewo, m. Iława, Iława

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Dolina Drwęcy PLH280001 stanowi jedną z głównych osi ekologicznych kraju posiadających znaczenie europejskie. Kształt ostoi sprzyja zachowaniu tras migracji i rozprzestrzeniania się wielu gatunków fauny i flory. Jest to korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim. Stwierdzono tu występowanie 22 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Rzeka Drwęca i jej dorzecze objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych, zaś rzeka Wel jest wymieniana jako jeden z głównych cieków dorzecza Drwęcy o walorach kwalifikujących ją jako podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych.

Na obszarze występują cenne siedliska rzadkich i chronionych gatunków zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym. Odnotowano tu 27 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, takich jak: minóg strumieniowy, jesiotr bałtycki, łosoś, boleń, różanka, koza, piskorz, głowacz białopłetwy.

Na obszarze znajduje się również duża mozaika siedlisk związanych z doliną rzeczną. Są to: nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, niżowe, nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe, starorzecza, świeże niżowe łąki użytkowane ekstensywnie i łąg olszowo-jesionowy. Ponadto występują tu siedliska związane z krajobrazem pojeziernym, mające wpływ na warunki hydrologiczne (głównie retencyjne) i mikroklimatyczne obszaru: brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Littorelletea, Isoëto-Nanojuncetea, naturalne dystroficzne zbiorniki wodne, naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej regeneracji, torfowiska przejściowe i trzęsawiska oraz siedliska marginalne, to jest wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi.

Dla ww. obszaru wydane zostało Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2016 r. poz. 191).

Jezioro Karaś PLH280003 Ostoja leży na południowym krańcu Pojezierza Iławskiego, około 6 km na południowy - zachód od Iławy. Obejmuje ona jezioro wraz z przyległymi terenami bagiennymi i torfowiskowymi. Na terenie ostoi zachodzi intensywny proces zarastania i łądowienia jeziora w wyniku osadzania się materii organicznej pochodzącej z podwodnych łąk oraz z roślinności szuwarowej. Procesowi temu sprzyja narastanie pła roślinności szuwarowej z brzegu jeziora ku jego środkowi. Na zbiorniku tworzą się liczne wyspy typu szuwarowego i zaroślowo -szuwarowego. Podwodne łąki ramieniowe, pokrywające dno części jeziora oraz występujące na obrzeżach zbiornika torfowiska przejściowe, są rzadki zbiorowiskami roślinnym, szczególnie ważnymi dla ochrony europejskiej przyrody. Ostoja ma bardzo duże znaczenie w ochronie ptaków cennych dla Europy, związanych ze środowiskami wodno-błotnymi. Są to m.in. rybołów, bielik, bąk i bączek. W ostoi gniazdują setki łąbędzy niemych, a w czasie przelotów zatrzymują się tu duże stad gęsi, kaczek i żurawi.

Dla ww. obszaru opracowywany jest plan zadań ochronnych.

Ostoję Dylewskie Wzgórza PLH280043 Do głównych walorów tego obszaru należy obecność 11 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących około 50 proc. powierzchni obszaru oraz 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Siedliskami przewodnimi są: żyzna buczyna niżowa (kod 9130-1) i grąd subatlantycki *Stellario-Carpinetum* (kod 9160-1); kwaśna buczyna niżowa (kod 9119-1); reliktowy grąd zboczowy (kod 9170-1); łąg jesionowo-olszowy (kod 91E0-3); łąg wiązowo-jesionowy śledziennicowy (kod 91F0-2); źródłiskowe lasy olszowe (kod 91E0-4); nadrzeczna olszyna górską (kod 91E0-6); brzezina bagienna (91D0-1); Jezioro Francuskie (kod 3160), torfowisko przejściowe (kod 7140-1).

Wśród rzadkich gatunków roślin występujących na terenie ostoi obecne są: podkolan zielonawy, przetacznik górski i czosnek niedźwiedzi.

Na gładzach oraz pniach starych buków, w jarach nad Gizelą oraz w okolicy Jeziora Francuskiego stwierdzono jedyne stanowisko w województwie widłozębu zielonego.

Na terenie ostoi występuje populacja mopka, a także płazów: kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej.

Z ryb występują: minóg rzeczny, koza i głowacz białopłetwy.

Dla ww. obszaru opracowywany jest plan zadań ochronnych.

Aleje Pojezierza Iławskiego PLH280051 Obszar ten stanowi jedną z najważniejszych w kraju ostoi pachnicy dębowej, gatunku priorytetowego wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (kod 1084). Ponadto odnotowano tu co najmniej 23 gatunki innych chrząszczy rzadkich w Polsce, w tym podobnie jak pachnica objętych ścisłą ochroną (ciołek matowy *Dorcus parallelipedus*, tęgosz rdzawy *Elater ferrugineus* i kusak *Velleius dilatatus*). Z zadrzewieniami związane są liczne rzadkie gatunki epifitów, w tym objęte ochroną gatunkową porosty: odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea* i mąkla tarniowa *Evernia prunastri*. Krzaczaste zarośla stanowią miejsca lęgowe "naturowych" gatunków ptaków: gąsiorka *Lanius collurio* i jarzębatki *Sylvia nissoria*.

Dla ww. obszaru wydane zostało Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 2 grudnia 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Aleje Pojezierza Iławskiego PLH280051 [Dziennik Urzędowy Województwa Warmińsko - Mazurskiego z 2014r. Poz. 3974].

Ostoja Iławska PLH280053 na terenie ostoi stwierdzono 790 taksonów roślin kwiatowych (35 proc. flory Polski). Ochronie całkowitej podlega 29 gatunków, m.in. bażyna czarna, grzybień północny, rosiczka okrągłolistna, lipiennik Loesela, listera jajowata, inne storczyki z rodzaju kruszczyk i kukulka, sierpowiec błyszczący, wawrzynek wilczełyko, wroniec widlasty, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, fiołek torfowy.

Wśród zwierząt występują: płazy chronione - kumak nizinny, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, traszka grzebieniasta; 5 gatunków chronionych gadów - żmija zygzakowata, zaskroniec, padalec, jaszczurka zwinka i żyworódka; 135 lęgowych gatunków ptaków, w tym 116 chronionych (m.in. derkacz, bielik, bąk, bączek, orlik krzykliwy, kania ruda i czarna); 32 gatunki ssaków, w tym 5 chronionych (m.in. jeź wschodni, bóbr, wydra); 3 gatunki ryb - różanka, piskorz, koza oraz bezkręgowce - pachnica dębowa, zalotka większa.

Dla ww. obszaru wydane zostało Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 19 września 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Iławska PLH280053.

Ostoja Radomno PLH280035 zanotowano tu 12 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmujących 35% obszaru. Wyjątkowo dobrze zachowane jest mechowisko nad Strugą Radomno, jest ono duże powierzchniowo i nie ma śladów degradacji. Ostoję cechuje wysoka bioróżnorodność. Zanotowano tu gatunki roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (lipiennik Loesela, sierpowiec błyszczący, bóbr, wydra, zalotka większa, czerwończyk nieparek, kumak nizinny, traszka grzebieniasta). Jest tu 18 gatunków roślin z czerwonych list: turzyca dwupienna *Carex dioica*, turzyca bagienna *Carex limosa*, wełnianka delikatna *Eriophorum gracile*, gwiazdnica grubolistna *Stellaria crassifolia* (rośliny naczyniowe), mszar nastroszony *Paludella squarrosa*, błotniszek wełnisty *Helodium blandowii*, błyszczce włosowate *Tomenthypnum nitens*, torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum*, nastroszka kędzierzawa *Uloa crispata* i rzęśienica kutnerowata *Trichocolea tomentella*. Duże populacje mają storczyki, w tym kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, listera jajowata *Listera ovata*, kukulka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii* i kukulka krwista w odmianie żółtej *Dactylorhiza incarnata* subsp. *ochroleuca*. Duże znaczenie ma stanowisko ostatniego gatunku, gdyż stanowi osobną placówkę położoną z dala od centrum rozmieszczenia na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim.

Dla ww. obszaru opracowywany jest plan zadań ochronnych.

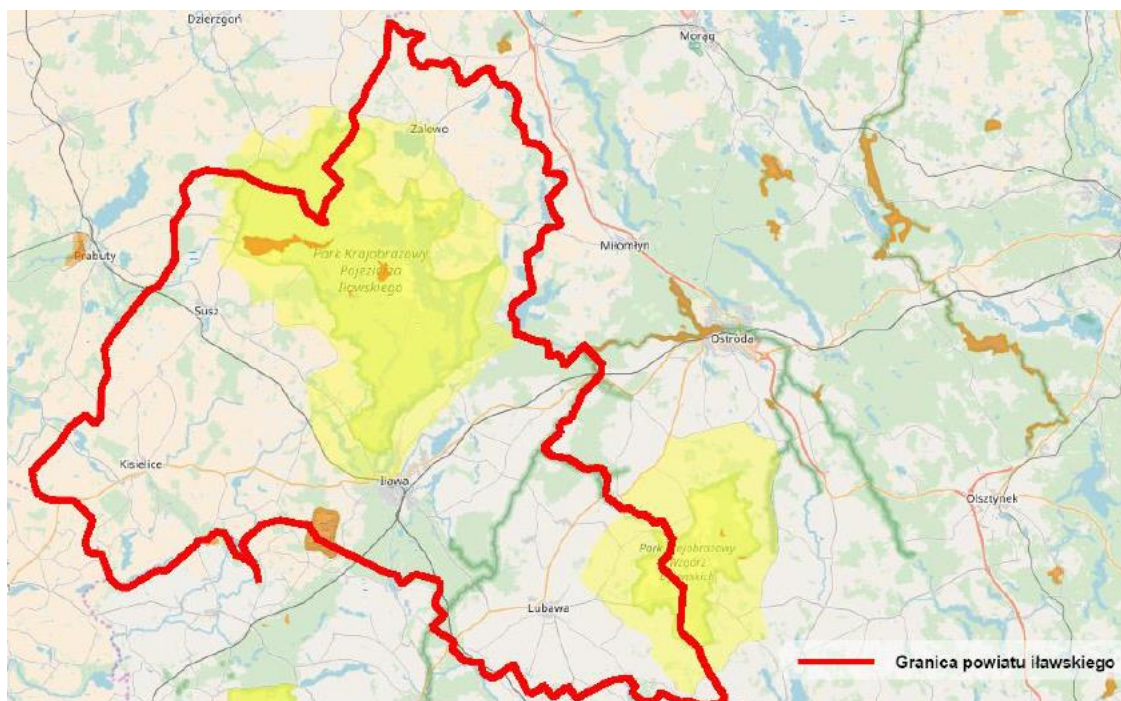
Lasy Iławskie PLB280005 ostoja ptasia o randze europejskiej E 16. Występuje co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla rybołów (PCK) - co najmniej 2%-3% populacji krajowej (C6), bielik (PCK) - co najmniej 2% populacji krajowej (C6), gągoł - co najmniej 2% populacji krajowej (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), podgorzałka (PCK), podróżniczek (PCK), trzmielojad; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje bocian czarny, orlik krzykliwy (PCK), żuraw, rybitwa czarna. Ostoja ważna dla ochrony dobrze zachowanych siedlisk buczyny (pomorskiej i kwaśnej), zboczowych lasów klonowo-lipowych oraz grądu subatlantyckiego. Liczne są także płaty łąg jesionowo-olszowych. Obszar ważny dla ochrony bobra i wydry. Warto też podkreślić bogatą florę roślin naczyniowych (790 taksonów) z licznymi gatunkami rzadkimi i ginącymi w skali Polski oraz gatunkami prawnie chronionymi (32).

Dla ww. obszaru opracowywany jest plan zadań ochronnych.

Parki krajobrazowe

Parki krajobrazowe chronią obszary ze względu na ich wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe i walory krajobrazowe w celu ich zachowania i promowania w duchu zrównoważonego rozwoju. Na terenie powiatu iławskiego zlokalizowane są dwa parki krajobrazowe:

- Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich (gmina Lubawa). Powierzchnia Parku - ponad 7 151,2 ha, wraz z otuliną – 22 033,8 ha),
- Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego (gminy: Iława, miasto Iława, Zalewo, Susz). Park zajmuje 22 404,7 ha, wraz z otuliną - 38 823,8 ha).

Rysunek 17. Parki krajobrazowe na terenie powiatu iławskiego (kolor żółty).

Rezerваты przyrody

Zgodnie z treścią ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 1098) rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na obszarze powiatu iławskiego znajdują się 6 rezerwatów przyrody. Podstawowe informacje na temat rezerwatów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 54. Rezerwy przyrody na terenie powiatu iławskiego.

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Powierzchnia [ha]	Rodzaj rezerwatu	Opis celów ochrony przyrody	Plan ochrony
Jezioro Gaudy	Susz	1957-02-22	520,56	faunistyczny	Rezerwat tworzy się w celu zachowania miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych oraz zespołów roślinności torfowiskowej.	Nie
Jezioro Iłgi	Iława	1957-02-22	74,93	faunistyczny	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie i ochrona miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych oraz zespołów roślinności torfowiskowej.	Nie
Czerwica	Susz	1957-10-26	12,59	krajobrazowy	Rezerwat tworzy się w celu ochrony procesów regeneracyjnych zachodzących w opuszczonej kolonii kormorana czarnego.	Nie
Jezioro Karaś	Iława	1958-05-30	814,65	wodny	Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora wraz z otaczającymi je bagnami jako siedlisk awifauny.	Nie
Jasne	Iława	1988-07-27	106,30	wodny	Celem ochrony jest zachowanie oligotroficznego jeziora Jasne, gystroficznego jeziora Luba, torfowisk występujących w rynnice pojezierniej oraz otaczających je drzewostanów.	Nie
Rzeka Drwęca	Lubawa, Iława	1961-09-19	1822,49	faunistyczny	Celem ochrony jest środowisko wodne i ryby w nim bytujące, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy.	Tak

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych. Działalność na terenach objętych tą formą ochrony uwarunkowana jest opracowaniem dla nich planu zagospodarowania przestrzennego, który uwzględni postulaty przyrodników i historyków.

Na terenie powiatu znajdują się 1 zespół przyrodniczo – krajobrazowy.

Tabela 55. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy na terenie powiatu iławskiego.

Nazwa	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Położenie na terenie powiatu iławskiego	Opis wartości przyrodniczej
Jeziora Zwiniarz	2007-07-11	151,76	Lubawa	Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów otwartych otaczających jezioro Zwiniarz.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Użytki ekologiczne

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu ławskiego do roku 2030

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 56. Użytki ekologiczne na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Gmina	Nazwa użytku ekologicznego	Data utworzenia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej
1	Iława	Jezioro Czarne	2009-08-15	1,12	jezioro śródleśne - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych
2	Iława	Jezioro Łajskie	1993-08-24	8,83	jezioro oligotroficzne, stanowiące korzystny biotop dla wielu gatunków roślin chronionych i ptaków
3	Iława	Kociołek	1998-06-16	0,36	jezioro śródleśne Kociołek - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych
4	Iława	Plajtek Duży	1998-06-16	9,45	jezioro śródleśne Plajtek Duży - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych
5	Iława	Plajtek Mały	1998-06-16	4,02	jezioro śródleśne Plajtek Mały - ostoja wielu rzadkich gatunków roślin wodnych, bagiennych i torfowiskowych oraz ptaków wodno-błotnych
6	Lubawa	Szczepankowo	1999-12-29	1,86	płaty nieużytkowanej roślinności - działka nr 124 oraz część działki 125 - nieużytki o pow. 0,48 ha
7	Lubawa	Wałdyki	1999-12-29	6,96	płaty nieużytkowanej roślinności - działki 118, 125, 128, 131, 124 oraz część działki 124 - nieużytek i pastwisko V o pow.
8	Lubawa	Napromek	1999-12-29	0,98	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich i chronionych gatunków, ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk – część działki nr 3178/1
9	Zalewo	Czaplak	1998-10-29	95,15	las borealny oraz łęg - ostoja wielu rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Stanowiska dokumentacyjne

Stanowiskami dokumentacyjnymi są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

W powiecie znajduje się jedno stanowisko dokumentacyjne o nazwie Losy (gm. Lubawa, pow. 2,00 ha). Jest to wyrobisko osadów na wschodnim zboczu garbu wysoczyzny polodowcowej - ochrona ma ograniczyć eksploatację kredy jeziornej i składowania odpadów i zanieczyszczeń w obrębie całego wyrobiska.

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych

W powiecie iławskim zlokalizowane są następujące OChK:

- Kanału Elbląskiego (gminy Zalewo i Iława),
- Pojezierza Iławskiego (część A i B) (gmina Zalewo, Iława, Susz, miasto Iława),
- Pojezierza Iławskiego – Wschód (gmina Zalewo),
- Rzeki Liwy (gmina Susz),
- Jeziora Goryńskiego (gmina Kisielice),
- Doliny Dolnej Drwęcy, (gminy Iława, Lubawa, miasto Iława i miasto Lubawa),
- Doliny Rzeki Wel (gmina Lubawa),
- Wzgórz Dylewskich (gmina Lubawa).

3.9.2.2. LASY

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie powiatu iławskiego wynosi 38 262,88 ha, co daje lesistość na poziomie 27,66%. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest niższy od średniej krajowej, która wynosi 30%. Do najbardziej zalesionych gmin powiatu należy gmina Iława.

Strukturę gruntów leśnych na terenie powiatu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 57. Wskaźniki lesistości na terenie powiatu iławskiego (stan na 31.12.2019 r.).

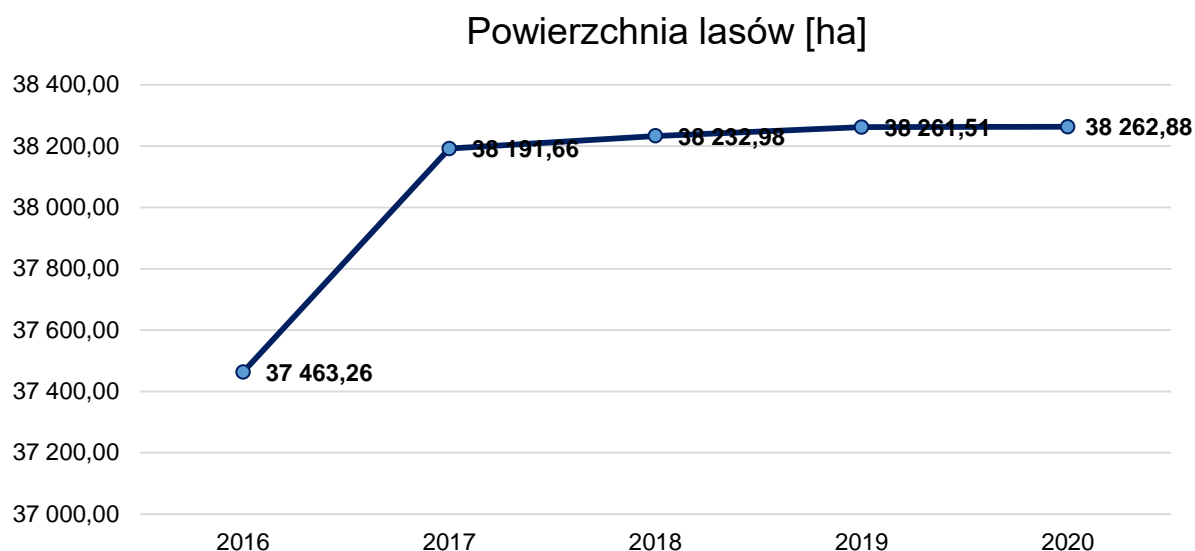
Jednostka terytorialna	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]			Lesistość [%]
	Ogółem	Lasy publiczne ogółem	Lasy prywatne ogółem	
m. Iława	303,02	295,90	7,12	13,85%
g. Iława	18 584,28	18 090,45	493,83	44,00%

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

m. Lubawa	4,83	0,00	4,83	0,29%
g. Lubawa	3 210,16	2 238,27	971,89	13,58%
Susz	8 429,78	7 867,42	562,36	32,54%
Zalewo	5 271,84	4 876,81	395,03	20,76%
Kisielice	2 458,97	2 089,47	369,50	14,23%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

W ciągu ostatnich lat zaobserwować można nieznaczny, choć systematyczny wzrost lesistości powiatu iławskiego.

Wykres 17. Powierzchnia lasów [ha] na terenie powiatu iławskiego w latach 2016-2020.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

Największe kompleksy leśne zlokalizowane są:

- w centrum powiatu, po zachodniej stronie jez. Jeziorak – obszar Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego (gm. Iława, m. Iława, gm. Susz i gm. Zalewo),
- w centrum powiatu, po wschodniej stronie jez. Jeziorak (gmina: Iława i Zalewo),
- na południe od miasta Iława (gm. Iława).

Na terenie powiatu iławskiego przeważają lasy o charakterze antropogenicznym, wykorzystywane głównie w celach gospodarczych i rekreacyjnych. Przeważająca część powiatu przynależy do dwóch nadleśnictw RDLP w Olsztynie – Nadleśnictwa Iława i Nadleśnictwa Susz.

Na terenie Nadleśnictw Susz i Iława dominują siedliska lasowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków liściastych. W składzie gatunkowym dominuje sosna przy udziale modrzewia, w mniejszym stopniu występuje także buk, brzoza, olsza i dąb. Średni wiek drzew wynosi ok. 65 lat.

Obowiązująca ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 1275) w art. 5 ust. 1 pkt 2 określa, iż nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

Nadleśnictwa na terenie powiatu ławskiego zgodnie z porozumieniami Starosty, sprawują nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własność Skarbu Państwa.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega między innymi na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawaniu świadectwa legalności pozyskanego drewna,
- wydawaniu decyzji administracyjnych (od 01.01.2014 r. wydawanie decyzji znajduje się w gestii Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Starostwa Powiatowego w Ławie).

3.9.2.3. TERENY ZIELENI

Tereny zieleni na obszarach zurbanizowanych pełnią bardzo ważną funkcję zarówno społeczną, jak i przyrodniczą. Ich właściwe zagospodarowanie i pielęgnacja poprawiają estetykę i mikroklimat przestrzeni miejskich, mogą również stanowić swego rodzaju korytarze ekologiczne dla migrujących zwierząt.

W tabeli poniżej scharakteryzowano tereny zieleni, w poszczególnych gminach powiatu w roku 2015 w odniesieniu do roku 2019.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 58. Tereny zieleni w gminach powiatu iławskiego w latach 2015-2019.

Nazwa	parki spacerowo - wycieczkowe		zieleńce		zieleń uliczna		tereny zieleni osiedlowej		parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej		cmentarze	
	2015	2019	2015	2019	2015	2019	2015	2019	2015	2019	2015	2019
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Powiat iławski	23,50	30,03	36,25	36,34	22,66	37,30	46,69	45,93	106,44	112,30	55,70	75,43
m. Iława	8,20	14,73	9,95	10,04	16,86	31,50	38,68	34,05	56,83	58,82	10,30	11,02
m. Lubawa	3,30	3,30	7,70	7,70	0,40	0,40	6,06	7,54	17,06	18,54	5,00	5,00
Iława	0,00	0,00	6,10	6,10	0,00	0,00	0,00	1,10	6,10	7,20	13,30	13,30
Kisielice	2,00	2,00	3,90	3,90	2,40	2,40	0,30	0,69	6,20	6,59	1,90	7,64
Lubawa	7,50	7,50	8,00	8,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,50	15,50	5,90	5,90
Susz	2,50	2,50	0,60	0,60	3,00	3,00	1,25	2,25	4,35	5,35	14,40	14,40
Zalewo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40	0,30	0,40	0,30	4,90	18,17

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/wymiary>, [Dostęp: 30.06.2021 r.].

3.9.3. ANALIZA SWOT

Tabela 59. Analiza SWOT dla komponentu zasoby przyrodnicze.

ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - zróżnicowane środowisko przyrodnicze - wzrastająca powierzchnia obszarów chronionych - bogate walory przyrodnicze i krajobrazowe - zróżnicowany i rozbudowany przestrzennie system obszarów chronionych objęty również europejskim systemami NATURA 2000 i ECONET - opracowane plany zadań ochronnych dla części obszarów Natura 2000 na terenie powiatu - rosnąca lesistość powiatu - dobry stan sanitarny lasów - zwiększanie powierzchni zielonych 	<ul style="list-style-type: none"> - presja w zakresie wykorzystywania terenów przyrodniczo cennych na obszarach parków krajobrazowych pod zabudowę mieszkalną – usługową - lesistość powiatu niższa od średniej krajowej - zagrożenie nadmierną presją turystyczną
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania zewnętrznych środków finansowanych na realizację zadań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych - promowanie cennych zasobów przyrodniczych w kraju, Europie - zalesianie nieużytków - ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, właściwa pielęgnacja szaty roślinnej 	<ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość ekologiczna społeczeństwa - wzrastające zagrożenie pożarowe lasów na skutek następujących zmian klimatu - fragmentacja siedlisk związana z rozwojem zabudowy i przebiegiem ważnych szlaków komunikacyjnych - zmiany klimatyczne prowadzące do zanikania małych powierzchniowych zbiorników wodnych, co może skutkować wyginieniem lub migracją cennych gatunków bytujących na tych terenach - rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory

Źródło: Opracowanie własne.

3.9.4. ZAGROŻENIA

Problemy ekologiczne w zakresie różnorodności biologicznej:

- Zmiany w reżimie hydrologicznym - wzrastająca liczba sytuacji ekstremalnych w korytach cieków.
- Zagrożeniem dla niektórych siedlisk są postępujące procesy naturalnej sukcesji (wkraczanie i wzrost gatunków drzewiastych) związana z zaniechaniem tradycyjnego wykaszania oraz wypasu.
- Powszechny, postępujący rozrost zabudowy obserwowany zarówno na terenach miejskich jak i wiejskich stanowiący zagrożenie dla populacji dziko żyjących gatunków.
- Zagrożenia dla lasów, które stanowią: susze, pożary, występowanie zjawisk ekstremalnych, obecność szkodliwych gatunków owadów oraz grzybów, a także zwiększający się ruch turystyczny i motoryzacyjny.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Powiat iławski jest regionem o bogatych zasobach przyrodniczych i wysokiej różnorodności biologicznej. Aby zachować te walory w dobrym stanie, objęto ochroną prawną cenne przyrodniczo tereny i wdrożono szereg działań minimalizujących szkodliwy wpływ człowieka na środowisko. Atrakcyjne krajobrazy, liczne jeziora i kompleksy leśne przyciągają turystów, co w połączeniu z presjami powodowanymi przez produkcję rolną i przemysł może stanowić lokalne zagrożenie dla jakości środowiska. W przypadku prowadzenia systematycznych działań mających na celu identyfikację zagrożeń i ich skuteczną eliminację, w perspektywie do roku 2030 stan zasobów przyrodniczych nie powinien ulec pogorszeniu.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatyczne wpływają na zasięg występowania gatunków, cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze środowiskiem. Jednakże różne gatunki i siedliska inaczej reagują na zmiany klimatyczne – na niektóre oddziaływanie to wpłynie korzystnie, na inne nie. Większość prognozowanych zmian opiera się o zmiany wartości przeciętnych parametrów klimatycznych: opadów, temperatury, kierunków wiatrów, różnorodność biologiczna pod wpływem tych zmian ulega stopniowym przekształceniom. Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych, głównie z Europy Południowej, Afryki Północnej, Azji, wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. Przewidywane zmiany dotyczą również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych i procesów eutrofizacji. Co więcej, w wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior a także potoków i małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków, które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginieciem lub migracją gatunków. W wyniku zmian klimatycznych istotnym zmianom ulegą składy gatunkowe i typy lasów. Optima ekologiczne gatunków drzewiastych mogą zostać przesunięte na północny-wschód. Proces ocieplania i zwiększanie ryzyka suszy sprzyja rozwojowi chorób i szkodników, w tym także gatunków inwazyjnych. Ciepłe zimy będą wpływać korzystnie na zimowanie szkodników, a zmniejszona pokrywa śnieżna będzie ułatwiać zimowanie zwierząt roślinożernych. Obok zmniejszenia stabilności lasów (większej podatności na szkody od czynników biotycznych i abiotycznych) oraz usług ekosystemowych (turystyka, łagodzenie zmian klimatu przez lasy, ograniczenie naturalnej retencji wodnej lasów), zostaną ograniczone również funkcje produkcyjne i ochronne lasów.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

3.10.1. EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ

Tabela 60. Stan realizacji zadań własnych w zakresie zagrożeń poważnymi awariami na terenie powiatu iławskiego.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania
1	Aktualizacja powiatowego planu zarządzania kryzysowego	Opracowanie w 2019 r. Powiatowego planu zarządzania kryzysowego według nowego wzoru i wytycznych Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

2	Propagowanie standardów prawidłowych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i wypadków z udziałem pojazdów przewożących towary niebezpieczne	<ul style="list-style-type: none">- Przeszkolenie uczniów i pracowników szkół z BHP i postępowania w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu.- Przeprowadzenie szkoleń w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.- Ćwiczenia powiatowe pk. „RAKIETA 2021” w ramach ćwiczenia „WARMIA 2021”.
---	---	--

Źródło: Opracowanie własne.

3.10.2. STAN WYJŚCIOWY

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.), mówiąc o:

- „poważnej awarii – rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Jak wynika z definicji poważnej awarii, jej źródłami mogą być:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych,
- transport materiałów niebezpiecznych.

Na terenie powiatu iławskiego znajduje się jeden zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Jest to rozlewnia gazu płynnego DRAGON GAZ Sp. z o.o. w Redakach, gm. Susz. Zakład zalicza się do zakładów o dużym ryzyku z uwagi na magazynowanie dużych ilości produktów naftowych gazu płynnego propan i propan-butan) i prowadzenia ich dystrybucji. Zdolność magazynowa na terenie zakładu wynosi 225 Mg gazu płynnego. Uwolnienie gazu do atmosfery może powodować zagrożenie wybuchowe, a powstanie pożaru - znaczne straty materialne i skutki wychodzące na zewnątrz zakładu.

W powiecie iławskim nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Do przedsiębiorstw uciążliwych dla środowiska na terenie powiatu należą:

- Animex Foods sp. z o.o. w Warszawie Oddział w Iławie (nagromadzenie amoniaku),
- NOVAGO Sp. z o.o. w Mławie – MBP, bioreaktor i składowisko odpadów komunalnych w Różankach (odory),
- PGB Energetyka 6 Sp. z o. o. w Warszawie – elektrociepłownię na biogaz rolniczy w Falknowie i Kupinie (odory),
- Amelo Sp. z o.o. w Iławie (zanieczyszczanie środowiska ściekami poprodukcyjnymi, odory).

Szczególne obowiązki w zakresie poważnych awarii przemysłowych spoczywają na Zespole Kryzysowym powołanym przez Starostę, który koordynuje działania służb gminnych, policji i straży pożarnej w wypadkach awarii, określając m.in.: procedury działania w trakcie wystąpienia niebezpieczeństwa. Najważniejszym ogniwem działania jest Państwowa Straż Pożarna, która posiada specjalistyczny sprzęt do usuwania niebezpiecznych substancji. Przy Państwowej Straży Pożarnej w Łławie działa Centrum Zarządzania Kryzysowego, usprawniające współdziałanie wszystkich służb w sytuacji zagrożenia. Ciągłe występują potrzeby w zakresie modernizacji sprzętu Państwowej Straży Pożarnej, Starostwo Powiatowe w miarę możliwości będzie wspierało modernizację i rozbudowę potencjału Straży Pożarnej do zwalczania skutków poważnych awarii zagrażających życiu ludzi i środowisku.

Transport materiałów niebezpiecznych

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, w szczególności przez centra miast i wsi. Wyznaczanie tras odbywa się tylko w przypadku transportu substancji szczególnie niebezpiecznych, gdy występuje konieczność ich eskorty przez policję bądź straż pożarną. W pozostałych przypadkach, jeśli znaki drogowe tego nie zabraniają, transport odbywa się po trasach dogodnych z punktu widzenia przewoźnika.

Zagrożeniem dla środowiska są także substancje ropopochodne przedostające się do gruntu podczas eksploatacji pojazdów oraz z nieszczelnych magazynów i stacji paliw. Według ogólnopolskiej bazy firm (Panorama Firm) na terenie powiatu zlokalizowano 29 stacji benzynowych i magazynów paliw. Przedsiębiorcy prowadzący tego typu firmy muszą spełnić szereg wymogów prawnych i realizować obowiązki związane z ochroną środowiska zarówno na etapie budowy czy uruchamiania, jak i eksploatacji stacji.

3.10.3. ANALIZA SWOT

Tabela 61. Analiza SWOT dla komponentu zagrożenia poważnymi awariami.

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie i aktualizacja „rejestrów poważnych awarii” - system pomocy Samorządu Województwa dla OSP i PSP w obszarze ratownictwa techniczno-ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - zagrożenie skażeniem toksycznym, związane z możliwością wystąpienia kolizji cystern samochodowych - niedostateczny system zabezpieczeń przed katastrofami naturalnymi zwłaszcza powodzią i suszami
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności edukacyjnej z zakresu prawidłowego postępowania w razie wystąpienia awarii - środki zewnętrzne na modernizację dróg i budynków oraz dofinansowanie sprzętu dla straży pożarnej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak realizacji działań, które przyczynią się do zmniejszenia zagrożenia poważnymi awariami - wzrost ilości tranzytowych transportów

Źródło: Opracowanie własne.

3.11. ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

3.11.1. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. W Polsce przygotowano „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020) z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy.

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużenia sezonu turystycznego. Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom, jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawałnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będą do zaobserwowania również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość. Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień, a także osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale również na zboczach dolin rzecznych. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową. Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Wpływ zmian klimatu:

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Biorąc pod uwagę aktualnie postępujące ocieplenie klimatu trzeba liczyć się z tym, iż występowanie tego rodzaju zagrożeń może być coraz częstsze. Zasoby wodne tworzą się na obszarach nieurbanizowanych, powstają z opadów atmosferycznych (deszczu, śniegu, lodu), które wsiąkając w glebę lub spływając po powierzchni terenu zasilają rzeki i zbiorniki. Na tych obszarach są retencjonowane, wykorzystywane bezpośrednio dla pokrycia potrzeb roślin, zwierząt i ludzi. Naturalna zdolność terenu do przyjmowania i przetrzymywania wody, zwana retencją, może być przez człowieka odpowiednio kształtowana.

Retencja umożliwia zmagazynowanie wody w okresach jej nadmiaru i wykorzystanie zgromadzonej wody w okresach deficytowych. Działanie takie zwiększa dyspozycyjne zasoby wodne i poprawia strukturę bilansu wodnego.

Odbudowa przynajmniej części zlikwidowanych zbiorników, jak również budowa nowych, ma duże znaczenie zarówno z punktu widzenia bilansu wodnego, jak i zachowania walorów przyrodniczych. Rola i zadania małych zbiorników wodnych mogą być bardzo różne w zależności od głównego celu, dla którego zostały utworzone – hodowla ryb, cele przeciwpowodziowe, nawodnienia rolnicze, rekreacja i walory krajobrazowe, cele przeciwpożarowe, podniesienie jakości wody (osadniki). Bez względu jednak na wiodącą funkcję zbiorniki zawsze stanowią czynnik zwiększający zasoby wodne w zlewni.

3.11.2. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów jądrowych i hydrotechnicznych, itp. Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.). Powstałe zagrożenia w transporcie drogowym, a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (tylko na terenach publicznych) zwalczane są przez odpowiednie jednostki straży pożarnej. Na terenach rolniczych często przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności. Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie powiatu w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 3.10. dotyczącym Zagrożenia poważnymi awariami.

3.11.3. DZIAŁANIA EDUKACYJNE

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dorosłej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju.

Ustawa Prawo ochrony środowiska narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. W środkach masowego przekazu, w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

stosunku do przyrody. Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody. Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową, gimnazjalną i wyższą placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakąkolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach działania dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska. Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać niewłaściwe zachowania. W zakresie działalności edukacyjnej w kwestii szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie powiatu, a także poszczególnych gmin należących do powiatu stale i na bieżąco realizuje się różnorakie akcje:

- spotkania,
- konkursy,
- warsztaty,
- imprezy plenerowe,
- zloty turystyczne.

Powiat iławski powinien w dalszym ciągu współpracować z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, ale także dbałości i szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska. Czynnikiem, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

Przykładem są zadania zapisane w harmonogramie takie jak:

- Prowadzenie edukacji ekologicznej młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu,
- Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

- Edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu pod kątem negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego,
- Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego i rolnego,
- Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych,
- Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami geologicznymi
- Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi,
- Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów.

3.11.4. MONITORING ŚRODOWISKA

Monitoring środowiska prowadzony jest corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Olsztynie. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska mając na względzie jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń, realizując politykę państwa, dba o zapewnienie dobrego stanu środowiska i racjonalne korzystanie z jego zasobów. Zadania Inspektoratu polegają między innymi na działalności inspekcyjnej oraz monitoringu środowiska. Działalność inspekcyjna polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa lub stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania wystawiane są mandaty karne.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, hałasu, pól elektromagnetycznych, gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W przedmiotowym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące działania związane z monitoringiem środowiska:

- Prowadzenie stałego monitoringu wód.
- Prowadzenie monitoringu jakości gleb.
- Monitoring i wzmacnianie kontroli postępowania z odpadami.
- Usuwanie roślinności inwazyjnej oraz monitoring miejsc jej wystąpienia.

4. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY ŚRODOWISKOWE NA TERENIE POWIATU

W poniższej tabeli przedstawiono największe problemy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie powiatu z podziałem na poszczególne komponenty.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 62. Najważniejsze problemy w ostatnich latach na terenie powiatu iławskiego w zakresie poszczególnych komponentów środowiska.

Stan aktualny	Cel poprawy
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
- wysoki udział węgla wykorzystywanego na cele ciepłone	- wyeliminowanie wykorzystania niskosprawnych kotłów węglowych - poprawa jakości powietrza
Zagrożenia hałasem	
- wysoki udział hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg tranzytowych na terenie powiatu	- zmniejszenie uciążliwości emisji komunikacyjnej
Pola elektromagnetyczne	
- zwiększenie generowania promieniowania elektromagnetycznego poprzez budowę nowych stacji nadawczych telewizyjnych, radiowych oraz bazowych telefonii komórkowej	- utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu na niskim poziomie na podstawie prowadzonych badań
Gospodarowanie wodami	
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych - zły stan wszystkich JCWP na terenie powiatu	- poprawa jakości wód powierzchniowych
Gospodarka wodno – ściekowa	
- niewystarczający stopień skanalizowania miejscowości, głównie wiejskich	- wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz przyłączy
Zasoby geologiczne	
- konieczność rekultywacji i zagospodarowania terenów wydobywczych	- dobry stan surowców mineralnych na terenie powiatu - działalność rekultywacyjna prowadzona na terenach poeksploatacyjnych
Gleby	
- niewłaściwa gospodarka rolna - wysoki udział gleb kwaśnych	- poprawa jakości gleb na terenie powiatu - zwiększenie świadomości rolników w odniesieniu do upraw

Stan aktualny	Cel poprawy
Gospodarka odpadami	
<ul style="list-style-type: none"> - znaczna ilość wyrobów azbestowych - rosnąca masa zbieranych odpadów zmieszanych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami - zmniejszenie udziału odpadów zmieszanych w strumieniu odpadów ogółem - powiat oczyszczony z wyrobów azbestowych
Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> - postępująca degradacja środowiska przyrodniczego w związku z rozwojem infrastruktury i budownictwa - lesistość niższa od średniej krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie powierzchni terenów zielonych, powierzchni obszarów prawnie chronionych i powierzchni lasów - wysoka świadomość mieszkańców powiatu w zakresie obszarów chronionych i sposobu ich ochrony
Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ochrona przed potencjalnymi skutkami awarii przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak poważnych awarii odnotowywanych na terenie powiatu

Źródło: Opracowanie własne.

5. NAJWAŻNIEJSZE SUKCESY ŚRODOWISKOWE NA TERENIE POWIATU

W poniższej tabeli przedstawiono największe sukcesy środowiskowe odnotowywane w ostatnich latach na terenie powiatu z podziałem na poszczególne komponenty.

Tabela 63. Najważniejsze sukcesy w ostatnich latach na terenie powiatu iławskiego w zakresie poszczególnych komponentów środowiska.

Podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny
Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<ul style="list-style-type: none"> - wymiana niskosprawnych kotłów węglowych - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - działalność edukacyjna z zakresu ochrony powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa jakości powietrza (mniejsza liczba dni z odnotowywanymi przekroczeniami dobowymi szkodliwych substancji)

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie przez gminy programów mających na celu poprawę jakości powietrza (m.in. Planów Gospodarki Niskoemisyjnej) - udział mieszkańców powiatu w programie dofinansowania „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd” 	
Zagrożenia hałasem	
<ul style="list-style-type: none"> - modernizacja dróg gminnych i powiatowych (wymiana nawierzchni) 	<ul style="list-style-type: none"> - brak znaczącego wzrostu emisji komunikacyjnej na podstawie prowadzonych badań
Pola elektromagnetyczne	
<ul style="list-style-type: none"> - pomiary promieniowania elektromagnetycznego w kilku punktach pomiarowych prowadzone w cyklu trzyletnim 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom promieniowania elektromagnetycznego w gminach powiatu
Gospodarowanie wodami	
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony wód - badania jakości wód powierzchniowych i podziemnych prowadzone na terenie powiatu iławskiego - prowadzona działalność edukacyjna związana z koniecznością retencjonowania wody 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pogorszenia stanu wód podziemnych w ostatnich latach
Gospodarka wodno – ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pogorszenia stanu wód w ostatnich latach - coroczny wzrost zwodociągowania i skanalizowania powiatu
Zasoby geologiczne	
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzone działania rekultywacyjne terenów poeksploatacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - dobry stan surowców mineralnych na terenie powiatu
Gleby	
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności edukacyjnej dla rolników z terenu powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości rolników w zakresie ochrony gleb

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

<ul style="list-style-type: none"> - punkt pomiarowy jakości gleb w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych na terenie powiatu 	
Gospodarka odpadami	
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności edukacyjnej z zakresu gospodarki odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami - wzrost masy zebranych odpadów selektywnie - rozwijająca się infrastruktura gospodarki odpadami m.in. budowa PSZOKów
Zasoby przyrodnicze	
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności edukacyjnej z zakresu ochrony przyrody - prowadzone nasadzenia - dbałość o obszary chronione - opracowywane plany zadań ochronnych dla wszystkich obszarów Natura 2000 na terenie powiatu - coroczny wzrost powierzchni lasów - coroczny wzrost powierzchni obszarów chronionych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona świadomość mieszkańców w zakresie dbałości o środowisko przyrodnicze
Zagrożenia poważnymi awariami	
<ul style="list-style-type: none"> - działalność OSP oraz PSP na terenie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> - brak poważnych awarii odnotowywanych na terenie powiatu w ostatnich 3 latach

Źródło: Opracowanie własne.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

6.1. CELE KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA

Dla obszarów wymagających interwencji wyznaczono cele, kierunki oraz zadania, które służyć mają poprawie stanu środowiska, co przedstawiono w poniższej tabeli. Oprócz tego wyznaczono zadania,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu ławskiego do roku 2030

które służyć mają ochronie i zachowaniu obecnego stanu pozostałych komponentów środowiska. Do każdego zadania przypisano jednostkę odpowiedzialną za wykonanie zadania, zaproponowano wskaźnik monitorowania oraz przypisano możliwe ryzyka, jakie wiążą się z realizacją danego zadania.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 64. Cele programu ochrony środowiska, kierunki interwencji, zadania.

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
GŁÓWNE OBSZARY INTERWENCJI									
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu	Długość przebudowanych i zmodernizowanych dróg powiatowych [km] Źródło: powiat iławski	16,33	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref powiatu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach ³	Przebudowa i modernizacja dróg powiatowych	Powiat iławski	- Przedłużający się termin inwestycji - Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1329N Boreczno – Iława na odcinku Urowo – Iława	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1307N Susz – Jerzwałd – Dobrzyki – Zalewo na odcinku Olbrachtówko – Jerzwałd	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1301N gr. wojew. (Łatkowo) – Bajdy – Zalewo	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji

³ Kierunek interwencji dotyczy także zagrożenia przed hałasem.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1285N Sobiewola – Goryń – Krzywka (gr. wojew.) w km 1+836 – 2+436	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1208N Ogrodzieniec – Trupel – Laseczno – Szymbark – Gardzień w msc. Gulb	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1295N Kamieniec – Ulnowo (odcinek o długości 1,422+3,772 km	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1212N Tynwałd – Rudzienice – Gierłoż – Turznica na odcinku Rudzienice – Mątyki	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa/rozbudowa drogi powiatowej nr 1313N Iława – Karaś – dr. nr 1299N (Wonna) na odcinku Wikielec – granica powiatu	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 2848N – ul. Sienkiewicza w Zalewie wraz z budową kanalizacji deszczowej	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1216N Złotowo – Pietrzwałd – Ryn na odc. Złotowo – Wałdyki	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1272N Rakowice – Lubawa na odc. Targowisko Dolne – Lubawa	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1333N – ul. Wojska Polskiego w Iławie	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1188N Kupin – Wólka Majdańska	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa drogi powiatowej nr 1307N Susz – Jerzwałd – Dobrzyki – Zalewo na odc. Jerzwałd – Zalewo	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych - Brak środków na realizację inwestycji
			Liczba zamontowanych instalacji OZE w powiatowych jednostkach oświatowych (%)	0	3	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu	Montaż instalacji fotowoltaicznych w powiatowych jednostkach oświatowych	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Źródło: powiat iławski						
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Termomodernizacja i przebudowa Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Iławie wraz z montażem instalacji fotowoltaicznych	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Liczba zrealizowanych inwestycji [szt.]	0	1		Przebudowa istniejących sal dydaktycznych w budynku szkoły oraz w części budynku warsztatów szkolnych w Lubawie na internat - I ETAP, Termomodernizacja – II ETAP (budynek warsztatów szkolnych Zespołu Szkół w Lubawie)	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji Źródło: powiat iławski, gminy	25%	100%		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Powiat iławski, gminy	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Ilość jst realizujących działania edukacyjne Źródło: powiat iławski, gminy	powiat iławski, 7 gmin	powiat iławski, 7 gmin		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Powiat iławski, gminy, organizacje ekologiczne	- Brak dofinansowania, brak środków na realizację działania
			Liczba działań promocyjnych Źródło: powiat iławski	1 Artykuł edukacyjny w biuletynie „Życie Powiatu	3		Promocja odnawialnych źródeł energii (m.in. farm fotowoltaicznych, małych elektrowni wodnych, instalacji solarnych i innych)	Powiat iławski, gminy	- Brak działań promocyjnych

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
				Iławskiego"					
			Długość szlaków rowerowych [km] Źródło: powiat iławski	222,60	>222,60	Działania sprzyjające ograniczeniu emisji na terenie powiatu	Budowa ścieżek/szlaków rowerowych	Powiat iławski, gminy	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Długość wybudowanych ciągów rowerowych [km] Źródło: powiat iławski	0	2,08		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1313N na odc. Iława – Wikielec – budowa ciągu pieszo-rowerowego (długość ciągu pieszo – rowerowego 2,08 km)	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Długość wybudowanych ciągów rowerowych [km] Źródło: powiat iławski	0	1,6		Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1333N – ul. Wojska Polskiego w Iławie - budowa ciągu rowerowego	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Długość wybudowanych ciągów rowerowych [km] Źródło: powiat iławski	0	3,61		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1327N N Wola Kamięńska – Lipowy Dwór na odcinku Szalkowo – Iława (Lipowy Dwór) budowa ciągu pieszo – rowerowego	Powiat iławski	- Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Ile gmin prowadzi kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów Źródło: gminy	7	7		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	gminy, Straż Miejska	- Brak realizacji zadania
			Liczba wydanych pozwoleń zintegrowanych Źródło: powiat iławski	0	W miarę potrzeb		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania pozwoleń zintegrowanych	Starosta, Marszałek Województwa	-
			Liczba nowych wydanych pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza [szt.]	2 nowe pozwolenia + 2 zmiany	W miarę potrzeb		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydania pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza	Starosta	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Źródło: powiat iławski						
			Liczba kontroli funkcjonowania Przedsiębiorstw posiadających pozwolenie Starosty na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza [szt.] Źródło: powiat iławski	1	W miarę potrzeb	Prowadzenie kontroli emisji na terenie powiatu	Kontrola funkcjonowania Przedsiębiorstw posiadających pozwolenie Starosty na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza	Starosta, WIOŚ	- brak przeprowadzanych kontroli
			Liczba nowych uruchomionych czujników na terenie powiatu Źródło: powiat iławski	0	1		Uruchomienie czujnika jakości powietrza na budynku Starostwa Powiatowego w Iławie	Powiat iławski	- Brak realizacji inwestycji
2.	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu	Liczba przeprowadzonych kontroli Źródło: WIOŚ	3	W miarę potrzeb	Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń hałasem	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ	- brak przeprowadzanych kontroli
			Ilość punktów monitoringowych badanych na terenie powiatu Źródło: Raport o stanie środowiska opracowany przez GIOŚ	1 (Miasto Lubawa)	Co najmniej 2		Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ	- brak przeprowadzanych kontroli
			Liczba wydanych decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu Źródło: powiat iławski	1	W miarę potrzeb		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania decyzji określającej dopuszczalny poziom hałasu	Starosta	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Liczba przeprowadzonych kontroli	1	W miarę potrzeb		Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	Starosta, WIOŚ	-
			Źródło: powiat iławski Ilość jst realizujących działania edukacyjne Źródło: powiat iławski, gminy	powiat iławski, 7 gmin	powiat iławski, 7 gmin		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	Powiat iławski, gminy	-
3	Pola elektromagnetyczne	Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie powiatu	Liczba nowych przyjętych zgłoszeń instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko z uwagi na wytwarzanie pól elektromagnetycznych	11	W miarę potrzeb	Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym	Szczegółowa analiza zakładów pod kątem przyjmowania zgłoszeń instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko z uwagi na wytwarzanie pól elektromagnetycznych	Starosta	-
			Źródło: powiat iławski Liczba punktów z przekroczeniami promieniowania elektromagnetycznego Źródło: GIOŚ	0	0		Ochrona mieszkańców powiatu przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez weryfikację składanych zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	WIOŚ	-
4	Gospodarowanie wodami	Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu	Stan wód powierzchniowych i podziemnych w punktach pomiarowych Źródło: ocena JCWP oraz JCWPd GIOŚ	JCWP – zły JCWPd – II klasa	JCWP – dobry JCWPd – II klasa	Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła	Prowadzenie stałego monitoringu wód	GIOŚ	- Zanieczyszczenia ze strony mieszkańców i przedsiębiorców

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
		co najmniej dobrego stanu wód	Ilość jst realizujących działania edukacyjne Źródło: powiat iławski, gminy	powiat iławski, 7 gmin	powiat iławski, 7 gmin		Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego	Powiat iławski, Gminy, PGW Wody Polskie	- Brak realizacji działania
			Liczba zbiorników bezodpływowych na terenie powiatu Źródło: GUS	3 752	3 752		Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych	gminy	- Brak prowadzonych kontroli
			Długość rowów melioracyjnych na których wykonano prace konserwacyjne [mb] Źródło: Spółki Wodne	15 120	W miarę potrzeb	Poprawa stanu utrzymania rowów melioracyjnych	Spółki wodne, właściciele gruntów rolnych	- Brak realizacji inwestycji	
			Liczba zmodernizowanych /doposażonych obiektów i urządzeń [szt.] Źródło: PSP	1	W miarę potrzeb	Ochrona przeciwpowodziowa powiatu	Modernizacja obiektów i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW Wody Polskie, Powiat Iławski, gminy	- Brak realizacji inwestycji
			Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie powiatu [ha] Źródło: GUS	112,30	>112,30		Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej infrastruktury	Gminy, właściciele i zarządcy gruntów	- Brak realizacji inwestycji
			5	Gospodarka wodno - ściekowa	Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie	% skanalizowania i zwodociągowania powiatu Źródło: GUS	Zwodociągowanie – 96,61% Skanalizowanie - 75,94%	Zwodociągowanie - 100% Skanalizowanie - 90%	Zwiększenie poziomu skanalizowania i zwodociągowania powiatu

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
		nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową	Ilość jst realizujących działania edukacyjne Źródło: powiat iławski, gminy	powiat iławski, 7 gmin	powiat iławski, 7 gmin		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	gminy	- Brak realizacji działania
6	Zasoby geologiczne	Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji	Liczba nowych wydanych koncesji Źródło: powiat iławski	0	W miarę potrzeb	Ochrona zasobów złóż kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych na obszarze nie przekraczającym 2 ha	Starosta	-
			Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych [ha] Źródło: powiat iławski	19,32	W miarę potrzeb		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Osoby zobowiązane do rekultywacji	- Uchylanie się od obowiązku rekultywacji
7	Gleby	Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego	Liczba nowych decyzji związanych z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej Źródło: Powiat Iławski	33	W miarę potrzeb	Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją	Szczegółowa analiza przed wydaniem decyzji związanej z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej dla nieruchomości pod kątem oddziaływania na środowisko	Starosta	-
			Liczba punktów pomiarowych na terenie powiatu źródło: IUNG	1 (Gmina Zalewo)	Co najmniej 2		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	GIOŚ, IUNG	- Brak prowadzenia monitoringu - Niewłaściwe użytkowanie ze strony mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Ilość działań promocyjnych Źródło: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	kilkanaście	kilkanaście		Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	- Brak realizacji działania
8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Ilość wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia [kg] Źródło: baza azbestowa	24 384 623	0	Bezpieczne dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu	Realizacja programów usuwania azbestu	Posiadacze, gminy, WFOŚiGW	- Małe zainteresowanie mieszkańców
			Liczba nowych wydanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji Źródło: Powiat iławski	2 nowe decyzje + 2 postępowania w toku + 1 decyzja zmieniająca	W miarę potrzeb	Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, a także odzysk energii z odpadów	Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania pozwoleń na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji	Starosta, Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego	-
			Ilość gmin, które osiągnęły wymagane prawem poziomy recyklingu Źródło gminy	7	7	Wyliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów	Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	gminy	-
			Ilość gmin, które prowadzą zbiórki baterii i akumulatorów Źródło: gminy	7	7		Kontynuacja edukacji w zakresie selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	Gminy, organizacje pozarządowe	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			Ilość gmin w których prowadzone były działania edukacyjne źródło: gminy	7	7		Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego	Powiat Iławski, gminy, organizacje pozarządowe	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
							zbierania odpadów komunalnych		
			Liczba przeprowadzonych kontroli źródło: gminy, WIOŚ	1	W miarę potrzeb		Kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w odniesieniu do danych zawartych we wnioskach o wpis do Rejestru działalności regulowanej	gminy, WIOŚ, Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
9	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody	Powierzchnia obiektów i obszarów prawnie chronionych [ha] Źródło: GUS	62 575,81	> 62 575,81	Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	gminy, RDOŚ	- Dewastacja ze strony mieszkańców
			Liczba uchwalonych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniająca korytarze ekologiczne Źródło: gminy	1	W miarę potrzeb		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	gminy	- Brak uwzględniania korytarzy ekologicznych w pzp
			Liczba wykonanych nasadzeń drzew i krzewów [szt.] Źródło: Powiat iławski	1 193	W miarę potrzeb		Prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach powiatowych	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			Liczba nowych pozwoleń na budowę Źródło: Powiat iławski	869	W miarę potrzeb		Szczegółowa analiza wydawanych pozwoleń na budowę pod kątem oddziaływania na środowisko	Starosta	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
			Liczba wykonanych uproszczonych planów urządzania lasów Źródło: Powiat iławski	0	6		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Zieleń, Zielkowo, Pomierki/Kołodziejki, Byszałd, Kazanice, Rożental	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			Liczba wykonanych uproszczonych planów urządzania lasów Źródło: Powiat iławski	0	18		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Ząbrowo, Laseczno, Starzykowo, Tynwałd, Wola Kamińska, Babięty Wielkie, Redaki, Jakubowo Kisielickie, Nowy Folwark, Wola, Łążyn, Wałydyki, Złotowo, Samplawa, Prątnica, Gutowo, Omule, Szczepankowo	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			Liczba wykonanych uproszczonych planów urządzania lasów Źródło: Powiat iławski	0	30		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Siemiany, Frednowy, Wiewiórki, Kamień Mały, Makowo, Stanowo, Borek, Franciszkowo Dolne, Rudzienice, Małyki, Franciszkowo Górne, Januszewo, Różnowo, Bornice, Grabowiec, Chełmżyca, Lubnowy Małe, Kamieniec, Lubnowy Wielkie, Falknowo, Ulnowo, Różanki, Pławty Wielkie, Rakowice, Rumienica, Czerlin, Lubstyn, Lubstynek, Grabowo, Janiki Wielkie	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			Liczba wykonanych uproszczonych planów urządzania lasów Źródło: Powiat iławski	0	54		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Szymbark, Karaś, Radomek, Szczepkowo, Wikielec, Solniki, Gulb, Kamionka, Mózgowo, Zazdrość, Gałdowo, Gardzień, Segnowy, Nejdyki, Nowa Weś, Stradomno, Szalkowo,	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
							<p>Wilczany, Dół, Dziarnówko, Dziarny, Gromoty, Kałduny, Ławice, Smolniki, Tchórzanka, Brusiny, Michałowo, Adamowo, Czerwona Woda, Emilianowo, Krzywiec, Piotrkowo, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Karolewo, Olbrachtówko, Biskupiczki, Butowo, Byliny, Limża, Łodygowo, Goryń, Sobiewola, Klimy, Krzywka, Ogrodzieniec, Łęgowo, Jędrychowo, Kantowo, Trupel, Wałdowo, miasto Iława, miasto Kisielice</p>		
			<p>Liczba wykonanych uproszczonych planów urządzania lasów</p> <p>Źródło: Powiat iławski</p>	0	34		<p>Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Rudniki, Dąbrówka, Nipkowie, Żakowice, Fijewo, Gierłoż Polska, Ludwichowo, Mortęgi, Targowisko, Tuszewo, Jerzwałd, Matyty, Dobrzyki, Duba, Huta wielka, Karpowo, Wieprz, Gajdy, Półwieś, Mozgowo, Wielowieś, Urowo, Bajdy, Boreczno, Janiki Małe, Kupin, Mazanki, Surbajny, Śliwa, Barty, Pozorty, miasto Susz, miasto Zalewo, miasto Lubawa</p>	Powiat iławski	- Brak prowadzonych działań w tym zakresie
			<p>Powierzchnia gruntów leśnych [ha]</p> <p>Źródło: GUS</p>	38 262,88	>38 262,88		<p>Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom</p>	Właściciele i zarządzający lasami	- Dewastacja ze strony mieszkańców
							<p>Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych</p>	Starosta gminy, Nadleśnictwa	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel długookresowy	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródła danych)	Wartość bazowa Rok 2020	Wartość docelowa Rok 2030				
							Realizacja Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie powiatu	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa	- Dewastacja ze strony mieszkańców
			Ilość jst realizujących działania edukacyjne Źródło: powiat iławski, gminy	powiat iławski, 7 gmin	powiat iławski, 7 gmin	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Powiat iławski	- Brak realizacji działania
10	Zagrożenia poważnymi awariami	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii	Liczba przeprowadzonych inwestycji Źródło: PSP, gminy	7	W miarę potrzeb	Poprawa stanu przygotowania powiatu do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków i wyposażenia w tym środków transportu OSP	Poprawa warunków funkcjonowania PSP i OSP	Budżet państwa, Powiat iławski, gminy, NFOŚiGW, Min. Sprawiedliwości	- Brak realizacji inwestycji w ramach działania
			Liczba przeprowadzonych kontroli Źródło: PSP	1	W miarę potrzeb		Kontrola zakładów dużego ryzyka awarii przemysłowej na terenie powiatu	PSP	- Brak prowadzonych kontroli
			Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej Źródło: PSP	0	0		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Państwowa Straż Pożarna, specjalistyczne jednostki ratownictwa chemicznego	- Brak realizacji inwestycji w ramach działania

Źródło: Opracowanie własne.

6.2. HARMONOGRAM RZECZOWO - FINANSOWY

W poniższej tabeli przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych powiatu oraz zadań monitorowanych, opracowany w celu ochrony środowiska na terenie powiatu iławskiego. Pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków budżetowych i pozabudżetowych będących w dyspozycji powiatu. Natomiast pod zadaniami monitorowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków samorządów gminnych, instytucji i przedsiębiorstw, osób fizycznych oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wyższego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom centralnym.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Tabela 65. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania	
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Przebudowa i modernizacja dróg powiatowych	Powiat iławski												W miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, fundusze norweskie, PROW, środki z budżetu państwa
		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1329N Boreczno – Iława na odcinku Urowo – Iława	Powiat iławski												16 600,0	środki własne, inne środki
		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1307N Susz – Jerzwałd – Dobrzyki – Zalewo na odcinku Olbrachtówko – Jerzwałd	Powiat iławski												16 700,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1301N gr. wojew. (Latkowo) – Bajdy – Zalewo	Powiat iławski												3 100,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1285N Sobiewola – Goryń – Krzywka (gr. wojew.) w km 1+836 – 2+436	Powiat iławski												355,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1208N Ogrodzieniec – Trupel – Laseczno – Szymbark –	Powiat iławski												819,0	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania	
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
		Gardzież w msc. Gulb														
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1295N Kamieniec – Ulnowo (odcinek o długości 1,422+3,772 km	Powiat iławski												6 500,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1212N Tynwałd – Rudzienice – Gierłoż – Turznica na odcinku Rudzienice – Mątyki	Powiat iławski												5 500,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa/rozbudowa drogi powiatowej nr 1313N Iława – Karaś – dr. nr 1299N (Wonna) na odcinku Wikielec – granica powiatu	Powiat iławski												7 470,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2848N – ul. Sienkiewicza w Zalewie wraz z budową kanalizacji deszczowej	Powiat iławski												1 500,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1216N Złotowo – Pietrzwałd – Ryn na odc. Złotowo – Wałdyki	Powiat iławski												5 300,0	środki własne, inne środki
		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1272N Rakowice – Lubawa na odc. Targowisko Dolne – Lubawa	Powiat iławski												11 500,0	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
		Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1333N – ul. Wojska Polskiego w Iławie	Powiat iławski											9 400,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1188N Kupin – Wólka Majdańska	Powiat iławski											11 500,0	środki własne, inne środki
		Przebudowa drogi powiatowej nr 1307N Susz – Jerzwałd – Dobrzyki – Zalewo na odc. Jerzwałd – Zalewo	Powiat iławski											14 000,0	środki własne, inne środki
		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Powiat iławski, gminy											w miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, unijne, inne środki
		Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza	Powiat iławski, gminy, organizacje ekologiczne											50,00	środki własne, WFOŚiGW, inne środki
		Budowa ścieżek/szlaków rowerowych	Powiat iławski, gminy											w miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, unijne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem	
		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1313N na odc. Iława – Wiekielec – budowa ciągu pieszo-rowerowego (długość ciągu pieszo – rowerowego 2,08 km)	Powiat iławski											3 100,0	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiG, unijne, inne środki
		Przebudowa z rozbudową drogi powiatowej nr 1333N – ul. Wojska Polskiego w Iławie - budowa ciągu rowerowego	Powiat iławski											2 500,0	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiG, unijne, inne środki
		Rozbudowa drogi powiatowej nr 1327N N Wola Kamieńska – Lipowy Dwór na odcinku Szałkowo – Iława (Lipowy Dwór) budowa ciągu pieszo – rowerowego	Powiat iławski											6 000,0	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiG, unijne, inne środki
		Kontrola funkcjonowania Przedsiębiorstw posiadających pozwolenie Starosty na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza	Powiat iławski, WIOŚ											W ramach zadań własnych organu	-
		Montaż instalacji fotowoltaicznych w powiatowych jednostkach oświatowych	Powiat iławski											W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiG, unijne, inne środki
		Promocja odnawialnych źródeł energii (m.in. farm fotowoltaicznych, małych elektrowni wodnych, instalacji solarnych i innych)	Powiat iławski, gminy, Min. Klimatu i Środowiska, WFOŚiGW											50,00	środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania		
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem			
		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania pozwoleń zintegrowanych	Starosta, Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego												W ramach zadań własnych organu	-	
		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydania pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza	Starosta													W ramach zadań własnych organu	-
2	Zagrożenia hałasem	Zadania własne															
		Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	Starosta, WIOŚ													W ramach zadań własnych organu	-
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w powiecie	Powiat iławski, gminy													10,00	środki własne, WFOŚiGW
3	Pola elektromagnetyczne	Zadania własne															
		Ochrona mieszkańców powiatu przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez weryfikację składanych	Powiat iławski													W ramach zadań własnych organu	-

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania				
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem					
		zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne																	
		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem przyjmowania zgłoszeń instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko z uwagi na wytwarzanie pól elektromagnetycznych	Starosta														W ramach zadań własnych organu	-	
4	Gospodarowanie wodami																		
		Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego	Powiat iławski, gminy, PGW Wody Polskie															50,00	środki własne, WFOŚiGW
5	Zasoby geologiczne																		
		Edukacja mieszkańców powiatu w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami geologicznymi	Powiat iławski, Ministerstwo Klimatu i Środowiska															10,00	środki własne, WFOŚiGW
		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych na obszarze nie przekraczającym 2 ha	Starosta															W ramach zadań własnych organu	środki własne, inne środki

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania		
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem			
6	Gleby	Szczegółowa analiza przed wydaniem decyzji związanej z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej dla nieruchomości pod kątem oddziaływania na środowisko	Starosta													W ramach zadań własnych organu	-
7	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi	Powiat iławski, gminy, organizacje pozarządowe													50,00	środki własne, WFOŚiGW
		Szczegółowa analiza zakładów pod kątem wydawania pozwoleń na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji	Starosta Iławski, Marszałek Województwa Warmińsko - Mazurskiego														W ramach zadań własnych organu
8	Zasoby przyrodnicze	Prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach powiatowych	Powiat iławski													100,00	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM
		Zachowanie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk leśnych przy wykonywaniu	Powiat iławski, RDOŚ														W ramach zadań własnych organu

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania	
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
		prac urzędniowych w obrębie lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa														
		Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Powiat iławski												50,00	środki własne, WFOŚiGW
		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Zieleń, Zielkowo, Pomierki/Kołodziejki, Byszwałd, Kazanice, Rożental	Powiat iławski												Wg kosztów wykonawcy	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW
		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Ząbrowo, Laseczno, Starzykowo, Tynwałd, Wola Kamieńska, Babięty Wielkie, Redaki, Jakubowo Kisielickie, Nowy Folwark, Wola, Łążyn, Wałdyki, Złotowo, Samplawa, Prątnica, Gutowo, Omule, Szczepankowo	Powiat iławski												Wg kosztów wykonawcy	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW
		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Siemiąny, Frednowy, Wiewiórki, Kamień Mały, Makowo, Stanowo, Borek, Franciszkowo Dolne, Rudzienice, Małyki,	Powiat iławski												Wg kosztów wykonawcy	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania	
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem		
159		Franciszkowo Górne, Januszewo, Różnowo, Bornice, Grabowiec, Chełmżyca, Lubnowy Małe, Kamieniec, Lubnowy Wielkie, Falknowo, Ulnowo, Różanki, Pławty Wielkie, Rakowice, Rumienica, Czerlin, Lubstyn, Lubstynek, Grabowo, Janiki Wielkie														
		Sporządzenie uproszczonego planu urzędowania lasu dla obrębów: Szymbark, Karaś, Radomek, Szczepkowo, Wikielec, Solniki, Gulb, Kamionka, Mózgowo, Zazdrość, Gałdowo, Gardzień, Segnowy, Nejdyki, Nowa Wieś, Stradomno, Szalkowo, Wilczany, Dół, Dziarnówko, Dziarny, Gromoty, Kałduny, Ławice, Smolniki, Tchorzanka, Brusiny, Michałowo, Adamowo, Czerwona Woda, Emilianowo, Krzywiec, Piotrkowo, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Karolewo, Olbrachtówko, Biskupiczki, Butowo, Byliny, Limża, Łodygowo, Goryń, Sobiewola, Klimy, Krzywka, Ogrodzieniec, Łęgowo, Jędrychowo, Kantowo, Trupel, Wałdowo, miasto	Powiat iławski													

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)											Źródła finansowania		
				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Razem			
		Iława, miasto Kisielice															
		Sporządzenie uproszczonego planu urządzania lasu dla obrębów: Rudniki, Dąbrówka, Nipkowie, Żakowice, Fijewo, Gierłoż Polska, Ludwichowo, Mortęgi, Targowisko, Tuszewo, Jerzwałd, Matyty, Dobrzyki, Duba, Huta Wielka, Karpowo, Wieprz, Gajdy, Półwieś, Mozgowo, Wielowieś, Urowo, Bajdy, Boreczno, Janiki Małe, Kupin, Mazanki, Surbajny, Śliwa, Barty, Pozorty, miasto Susz, miasto Zalewo, miasto Lubawa	Powiat iławski													Wg kosztów wykonawcy	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW
		Szczegółowa analiza dla wydawanych pozwoleń na budowę pod kątem oddziaływania na środowisko	Starosta													W ramach zadań własnych organu	-

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 66. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o działaniu
-----	--------------------	---------	---	---	---------------------	----------------------------------

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

		Zadania monitorowane				
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Rozbudowa sieci gazowej oraz podłączenie nowych obiektów	Zarządzający siecią gazową	W miarę dostępnych środków finansowych i potrzeb	środki własne	Działanie realizowane w ramach opłacalności ekonomicznej
		Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	gminy, Straż Miejska	W miarę potrzeb	środki własne	-
		Rozbudowa zielonej infrastruktury	gminy	W miarę dostępnych środków finansowych i potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM	-
		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	gminy	W miarę potrzeb	środki własne	-
		Wdrożenie obecnego programu ochrony powietrza wraz z weryfikacją zakładanych efektów	gminy, WIOŚ, podmioty gospodarcze	W miarę dostępnych środków finansowych i potrzeb	środki własne, fundusze krajowe i unijne (w tym RPO WM)	Będzie to kontynuacja realizowanego już działania
		Zadania monitorowane				
2	Zagrożenia hałasem	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ	W miarę potrzeb, w ramach zadań własnych	-	Ilość kontroli zależy od potrzeb
		Kontrola emisji hałasu komunikacyjnego	WIOŚ	W miarę potrzeb, w ramach zadań własnych	-	Ilość kontroli zależy od potrzeb

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

3	Pola elektromagnetyczne	Zadania monitorowane				
		Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy	gminy	Brak kosztów dodatkowych, w ramach prac nad pzp	-	-
4	Gospodarowanie wodami	Zadania monitorowane				
		Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych	gminy	W miarę potrzeb	środki własne	-
		Modernizacja obiektów i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW Wody Polskie, gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, PROW, inne środki	Realizacja wg potrzeb
		Prace konserwacyjne na rowach melioracyjnych	Spółki wodne, właściciele gruntów rolnych, gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, PROW, inne środki	-
		Prowadzenie stałego monitoringu wód	GIOŚ	W miarę potrzeb	środki własne	-
		Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej infrastruktury	gminy, właściciele i zarządcy gruntów	W miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, inne środki	-
5	Gospodarka wodno-ściekowa	Zadania monitorowane				
		Bieżąca modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, inne środki	W ramach KPOŚK

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

		Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych	gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM, inne środki	-
6	Zasoby geologiczne	Zadania monitorowane				
		Realizacja projektów inwestycyjnych związanych z zabezpieczeniem i stabilizacją osuwisk zagrażających zabudowie i infrastrukturze	gminy, administratorzy dróg, właściciele nieruchomości	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	Realizacja w razie potrzeby
		Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	osoby zobowiązane do rekultywacji	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	-
7	Gleby	Zadania monitorowane				
		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	GIOŚ	W miarę potrzeb	środki własne	-
		Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju	Warmińsko - Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Wg kosztorysów, w miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	Kontynuacja realizowanego już działania
		Waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności	Warmińsko - Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	W miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	Kontynuacja realizowanego już działania
8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zadania monitorowane				
		Monitoring i wzmacnianie kontroli postępowania z odpadami	gminy, WIOŚ	W miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	Jako doskonalenie systemu

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

		Realizacja programów usuwania azbestu	Posiadacze, gminy, WFOŚiGW	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	Realizowane w trybie ciągłym	
		Kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w odniesieniu do danych zawartych we wnioskach o wpis do Rejestru działalności regulowanej	gminy, WIOŚ	W ramach zadań własnych	Środki własne	-	
		Zadania monitorowane					
		Realizacja Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie powiatu	Zarządcy lasów, w tym lasów stanowiących własność Skarbu Państwa	Koszt realizacji zadania zależny od zakresu realizowanych zalesień	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	-	
		Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych	gminy, RDOŚ	100,00	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	-	
		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	gminy	W ramach opracowania mpzp	-	-	
		Realizacja planów zadań ochronnych obszarów NATURA 2000	gminy, RDOŚ	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	-	
		Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona na terenie gmin powiatu iławskiego	gminy	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	-	
		Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych	gminy, RDOŚ	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	-	
9	Zasoby przyrodnicze						

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ławskiego do roku 2030

		Ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom	Właściciele i zarządzający lasami	W miarę potrzeb	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne środki	-
10	Zagrożenia poważnymi awariami	Zadania monitorowane				
		Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Państwowa Straż Pożarna, specjalistyczne jednostki ratownictwa chemicznego	W miarę potrzeb	środki własne, inne środki	Realizacja w razie potrzeb
		Poprawa warunków funkcjonowania PSP	Budżet państwa, gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO, inne środki	-
		Rozbudowa i modernizacja OSP wraz z nowoczesnym wyposażeniem	gminy	W miarę potrzeb i dostępnych środków finansowych	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO, inne środki	-

Źródło: Opracowanie własne.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Realizacja zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi. Wdrażanie Programu powinno być zatem możliwe dzięki stworzeniu odpowiedniego systemu finansowego. Podstawowymi źródłami finansowania są środki publiczne (budżetowe państwa, powiatu, gminy lub pozabudżetowe instytucji publicznych), prywatne (np. fundusze inwestycyjne) oraz prywatno - publiczne.

Potencjalne źródła finansowania zadań określonych w niniejszym Programie przedstawiono poniżej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

Publiczna instytucja finansowa, działająca jako państwowa osoba prawna. Głównym jej celem działania jest udzielanie wsparcia finansowego przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. Listę priorytetowych programów NFOŚiGW zatwierdza corocznie Rada Nadzorcza NFOŚiGW.

Corocznie udostępniana jest nowa lista programów priorytetowych.

Wszelkie informacje można uzyskać na stronie Funduszu: <https://www.nfosigw.gov.pl>.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie (WFOŚiGW)

Podstawowym zadaniem wojewódzkich funduszy jest finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych i pozainwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

Corocznie publikowana jest lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie przewidzianych do dofinansowania.

Oficjalny serwis internetowy: <http://wfos.com.pl>

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych powstał na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. 2021 poz. 1326) Funkcjonowanie FOGR szczegółowo określa regulamin ustalony przez Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Z funduszu mogą być dofinansowane następujące działania:

- rekultywacje na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nieustalonych osób,
- rolnicze zagospodarowanie gruntów zrekultywowanych,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

- użyźnianie gleb o niskiej wartości produkcyjnej, ulepszanie rzeźby terenu i struktury przestrzennej gleb, usuwanie kamieni i odkrzaczanie,
- przeciwdziałanie erozji gleb na gruntach rolnych, w tym zwrot kosztów zakupu nasion i sadzonek, utrzymanie w stanie sprawności technicznej urządzeń przeciwerozyjnych, oraz odszkodowania, o których mowa w art. 15 ust. 3,
- budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji,
- budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych,
- wdrażanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych związanych z ochroną gruntów rolnych,
- wykonywanie badań płodów rolnych uzyskiwanych na obszarach ograniczonego użytkowania, o których mowa w art. 16, oraz niezbędnych dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych,
- wykonywanie zastępcze obowiązków określonych w ustawie,
- rekultywację nieużytków i użyźnianie gleb na potrzeby nowo zakładanych pracowniczych ogrodów działkowych,
- zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, do wysokości 5% rocznych dochodów Funduszu.

O dofinansowanie ze środków Funduszu mogą ubiegać się zarówno jednostki samorządu terytorialnego, jak i osoby fizyczne oraz osoby prawne, podejmujące zamierzenia inwestycyjne w rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Fundusz Leśny

Podstawą prawną do utworzenia Funduszu Leśnego była Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji gruntów z 1971 r. Fundusz Leśny stanowi formę gospodarowania środkami na cele wskazane w ustawie o lasach. Fundusz Leśny przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej. Środki Funduszu Leśnego mogą także być przeznaczone na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, sporządzanie planów urządzenia lasu, prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów leśnych, inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)

Krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Głównym źródłem finansowania Programu są środki unijne z Funduszu Spójności. Najważniejszymi beneficjentami Programu są podmioty publiczne (w tym jst) oraz podmioty prywatne (przede wszystkim duże przedsiębiorstwa).

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

W ramach Programu realizowanych będzie 10 osi priorytetowych:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.
4. Infrastruktura drogowa dla miast.
5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.
7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury.
10. Pomoc techniczna.

Zakres finansowania w obszarze energetyki i środowiska przedstawiono poniżej.

I Oś priorytetowa - Zmniejszenie emisyjności gospodarki:

- produkcja, dystrybucja oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), np. budowa, rozbudowa instalacji na biomasę bądź biogaz,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, np. budowa sieci dystrybucyjnych średniego i niskiego napięcia.

II Oś priorytetowa - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:

- rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania),
- ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego (np. redukcja zanieczyszczenia powietrza i rekultywacja terenów zdegradowanych),
- dostosowanie do zmian klimatu, np. zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi, zarządzanie wodami opadowymi, projekty z zakresu małej retencji oraz systemy zarządzania klęskami żywiołowymi.

Program LIFE

Jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Program LIFE na lata 2014-2020 podzielona na dwa podprogramy: na rzecz środowiska oraz na rzecz klimatu. Obszary priorytetowe Programu przedstawiają się następująco:

Program na rzecz środowiska:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami

- przyroda i różnorodność biologiczna
- zarządzanie i informacja w zakresie środowiska

Program na rzecz klimatu:

- ograniczenie wpływu człowieka na klimat
- dostosowanie się do skutków zmian klimatu
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu

Wśród pozostałych funduszy i programów, mogących stanowić źródło finansowania w ramach zadań związanych z ochroną środowiska, wymienić można m.in.:

- środki norweskie i EOG – Mechanizm Finansowy EOG oraz Norweski Mechanizm Finansowy (fundusze norweskie), w ramach których funkcjonują Programy Operacyjne: „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”, „Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych”, „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”.
- Bank Ochrony Środowiska – oferuje kredyty na rzecz inwestycji proekologicznych,
- Bank Gospodarstwa Krajowego – stanowi ważne ogniwo w zakresie finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, w tym rynku oszczędności energii.

8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.1. MONITORING I KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030 Starosta Powiatu Iławskiego powinien sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Powiatu, a także przekazać do organu wykonawczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

W związku z tym dla wspomagania procesu monitorowania postępów w realizacji Programu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji Programu ochrony środowiska.

W tabelach celów i zadań środowiskowych w zakresie każdego obszaru interwencji wskazano wskaźniki realizacji Programu wraz z wartościami bazowymi i docelowymi. Za dwa lata w trakcie wykonywania Raportu z realizacji POŚ i po określeniu wartości wskaźników możliwa będzie ocena czy Program Ochrony Środowiska jest wdrażany w zakładanym stopniu czy zadania są realizowane w planowanym tempie i czy możliwa jest całościowa realizacja Programu do końca okresu programowania.

8.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Podstawową zasadą realizacji programu ochrony środowiska powinna być zasada wykonywania zadań przez poszczególne jednostki włączone w zagadnienia ochrony środowiska, świadome istnienia Programu i swojego uczestnictwa w nim. Szansę na skuteczne wdrożenie Programu daje dobra organizacja zarządzania nim.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Z punktu widzenia pełnionej roli w realizacji Programu można wyodrębnić cztery grupy podmiotów uczestniczących w nim. Są to:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu, w tym instytucje finansujące,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność powiatu, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Zarządzie Powiatu, który składa Radzie Powiatu raporty z wykonania Programu. Zarząd współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz samorządami gminnymi, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji. Zarząd Powiatu nadzoruje wykonanie Programu poprzez Wydział Ochrony Środowiska.

Marszałek, powiat oraz gminy dysponują instrumentarium prawnym umożliwiającym reglamentowanie korzystania ze środowiska. W ich dyspozycji znajdują się także instrumenty finansowe na realizację zadań programu (np. poprzez realizację budżetów jednostek samorządu terytorialnego, środki WFOŚiGW w Olsztynie, środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego itp.).

Ponadto Zarząd Powiatu współdziała z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (m.in.: inspekcja sanitarna, inspekcja ochrony środowiska).

Bezpośrednim realizatorem większości zadań nakreślonych w programie są samorządy gminne jako realizatorzy inwestycji w zakresie ochrony środowiska na własnym terenie, a także podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program. Głównymi odbiorcami Programu są mieszkańcy powiatu iławskiego, którzy subiektywnie oceniają efekty wdrożonych przedsięwzięć.

Rysunek 18. Schemat zarządzania dokumentem.

Źródło: Opracowanie własne.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie powiatu. Polityka ochrony środowiska to stworzenie warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem, czyli takim rozwojem powiatu, który będzie zarówno rozwojem gospodarczym, rozwojem ekonomicznym i rozwojem ekologicznym.

Program ochrony środowiska dla powiatu iławskiego jest podstawowym instrumentem do realizacji zadań własnych i koordynowanych w zakresie ochrony środowiska, które będą w całości lub w części finansowane ze środków będących w dyspozycji powiatu.

Wnioski i podsumowanie w ramach opracowanego Programu Ochrony Środowiska:

- Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza w powiecie iławskim, jest emisja niska związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości w gospodarstwach domowych oraz emisja związana z działalnością małych zakładów, które nie podlegają obowiązkowi posiadania pozwolenia na emisję do powietrza gazów i pyłów. Istotnym problemem są także zanieczyszczenia związane z komunikacją samochodową.
- Największe zagrożenie hałasem oraz emisją spalin ze strony systemu komunikacyjnego na terenie powiatu występuje głównie wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich, w mniejszym stopniu dotyczy to dróg powiatowych i gminnych. W 2020 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zrealizowała zadanie pod nazwą Generalny Pomiar Hałasu. Zadanie to jest realizacją ustawowego obowiązku zarządcy drogi do okresowych pomiarów poziomów hałasu w związku z eksploatacją dróg. W punkcie pomiarowym na terenie miasta Lubawa odnotowano znaczne przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu dla pory dziennej i mniejsze dla pory nocnej.
Na terenie powiatu odnotowuje się także negatywne oddziaływanie hałasu kolejowego na podstawie badań prowadzonych w punkcie pomiarowym w Iławie.
- Monitoring promieniowania elektromagnetycznego prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono na terenie województwa warmińsko - mazurskiego istnienia obszarów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Dla punktów pomiarowych na terenie powiatu iławskiego wartości promieniowania elektromagnetycznego od kilku lat utrzymują się na podobnym, niskim poziomie z niewielką tendencją wzrostową (w punktach pomiarowych Lubawa ul. Biblii Gutenberga/Kopernika, Lubawa ul. Rynek 12, Iława, ul. Niepodległości 13, Iława, ul. Grunwaldzka 3b).
- Obszar powiatu iławskiego leży w granicy dorzecza Wisły, regionie wodnym Dolnej Wisły. Sieć hydrograficzną powiatu tworzą przede wszystkim rzeka Drwęca, wraz z dopływami

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Iławką, Gizelą, Elszką i Sandelą oraz rzeka Osa z dopływami Gardeją i Gacią. W północno-zachodniej części powiatu, największym ciekim powierzchniowym jest rzeka Liwa, odprowadzająca wody w kierunku zachodnim.

Stan wszystkich badanych JCWP rzecznych i jeziornych oceniono jako zły. Stan wód podziemnych w punktach pomiarowych na terenie powiatu określono jako wody dobrej i zadowalającej jakości.

- Na terenie powiatu iławskiego znajduje się 30 udokumentowanych i zarejestrowanych złóż surowców mineralnych. Udokumentowana baza surowcowa na terenie powiatu iławskiego obejmuje kopaliny zaliczane do grupy surowców skalnych. W przeważającej większości są to złoża piasków i żwirów (25 złóż). Na terenie powiatu występują 2 złoża piasku kwarcowego wykorzystywanego do produkcji cegieł wapienno-piaskowych oraz 2 złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Ponadto na terenie powiatu iławskiego rozpoznano jedno złożo kredy.
- Gleby, występujące na obszarze powiatu iławskiego, wykazują znaczne zróżnicowanie pod względem typologicznym. Badania stanu odczynu gleb przeprowadzone przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie wykazały, iż na terenie powiatu iławskiego dominują gleby o charakterze kwaśnym. Stanowią one ok. 45% przebadanych gruntów (pH do 5,5). Gleby lekko kwaśne stanowią 39%, zaś gleby obojętne i zasadowe występują w ilości ok. 16%.
- Obszar powiatu iławskiego charakteryzuje się bogatą różnorodnością przyrodniczo-krajobrazową. Teren powiatu objęto różnymi formami ochrony przyrody, na mocy ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z CRFOP udostępnionym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w granicach powiatu znajduje się 6 rezerwatów przyrody, 2 parki krajobrazowe, 8 obszarów chronionego krajobrazu, 7 obszarów Natura 2000, jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 9 użytków ekologicznych, jedno stanowisko dokumentacyjne i 158 pomników przyrody.
- Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie powiatu iławskiego wynosi 38 262,88 ha, co daje lesistość na poziomie zaledwie 27,66%. Wskaźnik lesistości dla omawianego obszaru jest niższy od średniej krajowej, która wynosi 30%. Do najbardziej zalesionych gmin powiatu należy gmina Iława.
- W powiecie iławskim nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Jako główne kierunki interwencji na terenie powiatu wskazano:

- Poprawa warunków funkcjonowania wybranych stref powiatu wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu.
- Działania sprzyjające ograniczeniu emisji na terenie powiatu.
- Prowadzenie kontroli emisji na terenie powiatu.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń hałasem.
- Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

- Zapobieganie zanieczyszczeniu słodkich wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym naciskiem na zapobieganie u źródła.
- Poprawa stanu utrzymania rowów melioracyjnych, rzek i cieków wodnych.
- Ochrona przeciwpowodziowa powiatu.
- Zwiększenie poziomu skanalizowania i zwodociągowania powiatu.
- Ochrona zasobów złóż kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.
- Ochrona gleb przed degradacją i dewastacją.
- Prawidłowe prowadzenie gospodarki odpadami.
- Bezpieczne dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu.
- Podniesienie świadomości i poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie właściwego gospodarowania odpadami, promowanie proekologicznych postaw, motywowanie mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów oraz ich segregacji.
- Ochrona zieleni, zasobów leśnych oraz obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.
- Poprawa stanu przygotowania powiatu do podejmowania działań w sytuacji zagrożenia poprzez polepszenie warunków użytkowych i funkcjonalnych budynków OSP i wymiany pojazdów OSP na młodsze.
- Kreowanie właściwych zachowań mieszkańców powiatu w przypadku wystąpienia zagrożeń życia i środowiska z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu.

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	21
RYSUNEK 2. GMINY POWIATU IŁAWSKIEGO.....	22
RYSUNEK 3. ZASIĘG OBSZARÓW PRZEKROCZEŃ POZIOMU DOCELOWEGO STĘŻENIA BENZO(A)PIRENU OKREŚLONEGO ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO - MAZURSKIM W 2020 ROKU.....	28
RYSUNEK 4. UKŁAD KOMUNIKACYJNY POWIATU IŁAWSKIEGO.....	40
RYSUNEK 5. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	55
RYSUNEK 6. STATUS JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	57
RYSUNEK 7. OCENA STANU JCWP RZECZNYCH BADANYCH W 2018 ROKU.....	58
RYSUNEK 8. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH JEZIORNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	63
RYSUNEK 9. LOKALIZACJA JCWPD NR 19.....	65
RYSUNEK 10. LOKALIZACJA JCWPD NR 30.....	66
RYSUNEK 11. LOKALIZACJA JCWPD NR 39.....	67
RYSUNEK 12. GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	68
RYSUNEK 13. MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO – PÓŁNOCNO-WSCHODNIA CZĘŚĆ POWIATU IŁAWSKIEGO.....	70
RYSUNEK 14. MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO – POŁUDNIOWO-ZACHODNIA CZĘŚĆ POWIATU IŁAWSKIEGO.....	71
RYSUNEK 16. KLASYFIKACJA ROCZNEJ TEMPERATURY POWIETRZA W POLSCE W LATACH 2009–2019... 98	
RYSUNEK 17. OBSZARY WODNO-BŁOTNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	108
RYSUNEK 18. PARKI KRAJOBRAZOWE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (KOLOR ŻÓŁTY).	115
RYSUNEK 19. SCHEMAT ZARZĄDZANIA DOKUMENTEM.....	170

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015– 2020.....	23
WYKRES 2. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015 – 2020.....	24
WYKRES 3. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU IŁAWSKIEGO W 2020 R.....	25
WYKRES 4. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH DO POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH [T/ROK] W LATACH 2015 – 2020.....	29

WYKRES 5. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH DO POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH [T/ROK] W LATACH 2015 – 2020.	30
WYKRES 6. DŁUGOŚĆ SIECI WODOCIĄGOWEJ [KM] NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015-2020.	74
WYKRES 7. DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACYJNEJ [KM] NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015-2020.	80
WYKRES 8. LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (DANE NA 31.12.2019 R.).....	80
WYKRES 9. PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZLOKALIZOWANE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (DANE NA 31.12.2019 R.).....	81
WYKRES 10. UDZIAŁ (%) GLEB UŻYTKÓW ROLNYCH O RÓŻNYM STOPNIU ZAKWASZENIA W POWIECIE IŁAWSKIM.	95
WYKRES 11. UDZIAŁ (%) UŻYTKÓW ROLNYCH O RÓŻNYCH POTRZEBACH WAPNOWANIA W POWIECIE IŁAWSKIM.	95
WYKRES 12. ZASOBNOŚĆ PRYZYWAJALNYCH FORM MAKROELEMENTÓW W GLEBACH WYRAŻONA JAKO % PRZEBADANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIECIE IŁAWSKIM. ...	96
WYKRES 13. ODPADY ZEBRANE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W OSTATNICH LATACH.	100
WYKRES 14. ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU 2019 [T] NA TERENIE GMIN POWIATU IŁAWSKIEGO.	101
WYKRES 15. POWIERZCHNIA OBSZARÓW CHRONIONYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015-2020.	110
WYKRES 16. UDZIAŁ OBSZARÓW CHRONIONYCH W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU IŁAWSKIEGO.	110
WYKRES 17. POWIERZCHNIA LASÓW [HA] NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2016-2020.....	120

SPIS TABEL

TABELA 1. ANALIZA SPÓJNOŚCI DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH.	9
TABELA 2. JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2020 R.)..	22
TABELA 3. DANE DEMOGRAFICZNE GMIN POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2020 R.)..	23
TABELA 4. PODMIOTY WG PKD 2007 I RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	24
TABELA 5. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	26
TABELA 6. WYNIKOWE KLASY DLA STREFY WARMIŃSKO - MAZURSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ ZA 2019 R. DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA.....	27

TABELA 7. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH DO POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH [T/ROK] NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	29
TABELA 8. STRUKTURA WYKORZYSTANIA ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	33
TABELA 9. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.	33
TABELA 10. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY ZAGROŻENIA HAŁASEM NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	35
TABELA 11. DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU – POZIOM DOBOWY.....	38
TABELA 12. DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU – POZIOM DŁUGOOKRESOWY.....	39
TABELA 13. POJAZDY ZAREJESTROWANE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015-2019.....	40
TABELA 14. WYNIKI POMIARÓW HAŁASU NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO UZYSKANE W RAMACH GENERALNEGO POMIARU HAŁASU Z UWZGLĘDNIENIEM POMIARÓW NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	42
TABELA 15. PUNKTY POMIAROWE HAŁASU KOLEJOWEGO ZE WSKAZANIEM LICZBY PUNKTÓW POMIAROWYCH Z PRZEKROCZENIAMI DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW DŹWIĘKU DLA LAT 2017-2018 R. Z UWZGLĘDNIENIEM POWIATU IŁAWSKIEGO.	43
TABELA 16. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU ZAGROŻENIA HAŁASEM.	45
TABELA 17. ZAKRESY CZĘSTOTLIWOŚCI PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH, DLA KTÓRYCH OKREŚLA SIĘ PARAMETRY FIZYCZNE CHARAKTERYZUJĄCE ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH NA ŚRODOWISKO ORAZ DOPUSZCZALNE POZIOMY PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH, CHARAKTERYZOWANE PRZEZ DOPUSZCZALNE WARTOŚCI PARAMETRÓW FIZYCZNYCH DLA MIEJSC DOSTĘPNYCH DLA LUDNOŚCI....	47
TABELA 18. STACJE BAZOWE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.....	48
TABELA 19. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH POMIARÓW PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	51
TABELA 20. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU ZAGROŻENIA POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI.	52
TABELA 21. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	53
TABELA 22. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH JCWP NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	55
TABELA 23. OCENA JCWP NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO NA PODSTAWIE BADAŃ PROWADZONYCH W LATACH 2015-2020.	58
TABELA 24. CELE ŚRODOWISKOWE WYZNACZONE DLA JCWP NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	60
TABELA 25. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (JCWP) JEZIORNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	62
TABELA 26. OCENA JCWP JEZIORNYCH Z TERENU POWIATU IŁAWSKIEGO.....	63
TABELA 27. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 19.....	64
TABELA 28. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 30.....	65

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

TABELA 29. CHARAKTERYSTYKA JCWPD NR 39.	66
TABELA 30. BADANIA WÓD PODZIEMNYCH PROWADZONE W OSTATNICH LATACH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	69
TABELA 31. CELE ŚRODOWISKOWE WYZNACZONE DLA JCWPD NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	70
TABELA 32. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU GOSPODAROWANIE WODAMI.	71
TABELA 33. CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2020 R.).	73
TABELA 34. ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW NA JEDNEGO MIESZKAŃCA POWIATU IŁAWSKIEGO/ROK.	74
TABELA 35. UJĘCIA KOMUNALNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	75
TABELA 36. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2020 R.).	79
TABELA 37. AGLOMERACJE WYZNACZONE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	81
TABELA 38. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.	83
TABELA 39. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	84
TABELA 40. ZŁOŻA PIASKÓW I ŻWIRÓW NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO– STAN NA 31.12.2019 R.	87
TABELA 41. ZŁOŻA SUROWCÓW ILASTYCH CERAMIKI BUDOWLANEJ NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO – STAN NA 31.12.2019 R.	90
TABELA 42. ZŁOŻA KREDY NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO – STAN NA 31.12.2019 R.	90
TABELA 43. ZŁOŻA PIASKÓW KWARCOWYCH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO – STAN NA 31.12.2019 R.	91
TABELA 44. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU ZASOBY GEOLOGICZNE.	92
TABELA 45. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY GLEB NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	93
TABELA 46. CHARAKTERYSTYKA PUNKTU MONITORINGU CHEMIZMU GLEB ORNYCH W POWIECIE IŁAWSKIM.	97
TABELA 47. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU GLEBY.	97
TABELA 48. WYROBY AZBESTOWE NA TERENIE GMIN POWIATU IŁAWSKIEGO [KG].	103
TABELA 49. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU GOSPODARKA ODPADAMI.	104
TABELA 50. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	105
TABELA 51. POWIERZCHNIA OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE PRAWNEJ W POWIECIE IŁAWSKIM (STAN NA 31.12.2020 R.).	109
TABELA 52. LICZBOWE ZESTAWIENIE POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2020 R.).	111
TABELA 53. OBSZARY NATURA 2000 NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	112
TABELA 54. REZERWATY PRZYRODY NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	116

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

TABELA 55. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWY NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	116
TABELA 56. UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	118
TABELA 57. WSKAŹNIKI LESISTOŚCI NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO (STAN NA 31.12.2019 R.).....	119
TABELA 58. TERENY ZIELENI W GMINACH POWIATU IŁAWSKIEGO W LATACH 2015-2019. ...	122
TABELA 59. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU ZASOBY PRZYRODNICZE.....	123
TABELA 60. STAN REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO.	124
TABELA 61. ANALIZA SWOT DLA KOMPONENTU ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	126
TABELA 62. NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY W OSTATNICH LATACH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO W ZAKRESIE POSZCZEGÓLNYCH KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA.	131
TABELA 63. NAJWAŻNIEJSZE SUKCESY W OSTATNICH LATACH NA TERENIE POWIATU IŁAWSKIEGO	132
TABELA 64. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, KIERUNKI INTERWENCJI, ZADANIA.	136
TABELA 65. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.	151
TABELA 66. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.....	160